

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
704

Subotica, 14. listopada 2016. Cijena 50 dinara

Brendiranje narodnosnih tjednika

Manjine
očima većine

Šutnja – pad
u prekarnu budućnost

Preprekova jesen

INTERVJU
Branislava Kostić

Dani hrvatske knjige i riječi

SADRŽAJ

MANIFESTACIJA

16

Festival nošnje, nakita i ogavlja *Biserna grana*
FOLKLORNO BOGATSTVO

RAZGOVOR

19

Ljubica Kolarić Dumić, dobitnica nagrade
Balint Vujkov Dida
**RADUJE ME ŠTO DJECA VOLE MOJE
PJESME**

ŠIROM VOJVODINE

22

Prepekova jesen 2016
PRVA NAGRADA DENISU PERIČIĆU

ŠIROM VOJVODINE

23

KUD Hrvata *Bodrog*: U susret *Zavitnom danu*
GOSPI U ČAST

KULTURA

29

Međunarodni festival dokumentarnog filma
Srem film fest
**PROMIDŽBA KULTURNOG
NASLIJEĐA I PRIRODNIH RESURSA**

SPORT

51

Nikola Koltin, plivač PK *Spartak*, državni prvak
na 100 m prsnim stilom
U STAZI SVE OVISI O MENI

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenčić, Thomas Šujić**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI:Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hreka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarije.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarije.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarije.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarije.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarije.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarije.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarije.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarije.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarije@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarije.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Teže i lakše

Prošloga tjedna u Budimpešti je održana konferencija na temu brendiranja hrvatskih manjinskih tjednika u Srbiji, Mađarskoj i Austriji. Jedini su to tjednici koji izlaze u nakladi manjinskih samouprava Hrvata koji su autohtone manjine, što nas čini veoma bliskima i sličnima. Međutim, tijekom večere, nakon uspješnog i napornog dana, rekao mi je kolega s HRT-a kako se naša situacija ne može uspoređivati sa situacijom Hrvata u Austriji i Mađarskoj, misleći pri tome da je nama puno teže. Vjerojatno ćemo se svi s time složiti, prije

svega zbog toga što su Austrija i Mađarska dobro uređene zemlje, članice EU, ekonomski bogatije, a kad je recimo u pitanju država Mađarska ona (u usporedbi s našom državom) prilično izdašno financira manjinske samouprave na svim razinama (od općina do državne razine) redovito financira i kulturne udruge i medije, država pomaže i financira i prostore za rad, a Hrvati kao i druge manjine imaju i svoga zastupnika (glasnogovornika) u parlamentu.

Također, prema kazivanju naših sunarodnjaka u tim zemljama nema otvorenog govora mržnje ili uvreda na nacionalnoj osnovi, što se u Srbiji nerijetko događa, barem kada su u pitanju Albanci i Hrvati, i to općenito, a ne u pojedinačnim slučajevima.

O ovome posljednjem je govorio novinar Zlatko Romić (čiji tekst donosimo u ovome broju) na temelju praćenja medija posljednjih mjeseci (i godina), vjerojatno niti ne sluteći da će aktualnost njegova teksta već po povratku potvrditi realnost, to jest naslovnica lista *Informer* koji Hrvate skoro pa niti ne naziva drugim imenom nego »ustaše«. I da stvar bude gora na to nitko ne reagira niti sudstvo, niti stručna i politička javnost, pa čak niti oni koji u svom opisu posla imaju zagovaranje tolerancije, interkulturalnosti, suživota itd. Možda ne čitaju te »novine« ali ovakve uvrjede i blaćenja cijeloga jednoga naroda mogu zamijetiti i na drugim medijima kada se ovakav tisak svakodnevno prelistava (i reklamira) na vrlo gledanim televizijama. Pa niti onda nema reakcije. Jesmo li se svi skupa na to navikli, i trebamo li se naviknuti i prepustiti sve vremenu? Prema zaštitniku građana Saši Jankoviću, greška je misliti da se čovjek treba naviknuti da ne bi pukao.

»Ne treba se nikada naviknuti na to, tabloidno linčovanje ne smije nam postati normalna, uobičajena stvar čak i kada je dio vladajućeg sustava i kada ga pravosuđe i regulatorna medijska tijela ne sankcioniraju. Zlo ne prestaje biti zlo zato što je veliko i često. A ništa ne traje vječno, o tome trebaju uvijek razmišljati svi na vlasti i sve ulizice vlasti«, rekao je nedavno na ovu temu zaštitnik građana Saša Janković, u intervjuu za sarajevske *Dane*.

I na koncu trebamo reći i da smo u nečemu ipak u prednosti u odnosu na Hrvate u Austriji i Mađarskoj – u jezičnoj kompetenciji – jer, čak iako ne govorimo savršeno standardni hrvatski jezik, u svakom slučaju ga savršeno razumijemo i ne prijeti opasnost od potpune nemogućnosti da se mediji na hrvatskom jeziku čitaju kao što to to prijeti hrvatskim medijima u druge dvije zemlje. Također, možemo reći i da smo u prednosti glede sadržajnosti i kvalitete našega tiskanog izdanja, što međutim druga dva tjednika donekle nadoknađuju prisutnošću u novim medijima u čemu mi, kao što smo to iznijeli i na konferenciji – kaskamo. U svakom slučaju, imajući u vidu i sličnosti i razlike složili smo se da zajednički možemo učiniti puno više.

J. D.

Okrugli stol o vojvođanskom multikulturalizmu

Darko Baštovanović, kao predstavnik Hrvatskog nacionalnog vijeća, sudjelovao je na okruglom stolu *Vojvođanski multikulturalizam danas* kojega je prošloga tjedna organizirao Regionalni naučni centar u Novom Sadu. Na okruglom stolu, među ostalim, bilo je riječi o javnim i društvenim svojstvima pojedinačnih etničkih grupa, kao i o izazovima s kojima se susreću.

Osim Baštovanovića, u radu okruglog stola sudjelovali su i predstavnici drugih nacionalno-manjinskih zajednica u pokrajini: **Alpár Losonc** (Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka), **Mihal Sladeček** (Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd), **Zoran Tairović** (savjetnik potpredsjednika Vlade Srbije), **Boris Varga** (odgovorni urednik tjednika *Ruske slovo*), kao i **Miroslav Keveždi** (Zavod za kulturu Vojvodine).

Okrugli stol je održan u Kulturnom centru Novog Sada.

Problemi u obrazovanju

Predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić** je u utorak u ime Koordinacije nacionalnih vijeća, skupa s predstavnicima mađarskog, slovačkog, rusinskog i romskog nacionalnog vijeća upoznao predsjednika Odbora za obrazovanje **Muamera Zukorlića** i narodne zastupnike **Tomislava Žigmanova** i **Olenu Papugu** s problemima s kojima se suočavaju pripadnici nacionalnih manjina u oblasti obrazovanja.

»Poseban fokus je bio na problemima koji postoje u pogledu davanja suglasnosti na otvaranje odjela i grupa u kojima se izvodi nastava na jezicima nacionalnih manjina. Budući da su problemi brojni, zatražio sam da se organizira sjednica Odbora za obrazovanje, s javnim slušanjem, na kojoj bi se, uz prisustvo ministra, javnost i drugi narodni zastupnici detaljnije upoznali s ovom problematikom. Dogovoreno je da Koordinacija nacionalnih vijeća dostavi prijedloge izmjena zakona i pravilnika koji reguliraju oblast obrazovanja s ciljem uspješnijeg rješavanja nagomilanih problema«, rekao je Sarić Lukendić.

Sastanak s Visokim komesarom OEES-a za nacionalne manjine

Predstavnici Koordinacije nacionalnih vijeća u ponedjeljak, 3. listopada, održali su u Beogradu sastanak s izaslanstvom Visokog komesara OEES-a za nacionalne manjine iz Den Haaga.

Delegaciju Visokog komesara OEES-a za nacionalne manjine iz Den Haaga, s kojom se sastalo rukovodstvo Koordinacije nacionalnih vijeća predvodio je **Henrik Villadsen**, direktor Kancelarije i trenutni vršitelj dužnosti Visokog komesara.

Hrvatsko nacionalno vijeće (HNV) zastupao je predsjednik Izvršnog odbora (IO) HNV-a **Darko Sarić Lukendić**.

Predstavnici Koordinacije upoznali su Villadsena s nedostacima manjinskog zakonodavstva u Srbiji i s ovlastima nacionalnih vijeća.

Vršitelj dužnosti Visokog komesara je ovom prilikom upoznat i sa značajem Koordinacije nacionalnih vijeća i Republičkog vijeća za manjine za praćenje provedbe manjinskog Akcijskog plana kao i s aktivnostima Koordinacije.

Direktor Kancelarije Visokog komesara OEES-a za nacionalne manjine u Den Haagu **Henrik Villadsen**, koji do izbora novog Visokog komesara obnaša tu dužnost, pružio je potporu radu Koordinacije nacionalnih vijeća, kojom od srpnja predsjedava član Bošnjačkog nacionalnog vijeća (BNV).

Susret je upriličen u okviru šireg posjeta Visokog komesara partnerima na zapadnom Balkanu koja se organizira tijekom mjeseca listopada.

Sastanku su u ime Koordinacije prisustvovali predsjednik BNV-a dr. **Sulejman Ugljanin** u svojstvu predsjedavajućeg Koordinacije, predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća i zamjenik predsjedavajućeg Koordinacije, **Jenő Hajnal**, te predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća, odnosno prethodni predsjedavajući Koordinacije **Ana Tomanova-Makanova**.

Kreće sastavljanje hrvatske Vlade

Predsjednik HDZ-a **Andrej Plenković** od predsjednice **Kolinde Grabar-Kitarović** dobio je u ponedjeljak mandat za sastavljanje nove hrvatske Vlade, nakon što joj je 91 potpisom dokazao da za to uživa potporu natpolovične većine izabranih saborskih zastupnika.

»Donio sam predsjednici 91 potpis. Današnji mandat predstavlja veliku čast, odgovornost i obvezu da u što kraćem roku pristupim formiranju nove Vlade«, kazao je Plenković.

Predsjednica RH **Kolinda Grabar-Kitarović** istaknula je kako vjeruje da ulazi u novu fazu političkog života Hrvatske te predala Andreju Plenkoviću mandat za sastav nove Vlade.

Čestitka Milasa

Upovodu obilježavanja Svjetskoga dana učitelja, 5. listopada, predstojnik Državnog ureda za Hrvate izvan RH **Zvonko Milas** obratio se učiteljima posebnom čestitkom.

Učiteljima koji izvode nastavu na hrvatskom jeziku izvan Hrvatske zaželio je da ostanu ponosni na poziv koji su odabrali. Poručio im je da nastave razvijati i podržavati otvorenost i kreativnost duha, ljubav prema domovini i hrvatskom jeziku, baštini i kulturi kako bi njihovi učenici ostali trajno povezani s Hrvatskom.

Dan bana Jelačića

Praznik hrvatske zajednice u Srbiji, Dan rođenja bana Josipa Jelačića obilježit će se u nedjelju, 16. listopada, u Petrovaradinu i Novom Sadu. Proslava počinje svetom misom u 17 sati u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu nakon koje će u amfiteatru na SPENS-u u Novom Sadu biti održan prigodan kulturno-umjetnički program s početkom u 18 i 30 sati.

PROŠIREN HRVATSKI PROGRAM NA RADIO NOVOM SADU

Mali, ali bitan korak

Početak listopada proširen je program na hrvatskom jeziku koji se emitira na Radiju Novi Sad (RNS), koji je dio Radio-televizije Vojvodine (RTV), javnoga medijskog servisa AP Vojvodine. Namjesto dosadašnjih pola sata tjedno, obim programa je uvećan na sat vremena tjedno. Program sada sadržava dvije polusatne emisije koje se emitiraju subotom i utorkom (obje u istom terminu od 14.15 sati). Emitiraju se na trećem programu Radija Novi Sad (RNS3), namijenjenom za programe na jezicima nacionalnih manjina, koji se nalazi na frekvenciji 100.00 Mhz-a. Program ovoga radija se može slušati i online preko linka na internetskoj stranici www.rtv.rs.

Za realizaciju emisija sada je angažirana nezavisna produkcija – Udruga novinara *Cro-info* iz Subotice. Emisije uređuje i vodi **Petar Pifat**, kulturni djelatnik i glazbenik iz Petrovaradina. Prije ovih izmjena subotnju tje-

nu emisiju uređivala je i vodila **Jelena Tumbas**, urednica programa na hrvatskom jeziku RTV-a.

»Nastavljamo se baviti događajima u hrvatskoj zajednici na prostoru Vojvodine, ali s nagla-

šenijim kulturnim aspektom«, kaže Pifat. »Subotnja emisija će sadržavati duže priloge posvećene društveno-političkim i kulturnim temama. Neće biti tzv. dnevno-političkih tema. Za potrebe te emisije uzimat ćemo i dijelove emisija *Motrišta* ili

Zlatna škatulja nezavisne produkcije *Cro-info*. S duge strane, u emisiji koja je na programu utorkom imat ćemo više kraćih priloga. Preuzimat ćemo i sadržaje iz televizijskog programa na

mali, ali bitan korak za unaprjeđenje hrvatskog programa na Radio Novom Sadu.

»Uvećanje je značajno, jer se krećemo u smjeru izjednačavanja s programima drugih nacionalno-manjinskih zajednica koje su po brojnosti slične Hrvatima. To je jedan od zahtjeva HNV-a već više godina. Druga dobra stvar su bolji, slušajući termini, budući da je program ranije emitiran subotom od 21 sat. Ujedno, 'vidljiviji' smo i za slušatelje iz drugih nacionalnih zajednica u Vojvodini. Nadalje, radi se o suradnji s nezavisnom produkcijom *Cro-info*. Budući da je Radio Novi Sad profesionalni medij, ovo će za tu udrugu biti prilika da se uči i razvija, tako da imamo situaciju obostranog interesa. Imajući u vidu da je privatizacijom medija oslabljen hrvatski radijski program na lokalnoj razini, ovime djelomice nadomještamo i taj nedostatak«, kaže Ivan Ušumović.

D. B. P.

PODUZEĆE VTV COMNET NOVI VLASNIK RADIO SUBOTICE

Hrvatski program ostaje, koncept za sada nepoznat

Radio Subotica, na kojoj se emitira i program na hrvatskom jeziku, prošlog je tjedna konačno privatizirana, a novi vlasnik je poduzeće VTV ComNet iz Subotice, koje se bavi medijima. Do prošle godine Radio Subotica poslovala je kao javno poduzeće. Nakon neuspješne privatizacije, prijenosom vlasništva na uposlene koji na to imaju pravo, Radio Subotica transformirana je iz Javnog poduzeća u Društvo s ograničenom odgovornošću. Osmero nekadašnjih uposlenika, koji su vlasnici poduzeća, svoj udio

prodali su spomenutom poduzeću VTV ComNet.

Vlasnik VTV ComNet **Vladan Stefanović** kaže kako Radio Subotica planira nastaviti emitirati programe na jezicima nacionalnih manjina. Glede budućnosti tih programa, uskoro će razgovarati s predstavnicima nacionalnih manjina, pa tako i s predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća.

»Nakon toga ćemo biti u prilici kazati kakav će koncept tih programa biti u narednom razdoblju. Ali ono što je sigurno jest da ćemo zadržati programe na jezicima nacionalnih manjina.

Sigurno je i da ćemo programski koncept prilagoditi novom dobu u kojem jesmo, odnosno suvremenim rješenjima kakve imamo u Srbiji i Europi«, izjavio je Stefanović za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice.

Radio Subotica će kao privatno poduzeće svoj program prilagoditi tržišnom poslovanju. Upitan – hoće li ta promjena ugroziti manjinske programe koji su poslovično slabije komercijalni – Stefanović kaže:

»Radio Subotica će, bar dok se mi budemo starali o njoj, a planiramo ostati, ostati ono što je bila, tj. s programima na

jezicima nacionalnih manjina. To jeste otežavajuće iz aspekta povećanih financijskih troškova, ali s druge strane, to jeste jedna vrsta prednosti ovog u odnosu na druge radije. A i prosto jer je to tradicija. Potpuno promijeniti Radio Suboticu mislim da bi bilo pogrešno«, kaže Stefanović.

Program na hrvatskom jeziku na Radio Subotici emitira se od kraja 1998. godine. Prije ulaska u proces privatizacije na tom je radiju postojalo uredništvo na hrvatskom jeziku s četvero stalnih uposlenika, koje je proizvodilo svakodnevni trosatni program.

D. B. P.

U BUDIMPEŠTI ODRŽANA KONFERENCIJA U POVODU 25 GODINA POSTOJANJA HRVATSKOG GLASNIKA

Brendiranje narodnosnih tjednika

Riječ je, naravno, o internetskoj i svim drugim prezentacijama koju nudi suvremena tehnologija bez kojih niti sada ne mogu – a u budućnosti to posebno neće moći – opstati manjinska glasila

»S labi manjinski medijski prostori jesu sredstvo asimilacije, i sve ono što ometa njihovo neometano djelovanje dio je asimilacijske politike.«

S ovom mišlju glavne urednice *Hrvatskog glasnika* **Branke Pavić-Blažetin**, izrečenu prošloga tjedna (6. listopada) u Budimpešti na konferenciji *Brendiranje narodnosnih tjednika*, složio bi se vjerojatno svaki novinar koji radi u bilo kom manjinskom mediju diljem svijeta. Naime, ako se složimo s njenom konstatacijom – koju je podijelilo još nekoliko sudionika, koji su na konferenciju u Mađarsku došli i iz Austrije, Hrvatske i Vojvodine – kako manjinski mediji, osim informativne i obrazovne, imaju i funkciju (o)čuvanja nacionalnog identiteta, u (naj)novije doba problem asimilacije pred njima se pojavio u novom obliku, a

Jasminka Dulić, Branka Pavić-Blažetin, Nataša Heror i Gordan Grlić Radman

pravi odgovor na to mogu dati isključivo oni sami.

UČITI, OBUČITI I NAUČITI

Riječ je, naravno, o internetskoj i svim drugim prezentacijama koju nudi suvremena tehnologija bez kojih niti sada ne mogu – a u budućnosti to posebno neće moći – opstati

manjinska glasila. Ovu tvrdnju, svatko na svoj način, iznijela je većina od devet sudionika konferencije, bez obzira na to tko je dokle stigao u vlastitu razvoju.

I dok urednica *Hrvatske riječi* **Jasminka Dulić** kaže kako tiskano izdanje u odnosu na druge manjinske medije (u Vojvodini) »prednjači u sadržajnom i grafičkom smislu«, što se, po vlastitom

priznanju, ne može reći i za online izdanje, dotle petero uposlenih u *Hrvatskom glasniku*, osim tiskanog, priređuje i sve druge oblike izdanja ovog tjednika. Upravo primjeri ova dva srodna manjinska medija (uključujući i *Hrvatske novine*, koje izlaze u Austriji) otvaraju ključna pitanja njihove budućnosti, jer se tek ustanovljavanjem prakse »virtu-

U okviru dvodnevne konferencije u Budimpešti koju je organizirao Medijski centar Croatica sudionici su posjetili i mađarski Parlament, te sjedište Hrvatske državne samouprave, gdje ih je s funkcioniranjem te ustanove, ali i položajem Hrvata u Mađarskoj upoznao predsjednik **Ivan Guban**. Opširnije izvješće o tom posjetu donosimo u sljedećem broju *Hrvatske riječi*.

U posjetu Hrvatskoj državnoj samoupravi

Na konferenciji Brendiranje narodnosnih tjednika svoja izlaganja iznijeli su profesor na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, politolog **Božo Skoko**; urednica Hrvatskog glasnika Branka Pavić – Blažetin; urednica Hrvatske riječi Jasminka Dulić; vlasnica Heror media ponta Nataša Heror; urednik emisije za hrvatske manjine u europskim zemljama na Hrvatskoj radio-televiziji *Korijeni* Ivo Kujundžić; novinar na Mađarskoj radio-televiziji **Andrija Pavleković**; novinar Hrvatskog radija iz Osijeka **Davor Lončarić**; urednik Hrvatskih novina iz Austrije Petar Tyran, te autor ovog teksta.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban i ravnatelj *Croatice* Čaba Horvat

alne prisutnosti« otvara put ka vlastitom brendiranju. Za to je, kako obje sudionice skupa kažu (a u čemu im se pridružuje i glavni urednik *Hrvatskih novina* **Petar Tyran**), potrebno prije svega stručno osposobljavanje kadra u manjinskim medijima. U tom smislu – a s obzirom na to da su kao gosti ili izlagači konferenciji prisustvovali i veleposlanik Hrvatske u Mađarskoj **Gordan Grlić Radman**, odnosno urednik emisije za hrvatske manjine u europskim zemljama na Hrvatskoj radio-televiziji **Ivo Kujundžić** – njih troje su pokrenuli i neformalnu inicijativu za logističku potporu matične (im) države, prije svega kada je riječ o slanju svojih uposlenika

na stručno usavršavanje (što u pojedinim slučajevima ne bi bilo zgorega niti kada je riječ o osnovama novinarstva, prim. a.). Tek nakon toga se može, kako je to definirala Branka Pavić – Blažetin, raditi na definiranju ciljnih grupa, građenju strategije i dograđivanju postojećih sadržaja.

Kada je o ciljnim grupama riječ, koliko god slične bile, one se u ove tri države ipak razlikuju. Naime, dok u Austriji i Mađarskoj oštra jezična barijera uvjetuje broj i postojećih i budućih sadržaja, *Hrvatska riječ* je tu u velikoj prednosti, jer je razumljiva i većinskom i ostalim manjinskim zajednicama koje žive u Vojvodini. Tu treba ista-

knuti, o čemu je na konferenciji također bilo riječi, i razmjerno lako predvidivu ostru generacijsku razliku u preferiranju sadržaja (stariji – tiskano, opširnije i analitičnije, mlađi – internetsko, kratko i aktualno).

BARIJERE I INTEGRACIJA

Ono što je svakako dobro jest činjenica da su sve tri domicilne države omogućile pristojne uvjete za neometan rad i objavljivanje manjinskih glasila, a svi problemi koji se pojavljuju više su stvar odnosa unutar same zajednice nego li što su »izazvani izvana«. U takvim uvjetima izlaganje **Nataše Heror** iz novosadskog *Heror media pont*a

o mogućnostima manjinskih medija kao sudionika na tržištu oglašavanja pojavilo se ne samo kao znak na do sada propušteno i potencijalna prilika nego još i više kao prijevremena potreba za pokazivanje sposobnosti za buduću izlazak na šire tržište. Naravno, za to je potrebno razumijevanje i druge (većinske) strane, a koje je do sada na mnogim drugim poljima u sve tri države izostajalo. Konačno, i to bi bio značajan korak za manjinska glasila (i manjine općenito) na njihovom putu integracije (a ne samoozolacije ili čak i segregacije) u društvo u kom nerijetko žive kao »nevidljivi susjedi«.

Z. R.

ZASTUPLJENOST I TRETMAN MANJINSKIH ZAJEDNICA U MEDIJIMA NA JEZIKU VEĆINE:

Manjine očima većine

Odnos medija na većinskom jeziku prema vlastima u Srbiji u najvećem je broju podanički i sluganjski, pri čemu treba reći da kod velikog broja urednika i novinara ne postoji niti empatija niti elementarno razumijevanje, a samim tim niti volja za dubljim ulaženjem u probleme građana različitih od većine

Da je povijest podaničkog i sluganjskog novinarstva u Srbiji duga i bogata govorio sam i pisao više puta. Zapravo, ta se tradicija na ovim prostorima odvija u kontinuitetu, pokazujući u novije doba da je sposobna prilagoditi se svim oblicima modernog vremena. Nepotrebno je na ovom mjestu podsjećati na političku unificiranost izvještavanja svih medija u vrijeme Titove Jugoslavije, kao što je nepotrebno i podsjećati na udarnu stranu *Politike* («Pobunjenici sve bliže Kinshasi») u vrijeme masovnih građanskih prosvjeda uoči pada režima **Slobodana Miloševića** 2000. Ali, potrebno je za ovu temu osvrnuti se na odnos medija u Srbiji prema manjinama kako bi se došlo do zaključka da tu nije riječ samo o podaništvu i sluganstvu nego i da se ta servilnost gotovo redovito obojuje i vlastitim idejama.

Za početak, recimo da u Srbiji, kao uostalom i u svim društvima, postoje brojne manjine: nacionalne, vjerske, rasne, manjine po svom seksualnom opredjeljenju, one koje su to zbog mentalne ili tjelesne hendikepiranosti itd. Za početak, recimo i to da je odnos prema tim kategorijama stanovništva – i sa stajališta provedbe zakona i sa stajališta stanja ljudskih prava – najblaže kazano problematičan, a najčešće prikriveno ili otvoreno negativan. Ova tvrdnja podjednako se odnosi i na državna tijela, i na medije i na najveći dio javnosti.

STANDARDIZACIJA GOVORA MRŽNJE

Kada je riječ o nacionalnim manjinama, a ovaj skup to vjerojatno najviše zanima, odnos medija na većinskom jeziku u Srbiji je, kako sam već rekao, najblaže kazano – problematičan, pri čemu treba reći da i tu postoje velike razlike: od otvorene netrpeljivosti i govora mržnje, pa do statusa podobne, ponekad i povlašćene manjine, što sve otkriva maćehinsku narav države prema pripadnicima manjinskih grupa.

Prije no što pođemo od pojma otvorene netrpeljivosti i govora mržnje, treba reći da sva istraživanja unazad četvrt stoljeća, dakle od raspada Jugoslavije, pokazuju kako su Albanci i Hrvati najomraženije nacije koje žive u Srbiji. Razlika u tome tko se nalazi na prvom, a tko na drugom mjestu uvjetovana je samo trenutačnim odnosima Srbije s njihovim matičnim državama koji, treba li to uopće i reći, od osamostaljenja Hrvatske i Kosova, a s Albanijom valjda i nikada, nisu bili primjer dobrosusjedstva. Iako bi uloga medija u takvim odnosima – i to na svim stranama, ne samo u Srbiji – trebala biti posrednička, dakle najmanje što se očekuje objektivna, ona je, uz časne i malobrojne izuzetke, sve samo ne to. Ovo je posebno zabrinjavajuće ne samo zbog toga što se snaga pokazuje nad slabim i ranjivim kategorijama stanovništva i ne samo zbog toga što se svakodnevno pokazuje da svaka hulja

svoju bolesnu mržnju prema Drugome može javnosti servirati kao »novinar« nego posebno stoga što sve to prolazi bez odgovarajućih reakcija državnog tužitelja i sankcija državnih tijela. Na taj se način ne samo dodatno ohrabruju već spomenute hulje-novinari-mrzitelji nego se, što praksa svakodnevno potvrđuje a istraživanje svjedoče, u većinskoj javnosti ukorjenjuju ionako duboki stereotipi, predrasude pa i otvorena mržnja prema određenima nacijama. Kako, nego kao otvorenu netrpeljivost ili govor mržnje okarakterizirati upotrebu uvredljivih ili pogrdnih izraza »ustaše« (i to ne samo za hrvatske vlasti nego nerijetko i za čitav narod) ili »Šiptari« (bez ustezanja za sve Albance s Kosova) u dijelu medija na većinskom jeziku, u čemu prednjače dnevници *Informer* i *Kurir*? Primjera je toliko da ću navesti samo jedan. Naime, nedavno istraživanje Saveta za štampu pokazalo je da je spomenuti *Informer* za šest mjeseci ove godine (od ožujka do kolovoza) Kodeks novinarstva pogazio čak 763 puta! Istraživanje je provedeno na osam dnevnih listova u Srbiji, pri čemu je *Srpski telegraf* Kodeks povrijedio 709 puta, već spomenuti *Kurir* 638, *Alo* 459, *Blic* 398, *Večernje novosti* 142, građanski opredijeljen *Danas* 43 i uvijek vjerna vlasti *Politika* 39 puta. U izvještaju se kao glavne značajke navodi kako »novinari najtiražnijih tabloida pretpostavke ili nagađanja i impresije predstavljaju kao činjenice, žele da šokiraju i uznemire, krše

prava dece i pravo na privatnost, a znaju i da se uključe u policijsku istragu, prete ili pokreću hajke«. E sad, ako ovakvu ocjenu o stanju medija (i to samo tiskanih) iznese strukovno tijelo, nije teško zamisliti da su »uje«, »šipci« i »balije« ušli u svakodnevni rječnik kojim dobar dio većinske populacije obavlja komunikaciju na temu Hrvata, Albanaca ili Bošnjaka.

»Tretman« Hrvata, Albanaca i Bošnjaka u Srbiji nije mnogo bolji niti kada je riječ o takozvanim umjerenijim medijima, počevši od republičkog javnog servisa, pa do najvećeg dijela novina. Taj odnos uglavnom je ignorantski, a taj pojam kazuje sve: o spomenutim kategorijama stanovništva, o njihovim problemima, aktivnostima ili bilo čemu drugom se ne govori niti piše. Iznimke su, naravno, susreti visokih državnih dužnosnika kada većina medija svoje članke i priloge kreira sukladno rezultatima razgovora ili aktualnih odnosa država, najčešće bez imalo kritičkog ili analitičkog pristupanja problemima. Ako se tu još nađu i pripadnici određene manjine, pa, Bože moj, i o njima se procijedi koja riječ, uz obaveznu usporedbu s položajem Srba u zemlji s čijim se predstavnicima susretnu ovdašnji dužnosnici. Posljednji primjer za to je nedavni susret predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar-Kitarović** i premijera Srbije **Aleksandra Vučića**, pri čemu je ovaj drugi u nekoliko navrata napravio iznimke, navodeći da će država – kroz

financiranje *Hrvatske riječi* (što joj je i zakonska obveza, prim. a.) i asfaltiranje dvije ulice u Tavankutu – skrbiti o pravima vojvođanskih Hrvata, a što nije dan medij na većinskom jeziku naknadno nije potaknulo da se malo više zainteresiraju za problematiku ovdašnjih Hrvata. Zanimljivo, uz sve ignoriranje, vojvođanski Hrvati u crnim kronikama ne nazivaju se pogrdnim imenima, vjerojatno stoga što i priroda prekršaja koje počinje ne daje povoda za takvo što.

A s povodom ili bez njega u rečenim crnim kronikama u dijelu medija na većinskom jeziku, bar kada je riječ o Albancima, izraz »Šiptar« se gotovo odomaćio. No, niti to nije najgora, jer Romi, kao također visokopozicionirana manjina na ljestvici omraženih, u najvećem broju slučajeva uz ime i prezime, odnosno inicijale, opis djela koje su počinili u tekstu obavezno dobiju i nacionalnu pripadnost. Tu treba reći da isti tretman imaju i pripadnici malih vjerskih zajednica, za koje se u javnom govoru u Srbiji gotovo redovito upotrebljava termin »sekte«. Ali, i pored svog dugogodišnjeg »statusa« kog imaju, pripadnici romske zajednice se u medijima na većinskom jeziku ponekad znaju prikazati i u afirmativnom svjetlu, o čemu Hrvati, Albanci i Bošnjaci za sada mogu samo sanjati. Ovakav pristup »problematici« najočitiji je prigodom obilježavanja Svjetskog dana Roma (8. travnja), a novinari pojedinih medija, poput donedavno Radio-televizije Vojvodine ili dnevnika *Danas*, i mimo programa Dekade Roma znali su se sami zaputiti u rubna naselja i popričati s ljudima o njihovim problemima.

VERIFIKACIJA POVLAŠTENIH

Ostale nacionalne manjine – poput slovačke, rumunjske, rusinske, njemačke, ukrajinske, češke, crnogorske i drugih – u medijima na većinskom jeziku gotovo da nisu ni zastupljeni, što je blisko zaključku da u sva-

kodnevi oni u javnom životu ne postoje. S jedne strane, to je vjerojatno za njih i dobro, jer ni izbliza nisu izloženi pogrdama, pritiscima, pa čak i napadima (više puta na pekarnu Albanaca u Vojvodini ili vjerske objekte muslimana, recimo, gdje je također izostala iole ljudska reakcija većine medija na srpskom jeziku). S druge strane, oni – kao i pripadnici hrvatske, albanske i bošnjačke manjine »kad se situacija smiri« (a takve su situacije rijetke, jer su odnosi Srbije s bar jednom od matičnih im država loši) – »uživaju u miru ignorira-

posjeta Subotici prije dvije godine dao za pravo definirati tko jesu, a tko nisu Bunjevci. On je, zapravo, samo nastavio provedbu davno započete državne politike množenja manjina njihovim dijeljenjem: Bunjevaca i Šokaca od Hrvata ili Vlaha od Rumunja uz istodobno odricanja tog istog prava Crnogorcima, a nerijetko i Bošnjacima.

Iako je antagonizam prema Mađarima – kao najvećoj nacionalnoj manjini u Srbiji – dugo u medijima na većinskom jeziku, napose u vrijeme ratova devedesetih, bio skoro ravan kao i

novništva, slobodno možemo parafrazirati misao s početka: odnos medija na većinskom jeziku prema vlastima u Srbiji u najvećem je broju podanički i sluganjski, čemu je glavni uzrok strah od njihove moći (moći vlasti, ne medija, naravno). Pri tome treba reći da kod velikog broja urednika i novinara u takvim medijima ne postoji niti empatija niti elementarno razumijevanje, a samim tim niti volja za dubljim ulaženjem u probleme građana različitih od većine. Takav odnos kao posljedicu ima opisano stanje, a tko

nja«. A to je, priznat ćemo, daleko od idile uređenog društva.

Ima, kako smo ranije rekli, i manjina prema kojima se država, a samim tim i mediji na većinskom jeziku, naizgled odnosi nježno, gotovo majčinski. Po pravilu to su nacije koje su državnoj politici poslužile za cijepanje od one kojoj izvorno pripadaju ili su jednostavno iskopane za jednokratnu uporabu. Stoga i ne čudi kada se u medijima na većinskom jeziku o pripadnicima bunjevačke, vlaške, goranske, aškalijske ili egipatske (!) zajednice – čiji predstavnici i bez pitanja ističu svoju lojalnost državi i svaki drugi oblik (verbalnog) patriotizma – govori i piše afirmativno, kao što ne čudi ni što si je predsjednik Srbije **Tomislav Nikolić** za

prema Hrvatima (čemu je ključni razlog vjerojatno bio neodazivanje na »mobilizaciju«, odnosno manjak »patriotizma«), situacija se odnedavno preokrenula za 180 stupnjeva. Naravno, kao i u svim ranije navedenim slučajevima, nije teško pogoditi da je »ljepšem pisanju« o Mađarima pridonijela politika, i to ona koju skupa provode premijeri dvije države Aleksandar Vučić i **Viktor Orbán**. Harmonični odnosi vladajuće s najvećom strankom vojvođanskih Mađara, s kojom su uostalom i u koaliciji na svim razinama, donio je medijski mir u domove vojvođanskih Mađara. Iz kojih se veći broj njih iseljava.

Konačno, iako se nismo bavili odnosom prema drugim manjinskim kategorijama sta-

ne vjeruje neka dođe na nekoliko dana kod nas, pokupuje sve novine i pogleda sve »realityje«, »talk-showove«, uključujući i razgovore s dužnosnicima i političarima kao i skupštinske prijenose, pa neka sam donese zaključak. Ali, neka nakon toga izabere manjinsku kategoriju kod koje će otići i porazgovarati s njihovim pripadnicima o tome koliko je većina upoznata s njihovim specifičnostima i koliko za to pokazuje zanimanje. Uključujući i državu.

Zlatko Romić

(rad je pročitao na konferenciji *Brendiranje narodnosnih tjednika, održanoj u Budimpešti 6. listopada u povodu obilježavanja 25. obljetnice postojanja Hrvatskog glasnika*)

LJEVICA I DESNICA NA POLITIČKOJ SCENI – SOCIOLOG SREĆKO MIHAILOVIĆ:

Šutnja – pad u prekarnu budućnost

*U Srbiji danas nema ljevičarskih političkih stranaka koje imaju ljevičarski program i njemu dosljednu ljevičarsku politiku * Sve do ulaska, bilo u zakonodavnu vlast, parlament, ili u izvršnu vlast, svaka stranačka politika ima virtualni karakter * Srbija je već godinama polukolonija sa trendom ulaženja u pun kolonijani status * Polukolonijalnu Srbiju ne zastupa i promovira samo politička elita, već i sve ostale elite, uključujući i intelektualnu*

Lijevo, desno, ili je sve isto? Ima li uočljivog razlikovanja u temeljnim ekonomskim i socijalnim politikama ovdašnjih stranaka i je li doprlo do svijesti građana Srbije već uvriježena egzaktna podjela svjetskog stanovništva na »jedan« posto onih koji imaju sve više i »devedeset devet« onih koji imaju sve manje? Ako dobro rasuđujem, u Srbiji ne postoji desni ili lijevi politički identitet, kao oblik identiteta onih koji dijele iste političke kodove, a ne postoji, jer između stranaka ne postoje nikakve pozicione razlike u odnosu na neoliberalnu monetarističku dominaciju. Znamo vrlo dobro da je ideologija tržišta ujedno »savršena«, uzorita, u najvećoj mjeri, par excellence ideologija oligarhije, vladavine manjine. Politolog **Jure Vujić** je to ovako napisao: »U Europi, pa i

u SAD-u, ideološka je podjela na lijevo-desno, potpuno povijesno istrošena, jer su obje struje prigrlile pravila tržišne neoliberalne demokracije, kao model koji isključuje i negativno stigmatizira svaki pokušaj političke alternative izvan dominantnog tržišnog okvira.«

Europsku političku scenu je u nekoliko posljednjih godina obilježio i uspon lijevih stranaka, poput Sirize u Grčkoj i Podemos u Španjolskoj, a povratak tradicionalnoj lijevoj agendi obilježio je izbor za lidera stranke britanskih laburista, radikalnog ljevičara **Jeremyja Corbyna**. Oni nastoje ponuditi uvjerljive odgovore na današnje probleme, a o temi kako se svjetonazorski, vrijednosno i kulturno danas razlikuju ljevica i desnica u Srbiji, razgovarali smo sa sociologom **Srećkom Mihailovićem**.

Postoje li danas u Srbiji stranke ljevice i desnice s definiranim programima za koje birači glasuju?

U Srbiji danas nema ljevičarskih političkih stranaka koje imaju ljevičarski program i njemu dosljednu ljevičarsku politiku. Nema ni političke proljevičarske stranke koja bi se borila za radničke interese. Naravno, postoje nominalno lijeve stranke. Uostalom, tri takve su u vladajućoj koaliciji: Socijalistička partija Srbije **Ivice Dačića**, Socijaldemokratska partija Srbije **Rasima Ljajića** i Pokret socijalista **Aleksandra Vulina**. Nisu to ni stranke koje su se našle u zakonodavnoj vlasti poslije posljednjih parlamentarnih izbora, Demokratska stranka, **Tadićeva** Socijaldemokratska partija, **Čankova** Liga, a napose ne Liberalno-demokratska partija koju poneki svrstavaju »lije-

vo od centra«. Sve su to partije pseudoljevice. »Naprednjačka politika«, u kojoj zdušno sudjeluju spomenute stranke, tri u izvršnoj i zakonodavnoj, a ostale samo u zakonodavnoj vlasti, politika je desnog centra s povremenim izletima k ekstremnoj desnici. Otuda je riječ o strankama koje su »lijeve« po svom imenu, po dijelovima stranačkog programa i po ljevičarskoj samoidentifikaciji dijela članstva i simpatizera, a povremeno i stranačkog vodstva.

Koji kriteriji određuju ideološku pripadnost političkih stranaka?

Među brojnim kriterijima za određivanje ideološke pripadnosti političkih stranaka, dva su krucijalna: odnos prema vlasti i odnos prema politici i praksi nacionalizma i rasizma, u nas: anticiganizam. Odnos prema vlasti možemo realistički usta-

noviti jedino kod stranaka koje sudjeluju u vlasti, bilo izvršnoj bilo zakonodavnoj. Otuda ovdje, na primjer, ne možemo govoriti o ljevičarskom karakteru Ljevice Srbije **Borka Stefanovića**. Sve do ulaska, bilo u zakonodavnu vlast, parlament, ili u izvršnu vlast, vladu, svaka stranačka politika ima virtualni karakter. Sve dotle političke stranke imaju samo ponudu – obećanja, nade, programe, parole, ideologeme, ali o spremnosti stranke da se pridržava zapisanog i izrečenog sudimo tek kad stranka realizira »prodaju« svoje programske palete, dakle kada na izborima prijeđe cenzus i uđe u parlament, gdje se definitivno prikaže u stvarnom obličju. Možemo, dakle, govoriti o virtualnoj ljevici ili preciznije o ideološkim ljevičarskim grupama i malim strankama. O njihovom ljevičarskom karakteru možemo samo uvjetno suditi, jer njihove ideološke i programske orijentacije nisu prošle kroz izbornu provjeru i test političke prakse. Eventualno, možemo test političke prakse nadomjestiti testom političkog aktiviteta. No, u nas je politički aktivitet ljevičarskih grupa i malih stranaka prikriven njihovom međusobnom agresivnom netolerancijom.

Gdje vidite šansu ljevice Srbije?

Šansu ljevice Srbije vidim u spremnosti na uspostavljanju međusobne tolerancije i demokratskog dijaloga između spomenutih grupa, a u okviru jedne lijeve koalicije. Možda to i nije toliko nemoguće kao što izgleda na prvi pogled. U još jednom smislu možemo govoriti o ljevici u Srbiji. Naime, o prisustvu koherentne ili barem relativno koherentne ljevičarske orijentacije među građanima, a prije svih među radnicima Srbije. Da podsjetim da sam s grupom kolega, doduše

na jednom malom i gotovo prigodnom uzorku, prije tri godine našao da među radnicima dominiraju mješovite ideološke orijentacije, uključujući i prihvaćanje međusobno oprečnih stavova. Tek dvije petine ispitanih radnika, 40 posto, imaju relativno koherentnu orijentaciju. No, u odnosu na ukupan broj radnika, broj onih koje karakteriziraju

Srbija je već godinama polukolonija s trendom ulaženja u pun kolonijani status. Svaka vlast koju smo izabrali na posljednjih nekoliko izbora zdušno prihvaća takav status Srbije i vodi politiku nezamjeranja tom čudnom bordu guvernera i viceguvernera, koji faktički vladaju Srbijom. Polukolonijalnu Srbiju ne zastupa i promovira samo političke

omogućće barem preživljavanje.

Danas postoji prekarijat, a ljevičari šute. Kako je to moguće?

Snažna eskalacija, u stvari proizvodnja prekarijata, bilo da je to »nova klasa«, bilo da je »klasni mešung« u kojem se tek kristaliziraju zajedničke odrednice koje imaju klasnu snagu, predstavlja fenomen o kojem se masovno šuti. Ljevica, kojoj bi bio zadatak da se argumentiranom kritikom suprotstavi barem ideologiji koja brani postojanje prekarijata, šuti kao i svi ostali. Uostalom, šuti i sam prekarijat, osim donekle njegove obrazovane elite. Šutnja je inače čudna »strategija« ljevice; od međusobnih svađa i svađica, ljevičarske grupe ne uspijevaju sagledati bezdan u koji nas gura moderni kapitalizam. Druga, također neodgovarajuća strategija ljevice je »pseudoaktivizam« u javnom životu. Taj »aktivizam« se iscrpljuje u ispraznom optuživanju i »pljuvanju« po desnici. »Ljevica« uzvraća »desnici« istom mjerom, istim »aktivizmom«, pri čemu jedni u svojim rukama imaju sva sredstva moderne manipulacije, a čujnost »ljevice« dopire tek do suboraca i do one »druge ljevice« s kojom »prva ljevica« - »ne govori«, iako su na istoj strani barikade. I na kraju, gotovo onako usput, da

kažem, da smo u prošlogodišnjem istraživanju prekarijata medijskih i fizičkih radnika našli da je prekarno blizu dvije trećine, bilo zaposlenih bilo nezaposlenih medijskih radnika i čak devet desetina nezaposlenih fizičkih radnika. Nema sumnje da ako nastavimo šutjeti i nastavimo s »pseudoaktivizmom« da ćemo samo ubrzati naš pad u prekarnu budućnost.

Zvonko Sarić

opredjeljenja za socijalnu demokraciju čini 28 postotaka, što nikako nije zanemariva brojka. Veliko je pitanje zašto ova brojna opredjeljenja radnika nisu našla i ne nalaze svoj organizacijski izraz u tom opredjeljenju dosljednih političkih stranaka i drugih radničkih organizacija.

Jesu li se sve političke aktivnosti u Srbiji pretvorile u tehnomenadžerstvo, neoliberalizam, dakle u poslušnost MMF-u?

elita, već i sve ostale elite, uključujući i intelektualnu. Ali, ne zaboravimo, to je izbor građana Srbije. »Netko« je uspio uvjeriti građane Srbije da je polukolonijalni status nešto najbolje i najpoželjnije što nam se može dogoditi. I tako smo mi danas, većina nas, uvjereni da ako vladarima ove naše kolonije i našim eksploatorima bude bolje – da će i nama biti bolje, jer se ne mogu oni obogatiti, a da nam ne

BRANISLAVA KOSTIĆ, PREDSEDNICA VOJVODANSKOG KLUBA

Imali smo mnogo, a izgubili suviše

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Vojvodanski klub važi i danas kao »čuvar vatre« ideje vojvodanske autonomije. O temama – škripi li što u APV, gasi li se ideja autonomije Vojvodine i što znači borba Vojvodanskog kluba za sadržajnu autonomiju ove pokrajine, razgovarali smo s dr. sc. **Branislavom Kostić**, predsjednicom ovog civilne udruge građanki i građana Vojvodine iz Novog Sada.

HR: Vojvodina ima službeni naziv Autonomna Pokrajina Vojvodina, prema Ustavu ove države. Dakle, to je službeni naziv, a za što se zalaže Vojvodanski klub, kao »čuvar vatre« za ideju vojvodanske autonomije, iako prema službenom nazivu ove pokrajine tu ne bi trebalo biti problema? Gdje škripi?

Škripi svuda. I to toliko da se od škripe ne čuje ni jedan drugi zvuk. Ovih dana se navršava 28 godina od kako se, korak po korak, autonomija Vojvodine permanentno sužava. Svi koji su u tom razdoblju vladali Srbijom, bez obzira na ideološke razlike, prema Vojvodini odnosili su se kao prema zaposjednutom teritoriju. Zahvaljujući tom surovom i podmuklom, postupnom ukidanju autonomije Vojvodine omogućena je pljačka Vojvodine i njenih resursa. Imali smo mnogo, a izgubili smo suviše. Za značajan dio te pljačke, osim vlasti iz Beograda, krivi su nam i oni koji su bili izabrani da u Skupštini Vojvodine štite naše interese. Dobar primjer takvog pogubnog djelovanja vojvodanskih vlasti imali smo 22. svibnja 2014. godine. Tadašnji saziv Skupštine Vojvodine je dizanjem ruku za prihvaćanje upodobljenog Statuta Vojvodine na sebe preuzeo povijesnu odgovornost za slijed događaja kojima smo danas svjedoci. Ukidanjem nadležnosti Vojvodine, ali i brisanjem Srijema, Banata i Bačke kao povijesnih sastavnih dijelova Vojvodine, eliminiranjem Novog Sada kao glavnog grada Vojvodine, brisanjem nas kao građanki i građana Vojvodine, koji se od tada službeno zovemo »građani u Vojvodini«, uvođenjem tako-

*Ovih dana se navršava 28 godina od kako se, korak po korak, autonomija Vojvodine permanentno sužava * Svi koji su u tom razdoblju vladali Srbijom, bez obzira na ideološke razlike, prema Vojvodini su se odnosili kao prema zaposjednutom teritoriju * Nakon izborne kampanje, Vojvodina ponovo postaje poligon za nastavno-pokazne vježbe u »upodobljavanju« * Borisu Tadiću je bilo teško i izgovoriti riječ – Vojvodina **

zvanih tradicionalnih obilježja Vojvodine stvoreni su temeljni preduvjeti da se Vojvodina kao višenacionalna povijesna pokrajina – postupno ukine.

HR: Za što se konkretno zalaže Vojvođanski klub?

Polazeći od činjenice da se Vojvodina sustavno pljačka i osiromašuje, a autonomija i samosvojnost multietničke Vojvodine se postupno brišu, Vojvođanski klub se, zajedno s ostalim članicama IV. Vojvođanske konvencije zalaže za Vojvodinu kao Republiku u federaliziranoj Srbiji. Mi vjerujemo da je to jedini način da spriječimo da položaj Vojvodine bude diktiran samovoljom stranke koja u danom momentu osvoji vlast u Srbiji. Vojvodina ima svoja historijska prava, jer, ne zaboravite – Vojvodina nije nastala na teritoriju Srbije, već je u njen sastav ušla voljom svojih građana. S druge strane, često se zaboravlja da Vojvodina nije ušla u sastav Srbije kao samostalne države, već u sastav Srbije, kao dijela složene države u momentu njenog konstituiranja – Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, potom Kraljevine Jugoslavije, 1918. godine, odnosno Federativne Narodne Republike Jugoslavije, potom SFRJ, SRJ i Republike Srbije i Crne Gore, 1945. godine. Prestankom postojanja federacije kao pravnog, političko-ekonomskog i socijalnog konteksta, prestale su postojati garancije za položaj Vojvodine unutar Republike Srbije. Posljednjim Ustavom SFRJ iz 1974., preciznije ustavnim amandmanima koje je Ustav izričito potvrdio, Vojvodina je bila definirana kao jedna od 8 konstituenata federacije, što implicira da je danas, 24 godine nakon raspada SFRJ, Vojvodina jedini entitet SFRJ čiji ustavno-pravni položaj nikada nije formalno rješavan. Iz toga slijedi da bi se s rješavanjem pitanja Vojvodine moralo otpočeti. Toga je de facto, svjesna i međunarodna zajednica. Na temelju tih činjenica, a imajući u vidu odnos Srbije prema

Vojvodini, smatramo da građani Vojvodine imaju puno pravo zahtijevati ravnopravan položaj Vojvodine unutar Srbije, pravo na vlastitu zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast, pravo na samostalno ubiranje poreza na svom teritoriju, pravo na uređivanje svojih odnosa na temelju načela zajedništva svih etničkih grupa, bez isticanja »većinske nacije« u odnosu na »manjine«. Mi vjerujemo da ni jedna nacija, bez obzira na svoju brojnost ne smije imati veća prava od drugih. To je suština naših zahtjeva i naše borbe za Vojvodinu kao jedinstvenu tradicionalno multietničku, multikonfesionalnu, građansku europsku regiju.

HR: Koje bi se parlamentarne stranke u Skupštini Vojvodine mogle uključiti u nastojanja za promjenu sadržaja autonomije Vojvodine, koje zagovara Vojvođanski klub? Ima li u aktualnoj politici takvih stranaka?

Kao što smo se za vrijeme prošlih izbora nedvosmisleno uvjerali, svim strankama su usta puna Vojvodine, ali samo dok traje predizborna kampanja. Nakon izborne kampanje Vojvodina ponovo postaje poligon za nastavno-pokazne vježbe u »upodobljavanju«. Sve stranke u Srbiji su dramatično centralizirane. Zato smo uvijek imali situaciju da stranke kojima je centrala u Beogradu, bez izuzetka, dokazuju lojalnost svojoj centrali na račun interesa Vojvodine i njene autonomije. To smo najbolje vidjeli u vrijeme **Borisa Tadića**, kome je bilo teško i izgovoriti riječ – Vojvodina. Činjenica je da su vojvođanski demokrati počeli govoriti o autonomiji Vojvodine pred kraj svoje vlasti u pokrajini, ali je također činjenica da je ono što je za njih bio »iskorak ka autonomasima«, u stvari bilo i nedovoljno i kasno sa stajališta građana Vojvodine. Osobni stavovi su ponovno bili žrtvovani stranačkim. Kada su u pitanju autohtone vojvođanske stranke, situacija je još neugodnija.

Gospodin **Pásztor** je godinama bio ozbiljan zastupnik vojvođanske autonomije i Vojvodine, kao dosljedno multietničke zajednice. Danas, gospodin **Pásztor** je u koaliciji s djelatiteljem sendviča iz devedesetih. Ja ne bih raspravljala o tome zašto je to tako, ali je činjenica da jeste. Druga velika »uzdanica« autonomasima iz devedesetih, Liga socijaldemokrata Vojvodine, nije uspjela zadobiti povjerenje značajnog dijela građana Vojvodine, iako je dva i pol desetljeća bila suvereni stranački zastupnik ideje autonomije. Ostaje pitanje: je li ideja autonomije potrošena, ili je potrošen taj model popuštanja pred zahtjevima Beograda, zarad ostanka na vlasti u Vojvodini? Čini mi se da kod svih nabrojanih stranaka ima i jednog i drugog. Dugo su bili dio vlasti, u različitim kombinacijama, ali se to u Vojvodini nije osjetilo kao napredak. Naprotiv. Ideja autonomne Vojvodine je potrošena, jer su je oni potrošili. Zato se mi danas ne borimo ni za manju, niti za veću autonomiju, već za Vojvodinu Republiku, sa svim pripadajućim nadležnostima. U takvoj situaciji Vi pitate – koje bi se parlamentarne stranke mogle uključiti u borbu za autonomiju Vojvodine? Moj iskren odgovor bi bio: nijedna! Ako ne promijene svoj odnos prema Vojvodini. Nemamo mi ništa od parola i lijepih obećanja. Nitko kome je fotelja draža od interesa Vojvodine nema što tražiti u borbi za Vojvodinu! Za Vojvodinu će se boriti oni kojima je do Vojvodine stalo. A, kako je to govorio **Vasa Stajić** – Vojvodine će biti onoliko koliko bude borbe za nju! Nitko nama ništa neće darovati. Za svako svoje pravo se moramo izboriti. Vojvođanski klub nije jedini koji se zalaže za ovakve ideje. Ima nas. A ima li nas i među zastupnicima u aktualnom sazivu Skupštine Vojvodine, vidjet će se. Na ovim izborima smo vidjeli kako građani kažnjavaju one koji su iznevjerili njihova očekivanja. Možda je blizu vrijeme kada će i izabrani zastupnici

kazniti svoje stranke, koje se za Vojvodinu bore samo u predizbornim kampanjama. Vidjet ćemo. U svakom slučaju, zalomilo nam se da živimo u »povijesnim vremenima« i grješno je ako ih prespavamo, jer ćemo tako prepustiti drugima da odlučuju o našoj sudbini.

HR: Zašto se i dalje »autonomasima« prikačinju etikete da su »izdajnici«? Zalaže li se Vojvođanski klub za secesiju Vojvodine?

Oduvijek su Vojvođani, posebno vojvođanski Srbi, optuživani da »izdaju Srbiju«. Izdajnici smo koliko je i Vasa Stajić bio izdajnik. Na ovim našim prostorima svatko tko se ne slaže s dominantnom idejom je izdajnik. Trenutno je dominantna ideja nacije i nacionalizma. Mi nismo nacionalisti. Mi se zalažemo za jednakost građana, za poštovanje svih građanskih prava, kao i prava čiji su nositelji kolektiviteti, etnički i drugi. Jedan od naših prijedloga je da u novom Ustavu Srbija konačno postane prava građanska država, a ne, kako sada stoji u Ustavu »država srpskog naroda i građana koji u njoj žive«, jer to implicira postojanje različito rangiranih građana, odnosno – predstavlja oblik Ustavom definirane neravnopravnosti građana. U tom smislu, nismo i ne možemo biti izdajnici građanske, demokratske, slobodoumne Srbije. Mogu nas smatrati izdajnicima samo oni koji se zalažu za nacionalističku, nedemokratsku, poslušničku i pljačkašku Srbiju. Jer, istina je, protiv takve Srbije se borimo. Činit ćemo to i ubuduće.

HR: Šute li vojvođanski intelektualci glede suštinske autonomije Vojvodine? Gledaju li si kroz prste, pa se ide po onoj staroj: uvijek je bilo nikako...

Vojvođanski intelektualci se ponašaju kako se već desetljećima ponašaju intelektualci na ovim prostorima. Uvijek je bilo ljudi kao što je **Filip David**, ali je uvijek bilo i onih koji su se ponašali kao srpska memoran-

dumska družina. Ovih drugih je, oduvijek, bilo više. I u Vojvodini i izvan nje. Pravo pitanje je: što podrazumijevamo pod pojmom »intelektualac« i tko čini tu grupu? Mnogi učeni ljudi se nisu pokazali kao ljudi od integriteta i nije ih korektno ubrajati u intelektualce. Ni njih, ni one koji desetljećima vježbaju šutnju i mudro odmahivanje. Nama su potrebni hrabri ljudi, ljudi koji ne podliježu ucjenama, ljudi koji neće prodati »vjeru za večeru«, ni stavove za fotelju, uvjerenja za poziciju... Koliko je takvih? Dovoljno! Ako budu glasni, ako prestanu čekati da ih netko pozove, ako sudbinu svog neposrednog okruženja uzmu u svoje ruke, pobijedit ćemo.

HR: Postoji li etnička getoizacija u Vojvodini u oblasti kulture? Ako postoji, zbog čega je to tako?

Više bih voljela da po tom pitanju ne budemo licemjerni. Mislim da više nije pristojno pitati »postoji li«, već kako otvoriti zacementirane i ušančene kulturne getoe u svim vojvođanskim nacijama. Uzrok te pojave je jasan: svatko gleda da osigura svoje izvore financiranja, da podijeli i održi tako raspodijeljene pozicije unutar svog »kulturnog kruga« dok oni koji ih vode neminovno nastoje odnjegovati poslušnost i jednomye. O tome se ne govori, jer to spada u »manjinska pitanja«. Ne, to je vojvođansko pitanje. To je pitanje za sve nas koji shvaćamo da živimo jedni pokraj drugih, a ne jedni s drugima. Mađari nemaju kontakt sa slovačkom kulturom, Slovaci s rumunjskom, Rumunji s rusinskom, a Srbi ni s jednom. To je korak ka stalnom povećanju socijalne distance zasnovane na nacionalnoj pripadnosti. Samo, ne treba zaboraviti – za takvo stanje smo svi podjednako krivi: i republička i pokrajinska vlast, ali i svi mi koji preko toga prelazimo, u strahu da ne uđemo na teritorij koji je već desetljećima zacementirani socijalno-etnički tabu. Za početak, mislim da o tome treba javno

govoriti. Samo tako doći ćemo i do rješenja.

HR: Zagovornici vojvođanske suštinske autonomije stalno spominju ovu regiju kao multietničku i multikonfesionalnu. Demografska struktura se promijenila u posljednjih dva i više desetljeća. Je li to pridonijelo jačanju ili slabljenju ideje o sadržajnoj autonomiji pokrajine?

Demografska struktura Vojvodine jeste promijenjena. Vojvodina je postala nova domovina tisućama izbjeglica, dok su starosjedioci najzastupljeniji među onima koji su izbjegli iz Vojvodine. Ali, Vojvodina je oduvijek bila područje migracija. Ako smo naučili živjeti zajedno usprkos etničkim razlikama i da na to budemo ponosni, naučit ćemo i ljude koji su jučer došli da prihvate taj stav. A, kad je u pitanju ideja autonomije, ja vjerujem u ljude, nezavisno od nacije i vjere. Svatko normalan, tko živi u Vojvodini bar 7 godina, jasno vidi da je Vojvodina u podređenom položaju, da joj se uvijek iz Beograda propisuje što se smije i što se ne smije... Tako da ne treba mijesati kratkoročne i dugoročne probleme. Na duži rok, to nije problem.

HR: Odlukom zastupnika u pokrajinskoj Skupštini, Vojvodina je dobila nove, tzv. tradicionalne simbole, grb i zastavu. Jesu li to simboli ideje srpske Vojvodine?

Višenacionalna Vojvodina, ponosna na svoju povijest, kulturu, na sve svoje specifičnosti, počev od multietničnosti pa nadalje, postupno se pretvara u »Srpsku Vojvodinu«, odnosno u »Sjevernu srpsku pokrajinu«. Prvi znak da je ovaj proces otpočeo bilo je usvajanje izmijenjenog Statuta Vojvodine, a drugi – izbor **Igora Mirovića** za predsjednika Vlade Vojvodine. Čovjek iz stranke koja je nudila sendviče nesrbima devedesetih danas je na čelu Vojvodine, a predstavnici onih kojima su ti sendviči bili namijenjeni – ne

samo da o tome šute, već dižu ruke i svojim glasovima prihvaćaju Igora Mirovića. To je rezultat te opće politike sluganstva prema jačem i moćnijem.

Mislim da je podizanje takozvane tradicionalne zastave Vojvodine historijski čin. Prvi put nakon 1945. Vojvodina je poništena kao višenacionalna zajednica i simbolički je postala »srpska Vojvodina«. To je jako dramatičan moment. Međutim, on se suštinski dogodio već u vrijeme usvajanja izmijenjenog Statuta. Ovo je samo realizacija. S jedne strane, to znači da Vojvodina nema službene simbole, već ih svaka stranka koja dođe na vlast donosi po svojoj volji. S druge, to daje pravo svakom analitičaru da zaključi kako živimo u prijelaznom razdoblju između nekadašnje građanske – višenacionalne i buduće – jednonacionalne Vojvodine. Ti novi simboli samo najavljuju to »novo doba«. Na nama je da to dopustimo ili da se tome odupremo. Za mene je svaka takva zastava, koja je u suštini srpska nacionalna zastava sa svim obilježjima tradicionalne Srbije, a ne Vojvodine, u stvari biljeg koji dokazuje da je Vojvodina okupirana. Zato podržavam ideju gospodina **Dragomira Jankova** da se u Vojvodini organizira referendum o njenim službenim simbolima. Da tu stvar jednom za svagda riješimo.

HR: APV je članica Vijeća europskih regija pri parlamentu EU, za sada jedina regija koja je postala članica, a da matična država nije u tom trenutku bila članica EU ili Vijeća Europe. Koliki to značaj ima za gospodarski razvoj, ali i za suradnju u oblasti kulture?

Jest, AP Vojvodina je članica Vijeća europskih regija pri parlamentu EU, kao prva, a za sada i jedina, regija koja je postala članica, a da matična država nije u tom trenutku bila član EU ili Vijeća Europe. Vojvodina je i suosnivač Regionalnog vijeća euroregije Dunav-Kereš-Moriš-Tisa, koji okuplja, osim same

Vojvodine, i nekoliko županija iz Mađarske i Rumunjske, a zadatak im je međusobna suradnja u regionalnom privrednom, kulturnom i ekološkom razvoju. Koliko će Vojvodina od toga imati koristi, u prethodnom razdoblju je više zavisilo od spremnosti Srbije da dopusti i omogući Vojvodini da te šanse iskoristi. U budućnosti će zavisiti, čini se, od osposobljenosti aktualne vlasti da se uključi u stvarne europske tokove i ispoštuje principe na kojima ta suradnja funkcionira. Među ostalim, Strategija Europa 2020. je analizirana i prevedena u vojvođanskoj kancelariji u Bruxellesu, a po ugledu na nju Vojvodina je izradila Program razvoja AP Vojvodine 2014. – 2020., s pratećim Akcijskim planom. Pitanje je koliko će nova vlast umjeti i htjeti realizirati od te strategije. U tom pogledu nisam optimist. No, to članstvo Vojvodine u Vijeću europskih regija je značajno i zbog činjenice da Vijeće pomno i analitično prati događanjima u svim regijama – članicama. Ne samo u oblasti privrede i kulture.

HR: Istra i Vojvodina su kao regije bile i u sastavu SFRJ. U oblasti gospodarstva bile su razvijene. I prema broju gospodarskih subjekata, kao i prema finansijskim pokazateljima poslovanja. Nakon raspada SFRJ, Istra je regija koja se i dalje konstantno razvija dok to nije slučaj s Vojvodinom. Zbog čega je to tako?

U vrijeme SFRJ, ali i u vrijeme njenog raspada, kao i danas, Istrijani su nalazili način da ta prekrasna regija ostane svoja. Vojvodina to nije umjela. Istrijani njeguju svoju samosvojnost kao povijesnu tradiciju, kao dio svog regionalnog ponosa. U Vojvodini je to znatno teže, između ostalog i zbog činjenice da smo područje najvećih migracija. Mi smo možda poslovično sporiji ravničari, ali smo dovoljno uporni da u tom svom laganom hodu ne odusta-

*Ostaje pitanje: je li ideja autonomije potrošena, ili je potrošen taj model popuštanja pred zahtjevima Beograda, zarad ostanka na vlasti u Vojvodini * Nemamo mi ništa od parola i lijepih obećanja * Nama su potrebni hrabri ljudi, ljudi koji ne podležu ucjenama, ljudi koji neće prodati »vjeru za večeru«, ni stavove za fotelju, uvjerenja za poziciju...*

jemo. Podići će se Vojvodina. Ne danas, ali sutra hoće. Kad budemo u prilici sami uređivati svoje gospodarstvo, svoje odnose, vratiti svoju imovinu – podići ćemo se. Mi smo vrijedni ljudi. Umijemo raditi i stvarati. Samo prethodno moramo osigurati da prestane sustavna pljačka i uzurpiranje vojvođanskih resursa.

HR: Kako promišljate o aktualnoj političkoj sceni u Srbiji, kada je na vlasti SNS, stranka koja je desničarske ideološke orijentacije, makar deklarativno. Nedostaje li danas na političkoj sceni stranka ljevice ili mislite da SPS ili neke druge stranke u dovoljnoj mjeri zastupaju takvu, ljevičarsku, ideološku orijentaciju?

Na prostoru cijele SFRJ imamo šizoidnu situaciju. Svi koji se sjećaju SFRJ su nostalgичni i sjećaju se tog vremena kao najboljeg. Paralelno s tim, na prostoru cijele bivše SFRJ

nema nijedne stranke koja je istinska ljevica. Nijedna stranka se ne bori za prava radnika, a i o nekadašnjim seljacima, današnjim poljoprivrednicima, sve stranke misle samo pred izbore. Zašto? Ne znam. Možda zato što smo, kako su govorili marksisti »s prljavom vodom izbacili iz korita i dijete«. Prigrbili smo višestranačje, zaboravljajući da ono, po pravilu, ide u paketu s kapitalizmom i eksploatacijom. Htjeli smo privatnu svojinu, ali smo zaboravili da ona ima smisla samo u uređenim državama. U neuređenim – pretvara se u surovu pljačku i totalnu eksploataciju. Međutim, i tu nije sve crno. Pojavljuju se neki mladi ljudi, neki *Levi samit*, *Marks 021* i razni drugi. Oni tek sriču ljevičarske ideje, ali su mladi, pametni i strastveni. Oni će biti ta neka nova snaga. Ovdje. Stari sustav se ne može i ne treba vraćati. Ali nam je, svakako, potreban novi sustav, drugačiji od onog u SFRJ,

ali i drugačiji od ovog koji sada živimo.

A govoriti o SPS kao ljevici je ružna uvreda za ljevicu i ja to ne bih radila.

HR: Šef srpske diplomacije Ivica Dačić izjavio je nedavno da ne može biti organiziran referendum o odvajanju Vojvodine od Srbije, jer oni koji to traže nemaju većinu u Skupštini Vojvodine da bi o tome donijeli odluku. Kako to komentirate?

Svatko tko to krene komentirati ulazi u neinventivnu igru koja je unaprijed smišljena od aktualnih vlasti. Šablon je isti kao devedesetih. Vlast krene vikati »Vuk!«, mada vuka nema na vidiku. I tako nekoliko puta. Na kraju se vuk stvarno pojavi... Kraj basne je poznat: vuk strada. Referenduma će u Vojvodini biti, ili ga neće biti, u skladu s voljom građana Vojvodine. Tema referenduma će biti ono što budu tražili građani

Vojvodine. U ovom momentu nijedan politički ili društveni subjekt nije tražio referendum o odvajanju Vojvodine od Srbije. Tim prije što, koliko ja znam, nijedan relevantan politički ili društveni subjekt nije ni tražio secesiju Vojvodine. To, međutim, ne znači da se neće tražiti referendum o službenim obilježjima Vojvodine, ili o Statutu Vojvodine, ili o nekom drugom relevantnom pitanju. U svakom slučaju, sva potencijalna referendumska pitanja izlaze iz okvira nadležnosti ministra vanjskih poslova Srbije. Izuzev, ako je u pitanju zahtjev nekog inozemnog subjekta, ili međunarodne asocijacije, za održavanje takvog referenduma u Vojvodini. Općenito, mislim da nije pametno umetati tu temu u aktualnu političku agendu. Duh pušten iz boce, teško se u nju vraća. Gospodin Dačić bi to kao politolog morao znati.

FESTIVAL NOŠNJE, NAKITA I OGLAVLJA BISERNA GRANA, FUTOG

Folklorno bogatstvo

*Nošnju Hrvata iz Srbije predstavio je HKPD Silvije Stahimir Kranjčević iz Berega i Nada Sudarević iz Subotice * Stručni žiri jednoglasno je odabrao Berežanku za najljepšu djevojku u nošnji*

Berežani i Mia Obradović – najljepša u nošnji

Deveti Festival nošnje, nakita i ogavlja Biserna grana održan je od 6. do 9. listopada u organizaciji Kulturnog centra *Mladost* iz Futoga. Cilj Festivala bio je prezentiranje folklornog bogatstva Srbije i zemalja u regiji, te je poyornost bila na značaju očuvanja materijalnog folklornog naslijeđa kao bitnog obilježja kulturnog identiteta svakog naroda. Među sudionicima bilo je i predstavnika Hrvata iz Srbije, među kojima je proglašena i najljepša djevojka u nošnji na Festivalu.

Prema riječima direktorice Kulturnog centra *Mladost* **Aleksandre Rajak** Festival okuplja i povezuje kulturno-umjetnička društva, institucije i pojedince iz zemlje i regije oko jedne teme – narodne nošnje, a na dosadašnjim festivalima nošnje svojih nacionalnih zajednica

je prikazalo oko 120 kulturno-umjetničkih društava.

»I ove godine svo bogatstvo i raznolikost folklornog naslijeđa prikazuje 15 društava iz zemlje i regije«, naglasila je Rajak i istaknula kako se očekuje da će Festival naredne godine, kada bude održan deseti po redu, biti i na mapi UNESCO-a.

U subotu, 8. listopada, održan je defile sudionika glavnim novosadskim ulicama, a u večernjim satima u Futogu je bila revija nošnji sudionika Festivala. Nošnju Hrvata iz Srbije predstavila je **Nada Sudarević** iz Subotice svojom zbirkom tri ženska svečana bunjevačka ruva i Hrvatsko

kulturno-prosvjetno društvo *Silvije Stahimir Kranjčević* iz Berega. Berežani su nosili nošnju šokačkih Hrvata, a među njima je bila i djevojka u nošnji

koja je predstavljala mladu i koju je stručni žiri jednoglasno odabrao za najljepšu djevojku u nošnji Festivala.

»Djevojka koja je dobila prvu nagradu nosila je ruho koje se nosilo poslije vjenčanja. Imala je burundžuk na glavi koji su mladoj po izlazu iz crkve stavljale starosvatica i svekrva«, priča koreograf *Kranjčevića* **Milorad Stojnić**.

U okviru Festivala održane su dvije izložbe: izložba *Biserna grana* na Trgu slobode i izložba Udruženja tkalja Novi Sad, kao i koncert ANIP KC-a *Mladost* Futog s gostima – **Danicom Krstić**, pjevačkom skupinom *Bilbil* i Orkestrom braće Martić. U okviru pratećeg programa Festivala održan je i Futoški bazar te promocija Kupusijade uz besplatnu degustaciju futoškog kupusa.

Festival je održan pod pokroviteljstvom Grada Novog Sada.

J. D. B.

Na ulicama Novog Sada

VEČER HRVATSKOG FILMA

Filmovi za sve ukuse

Dva dokumentarna i dva igrana filma eminentnih hrvatskih autora

U organizaciji Umjetničke organizacije *Noć hrvatskog filma i novih medija* iz Zagreba i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u nedjelju 9. listopada u subotičkom Art kinu *Lifka* upriličena je *Večer hrvatskog filma*. Dvodijelni filmski repertoar obuhvatio je raznoliki program u kojem su prvo prikazana dva dokumentarna filma: *Slamarke divojke*, djelo **Ive Škrabala** iz 1970. godine, te *Poezija i revolucija* **Branka Ivande** iz 2000. godine.

RAZNOVRSTAN PROGRAM

Škrabalova dokumentarna priča (*Slamarke divojke*) upoznaje gledatelje sa skupinom slamarki sa sjevera Bačke koje svoju vještinu oblikovanja slame pretvaraju u hvale vrijednu narodnu umjetnost, ali spletom životnih okolnosti sve ostaju neudane u ovim krajevima poznatije pod imenom »baba divojke«.

Temat dokumentarnih zapisa iz vremena studentskog protesta hrvatskih sveučilištaraca na početku revolucionarnih sedamdesetih godina prošloga stoljeća (*Poezija i revolucija*) prikazuje nam izvorne snimke brojnih događanja koja su pratila to turbulentno vrijeme suvremenije hrvatske intelektualne povijesti.

Nakon kraće stanke filmska večer je nastavljena kratkim igranim filmom **Branka Ištvančića** *No man's land* (2015.) u kojemu su glavni junaci pripadnici hrvatskih i bošnjačkih oružanih snaga koje zajednički ratni trenutak zbližava na ničijoj zemlji. Na koncu, kao finale ove večeri hrvatskog filma, prikazano je dugometražno ostvarenje **Branka Marjanovića** *Ciguli Miguli* (1952.), djelo koje je zbog svog pomalo slobodnijeg prezentiranja socijalističkog odnosa prema narodnoj kulturi u jednom malom mjestu, kao nepodesno za javno prikazivanje desetljećima tavorilo u tzv. bunkeru.

SLAB ODAZIV PUBLIKE

Nažalost, jednu ovakvu lijepu i hvale vrijednu kulturnu manifestaciju pokvario je dojam poluprazne kino dvorane, jer izbor filmova je bio odličan a ulaz na projekcije besplatan. Što o tome misli **Tomislav Žigmanov**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, suorganizatora ove filmske manifestacije:

»Vrijeme nije naklonjeno javnim manifestacijama, filmu kao takvom. Kino je odavno izgubilo svoj prestiž, dostupnost putem interneta je više nego razvijena i u tom smislu ovakve manifestacije uračunavaju odaziv manjeg broja ljudi. To nas ne onespokojava da ne činimo napore da ipak i u domeni filmske produkcije činimo ovakva događanja gdje pokušavamo biti dionici onoga što postoji u Hrvatskoj, poput *Noći hrvatskog filma* i jedan dio hrvatske filmske umjetnosti prezentiramo i ovdje u Subotici. I dalje ćemo to nastaviti u budućnosti.«

D. P.

Koliko pratite hrvatski film?

**ZVONIMIR SUDAREVIĆ,
Subotica**

Preferiram dokumentarni film

Hrvatski film pratim koliko je to moguće, jer mi je izuzev na televiziji vrlo nedostupan. Svestrano sam radoznao i nemam neki poseban žanr kojem bi se izričito priklonio. Nekako sam više vezan za dokumentarni film, koji mi je mnogo bliži i zanimljiviji od igranog, osobito kada se govori o nekim domaćim stvarima. Večeri hrvatskog filma su zbog toga odlična mogućnost da se vide pojedini dokumentarni radovi koji nisu bili toliko izloženi javnosti. S druge strane, tu su i odlični filmovi **Branka Ištvančića** koji na specifičan način tematiziraju pojedine društvene teme i ljude kao neposredne aktere u njima. Također, izuzetno je važno i preporučiti pojedino filmsko ostvarenje i na taj način ga približiti gledateljstvu, osobito kada se radi o kvalitetnim i vrijednim djelima, jer danas je toliko raznovrsnih filmova u svakodnevnoj ponudi. Istakao bih dokumentarac o svojevrsnom naličju Splita (*Brda 21000 Split*), prikazan prošle godine na jednoj od večeri hrvatskog filma, koji kroz priču o jednom gradskom dentistu prezentira sliku jednog od rubnih dijelova najvećeg dalmatinskog grada i ljudi koji žive u tom okruženju. Što se tiče igranih filmova, ipak bih izdvojio djelo *Priča iz Hrvatske* koji tematizira vrijeme s početka devedesetih godina prošloga stoljeća u trenucima nastajanja hrvatske države.

**SLAVEN DULIĆ,
Subotica**

Poveznica za sve generacije

Gledam da ispratim hrvatski film koliko je to naravno kod nas moguće. Najčešće je to moguće putem hrvatskih televizijskih programa koje imamo na kabelskoj televiziji. Kad god je revija hrvatskog filma nastojim doći i uživati u dobrim dokumentarnim i igranim filmovima. Ova ideja filmskih večeri je odlična i zbilja čini pravu vezu između Zagreba i Subotice, jer se na jednom mjestu mogu vidjeti djela i naših autora s ovih podneblja, poput **Ive Škrabala** i **Vlatka Dulića** pa sve do **Branka Ištvančića**. Film je odlična poveznica za mnoge generacije i na ovakvim večerima zbilja svatko može pronaći neko ostvarenje po svom ukusu. Kada bih trebao izdvojiti neki hrvatski film koji me je u posljednje vrijeme najviše dojmio to bi bio bez dileme film *72 dana* u kojemu briljira **Rade Šerbedžija**, vjerno dočaravajući gorštacki lički ambijent i komičnu situaciju u kojoj se, nakon smrtnog slučaja, nađe cijela jedna obitelj. Volim pogledati i dobre dokumentarne filmove, bez obzira na vrijeme njihovog nastajanja, no moram iskoristiti ovu priliku i pohvaliti Branka Ištvančića za sve njegove uspjehe na filmskom polju. Njegovi, kako dokumentarni tako i igrani filmovi uvijek ukazuju na određene društvene situacije, uz izuzetnu sposobnost da glavne aktere u njima predstavi na vjeran i vjerodostojan način.

**PETAR SKENDEROVIĆ,
Subotica**

Stariji filmovi

Godinama već redovito pratim hrvatski film, još od vremena kada sam živio u Bajmaku i često išao na kino predstave. Danas je to mnogo drugačije, jer u kino rijetko idem i jedina prilika mi je pogledati neki hrvatski film na nekom od televizijskih kanala. Zato su ove filmske večeri hrvatskog filma odlična prilika da se pogledaju neka starija ostvarenja koje prije nismo bili u prilici vidjeti, a s druge strane to je i mogućnost vidjeti neke nove uradke kako je to ovoga puta slučaj s filmom *No man's land* **Branka Ištvančića**. Također, volim pogledati i dobar dokumetarac posebice ako je tematikom vezan za neka starija, prošla vremena i ako je još pritom vezan za događanja iz ovog našeg podneblja. Svojevremeno sam volio gledati i starija igrana filmska ostvarenja iz pedesetih i šezdesetih godina prošlog stoljeća, poput prvog poslijeratnog filma *Slavica*, potom filmova iz opusa **Antuna Vrdoljaka** i drugih hrvatskih redatelja iz tog vremena. Istaknuo bih još i antologijski hrvatski film *Tko pjeva zlo ne misli*, koji je također bio prikazan na jednoj od filmskih večeri hrvatskog filma u Subotici. Zato je ova manifestacija izuzetno važna, godinama redovito dolazim i volio bih da ona potraje što dulje. Kako zbog nas starijih, tako i zbog mlađih naraštaja koji se tek trebaju upoznati s hrvatskim filmom.

A. P.

RAZGOVOR POVODOM NAGRADE
BALINT VUJKOV DIDA:

LJUBICA KOLARIĆ-DUMIĆ,
KNJIŽEVNICA

Raduje me što djeca vole moje pjesme

Ljubica Kolarić-Dumić je ovogodišnja dobitnica Nagrade za životno djelo na području književnosti *Balint Vujkov Dida*. Rođena je 1942. godine u Kukujevcima, u Srijemu. Osnovnu je školu završila u rodnome mjestu, a gimnaziju u Vinkovcima. Hrvatski jezik i književnost studirala je u Rijeci i Zagrebu. Živi u Rijeci, gdje je do mirovine (43 godine i 8 mjeseci) radila kao učiteljica hrvatskoga jezika. Piše poeziju i prozu za djecu i odrasle. Objavljeno joj je petnaestak knjiga, što poezije, što priča, mahom za djecu, među kojima su i slikovnice. Pjesme i priče uvrštene su joj u čitanke za hrvatski jezik i udžbenike glazbene kulture za osnovnu školu. Objavljuje u mnogim knjigama, časopisima, zbornicima, kalendarima, novinama, drugim glasilima i na nosačima zvuka. Zastupljena je u brojnim leksikonima i antologijama. Članica je Društva hrvatskih književnika i Matice hrvatske.

Kako ste doživjeli Nagradu za životno djelo na području književnosti koja Vam je dodijeljena na ovogodišnjim Danima Balinta Vujkova?

Već samo ime – Nagrada za životno djelo na području književnosti – govori o silini emocija, koje neće utihniti, te će me svojim žarom grijati do kraja života. Teško je i gotovo nemoguće opisati osjećaje kojima sam preplavljena, a pošto su ovogodišnji *Dani Balinta Vujkova* bili posvećeni najmlađima, poslužit ću se riječima doc. dr. sc.

Vjekoslave Jurdane koje je izrekla prigodom predavanja trećeg izdanja moje slikovnice *Ja se mraka ne bojim*. Ona je tada navela kako je krajnje vrijeme »učiniti iskorak iz valorizacije ka pravoj i konačnoj afirmaciji« spomenute slikovnice i njezine autorice Ljubice Kolarić-Dumić. Nadam se da je Nagradom za životno djelo

učinjen iskorak iz valorizacije ka pravoj i konačnoj afirmaciji mogega dugogodišnjeg književnog stvaralaštva, a ja sam posebno ponosna što mi je Nagrada dodijeljena u mojemu širem zavičaju.

Spomenuti Dani Balinta Vujkova promoviraju književnu baštinu, ali i suvremenu knjišku produkciju Hrvata u Vojvodini. Kakvom ocjenjujete aktualnu književnu scenu Hrvata u Vojvodini, čija ste i Vi sudionica?

Nisam kompetentna prosuđivati književno stvaralaštvo Hrvata u Vojvodini, ali koliko mogu pratiti smatram da se dovoljno ulaže zahvaljujući entuzijazmu Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini, Hrvatskom nacionalnom vijeću, NIU *Hrvatska riječ* i mnogim pojedincima koji se zalažu za očuvanje hrvatskoga jezika i opstanka Hrvata u Vojvodini. U posljednje vrijeme zapažam sve više književnih susreta, a kako već više od deset godina sudjelujem na Susretima književnika iz dijaspor s književnicima iz Hrvatske u Rovinju, mogu ustvrditi da sam zadovoljna prisutnošću hrvatskih književnika iz Vojvodine u matičnoj nam Hrvatskoj.

Na koja postignuća iz Vašeg književnog djela ste posebno ponosni?

Posebno sam ponosna na svoje književno stvaralaštvo za djecu za koje sam 2006. godine dobila Godišnju nagradu Grada

Rijeke za izuzetan doprinos dječjoj književnosti i poetskoj riječi za djecu. Radujem se što djeca vole moje pjesme, koje su pune vedrine i radosnog veličanja života, toliko potrebitog odgoju i obrazovanju naših najmlađih. U mojemu dugom životu postoje mnogi trenuci na koje se mogu ponositi, a najveća je prigoda – dodjela Nagrade za životno djelo. Osobito sam počašćena – jer se to rijetko događa – prisutnošću veleposlanika Hrvatske, gospodina **Gordana Markotića**, koji mi je kao srijemskoj i hrvatskoj književnici u svom pozdravnom govoru uputio čestitku i tople riječi, a koje su, po meni, važan znak potpore Hrvatske Hrvatima u Vojvodini kao i svim Hrvatima diljem svijeta.

Radite li na nekom novom književnom djelu; hoće li ono biti objavljeno...?

Pripremam zbirku pripovjedaka pod radnim naslovom *Moje srijemske priče* za koju sam se natjecala u Ministarstvu kulture Hrvatske, ali kako baš nemam sreće, jer mi nikada nisu pomogli niti otkupili moje knjige, sumnjam da ću uspjeti objaviti ovu, po mojemu mišljenju, za moje Srijemce vrlo značajnu knjigu. U Matici hrvatskoj u Subotici objavu čekaju moje *Izabrane pjesme*, za koje sam odlučila donirati novčani dio Nagrade za životno djelo. I zbirka lirskih proza *13 redaka o boli* već dugo čeka u redu, za koju povjesničar umjetnosti i književni kritičar, gospodin **Igor Žic** kaže: »Objavite zbirku lirskih proza i imat ćete remek djelo.« Čekaju i nove dječje pjesme i priče, ali ja sam umorna i iscrpljena od financiranja svojih knjiga. Sve me to rastužuje, a ovo je prigoda za radost. Hoće li Nagrada za životno djelo biti iskorak od valorizacije k afirmaciji moga književnog rada, kako ističe doc. dr. sc. Vjekoslava Jurdana, vidjet ćemo. Zahvalna sam nakladničkoj kući *ALFA d.d. Zagreb*, koja je 2015. godine objavila četvrto izdanje slikovnice *Ja se mraka ne bojim* i s pravom očekujem da će Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta održati svoje pismeno obećanje i slikovnicu uvrstiti u lektirne naslove za 2. razred osnovne škole.

D. B. P.

Stari simboli novih fasada

NEKAD
i
SAD

Na završetku ljeta s jednokatne palače na uglu Ulice Dimitrija Tucovića skinute su većim dijelom zaštitne mreže, postavljene tijekom restauracije fasade, a građevina nastala u prvoj godini dvadesetog stoljeća zablistala je u punoj ljepoti. Poslovi još nisu završeni, no jasno je nastojanje očuvanja ukrasnih i simboličnih dekoracija i detalja na zgradi iz vremena kada je podignuta za potrebe tadašnje austrijsko-ugarske banke. Projektirao ju je ugledni arhitekt **Ferenc Raichl**. Stručnjaci ističu kako ovaj objekt u stilu bečke secesije dekorativnom obradom fasade nesporno upućuje na ruku velikog arhitekta secesije Raichla.

Glavna fasada kutne građevine i ulaz u nekadašnju banku nalazi se iz Ulice Dimitrija Tucovića. Ovu zgradu Subotičani uobičajeno zovu »stara Fidelinka«, jer su se u njoj ranije, desetljećima, nalazile službe poznatog poduzeća – proizvođača kruha i peciva.

Kada je zgrada projektirana i podignuta za potrebe banke 1901. godine, njena fasada, kapija i drugi dijelovi ponijeli su zanimljive simbole trgovine i bankarstva, štedljivosti i marljivosti i čuvara tajni, kao oblik poruke klijentima o pouzdanosti banke i njihovih novčanih uloga. Jedan od simboličnih motiva koji se u više oblika ponavlja na fasadi je glava boga Merkura.

K. K.

Momački život

Kada se susretnu dva umirovljenika ili dvije umirovljenice, na pitanje »kako si?«, često je odgovor »momački!« odnosno »ko divojka!«. Ovaj odgovor u suštini za mene ima višestruko značenje. Prvo, odgovor sadrži određenu autoironiju, neko sjećanje na doba kada smo bili momci i djevojke, tj. »bezobrazno mladi«, kako ja često volim reći, jer poput mnogih u duši se osjećamo mladi, ali kako starimo, sve više nam ponešto nedostaje. Drugo značenje momačkog života je određena sloboda da mogu raditi što hoću, ništa me ne veže, nemam nikakvih ozbiljnih odgovornosti; u principu: nitko me i ne kontrolira. Ovo me podsjetilo na najnovije brzometno usvojene izmjene Zakona o financiranju gradova i općina.

MOMAČKI ŽIVOT REPUBLIČKE VLADE

I naša, nova-stara Vlada ponaša se momački: radi kako hoće, jer nikakvu ozbiljnu oporbu i kontrolu nema. Prošlog petka Skupština Republike je usvojila izmjenu Zakona o financiranju lokalnih samouprava. O čemu se radi? Naime, po dosad važećem zakonu (donijet 2011. godine) financiranje lokalnih samouprava riješeno je tako da od uplaćenih poreza na dohodak, samoupravama je ostajalo 80 posto tih sredstava, odnosno Beogradu 70 posto. Nakon izmjene zakona gradovima ostaje 77 posto, općinama 74, a Beogradu 66. Obrazloženje nadležne ministricice je da ove mjere, među ostalima, služe konsolidiranju republičkog proračuna. Drugim riječima, u republičkom proračunu ponovno nedostaju sredstva, pa će se taj nedostatak nadomjestiti na ovaj način. Kako se na čelu općina i gradova nalaze ljudi iz vladajuće partije ili iz partija koji

podržavaju Vladu, sudeći po novinskim izvješćima, ne vlada »panična situacija«. Po riječima vođe jedne parlamentarne frakcije koja podupire Vladu »zbog uspostavljanja potpune ravnoteže iduće godine treba donijeti potpuno novi zakon o financiranju lokalnih samouprava, novi zakon o taksama, novi zakon o lokalnim samoupravama i zakon o financiranju Vojvodine«. Drugim riječima, u suštini treba potpuno sve mijenjati, jer ništa ne valja, ali dok se to ne dogodi, ostaje ova najnovija »mala žrtva ili mali doprinos« gradova

Kuća s momačkom sobom

i općina. Očito umirovljenicima i državnim uposlenicima ne može se oduzeti još više novaca, kao što je to učinjeno prije dvije godine, jer životni standard je jako nizak. Zato ostaju lokalne samouprave, kao pogodne za »šišanje« jer u suštini ne mogu ništa učiniti, osim da štede npr. na popravci lokalnih cest, opremanju škola itd.

MOMAČKA SOBA

U našem gradu u početku su građene ušorene kuće, koje su slici grada dali seoski izgled. Zato nakon dobijanja statusa

slobodnog kraljevskog grada, po naredbi carskog povjerenika, nove kuće su se morale graditi s (bar) visokim prizemljem. »Novi tip varoške kuće« trebao je biti izgrađen cijelom širinom placa, kako bi se dobio gradski izgled ulice. Tako se u Subotici pojavio jedan specifični, posebni tip gradske kuće, nazvan »kuća s momačkom sobom«. Ovakav tip građevine u drugim mjestima nisam susretao. Na ovim kućama ulaz u veliko dvorište osiguravala je tzv. suha kapija, koja je morala biti visoka da bi prolazila kočija s tovarom. Kada se kuća

ćanima ne smetaju. Ova ideja je prihvaćena u našem gradu (ja sam evidentirao više od dvadeset ovakvih stambenih zgrada). Znam zgradu (nekadašnji Dom udruge zanatlija) gdje je iznad ulazne kapije izgrađen jedan cijeli mali stan za nekadašnjeg domara zgrade.

VLADINO MOMAČKO KOLO

Kod nas u Vojvodini, ovdasnji Hrvati-Bunjevci imaju jedan specifičan ples, koji se zove »Momačko kolo«. Ovo kolo, u stvari, je ples u troje, gdje jedan momak pleše s dvije djevojke i ovo uvijek izvodi svaka, iole ozbiljnija narodno-plesna skupina. Simbolično, i ovaj ples kazuje »momak sam, radim kako ja hoću« i zato mogu i plesati i s »curom i s divojkom«, a one neka se svađaju oko mene. Ne znam zašto, ali opet mi pada na pamet naša Vlada koja već odavno igra jedno specifično »Momačko kolo«. Težimo punopravnom priključenju EU, ali zato gajimo vrlo bliske odnose i s Rusijom. Nećemo u NATO, ali zato opet od Rusije tražimo teško naoružanje, jer ga jedna naša susjedna država posедуje. Želimo gajiti dobre odnose sa susjednim državama, ali tamo se ponovo pojavljuju »fašističke ili njima bliske sile«. Nećemo da podižemo »nehumanu žičanu ogradu«, ali sada već ne znamo što raditi s migrantima koji su se zatekli u Srbiji, a očito je da ih EU neće primiti. Štovani čitatelji se sigurno sjećaju parole »I Europa i Kosovo«; sada se to drugačije kaže, ali »Momačko kolo« se i dalje pleše na ovu temu. Zapravo, osnovna namjera mi je bila da pišem o jedinstvenoj i specifičnoj varškoj kući koja se nalazi samo u Subotici. Ali, ma kako razmišljao o momačkoj sobi, vidite svašta drugo mi pada na pamet.

U NOVOM SADU ODRŽANA PREPREKOVA JESEN 2016.

Prva nagrada Denisu Peričiću

*Predstavljanjem zbirke kratkih priča u Kulturnom centru Novog Sada
HKUPD Stanislav Preprek obilježio jedanaestu obljetnicu rada*

Manifestacija *Preprekova jesen 2016.* u organizaciji Hrvatskog kulturno-umjetničkog-prosvjetnog društva *Stanislav Preprek* iz Novog Sada održana je u ponedjeljak, 10. listopada. U dvorani Kulturnog centra Novog Sada okupilo se stotinjak ljubitelja pisane riječi kako bi pozdravilo pobjednike

Dalmacije. Zbirku kratkih priča *Preprekova jesen 2016* u nakladi HKUPD *Stanislav Preprek* predstavila je nositeljica projekta, doktorica književnosti i književni kritičar **Dragana V. Todosreskov**, a osim mr. **Pavla Domonjija** i vlč. **Marka Kljajića** i članica prosudbenog povjerenstva koje je selektiralo priče za zbirku.

»Pisati kratke priče nije ni malo lako, jer treba skladno povezivati sadržinu i formu, sažimati i zbijati riječi i stvarati jezične stilističke varijacije. Nije dovoljno samo fabulirati bez ideje, niti imati ideju bez odgovarajuće priče. Ostvarena umjetnička komunikacija s čitateljima daje nam nadu i pruža radost i motiv da preživimo i opstanemo u vremenu i prostoru. Priče ostaju«, neke su od misli koje je iznio Domonji.

U središnjem dijelu autori su pročitali prvonagrađenu

i trećenagrađenu pripovijetku, a drugonagrađenu pripovijetku zbog bolesti odsutnog Siniše Božulića pročitala je Željka Jelić. Nakon još jedne glazbene točke ženske pjevačke skupine *Preprek* nagrade autorima dodijelila je predsjednica udruge Ivanka Horvatić. U završnom dijelu nastupila je gošća programa, operna diva Antonija Mirat s arijama iz poznatih opera **Mozarta, Schuberta, Puccinija, Rossinija** i **Dvoržaka**.

I. Andrašić

Dragana V. Todosreskov, Denis Peričić i Zdravko Odorčić

natječaja za izbor najbolje kratke priče, raspisanog od strane ove udruge. Predstavljena je i zbirka od petnaest najboljih kratkih priča sudionika natječaja. U pratećem programu nastupila je ženska pjevačka skupina *Preprek* uz pratnju glazbenog trija (harmonika, gitara i klarinet), a specijalni gost večeri bila je operna diva iz Trogira **Antonija Mirat**, uz pratnju pijanistice **Marine Mikić**. Program je vodila glumica iz Novog Sada **Željka Jelić**.

Ovim programom udruga je obilježila jedanaestu obljetnicu aktivnoga rada. Nakon pozdravne riječi predsjednice *Prepreka* **Ivanke Horvatić** i uvodnog nastupa ženske pjevačke skupine sa spletom pjesama iz

»Najteži dio posla bio nam je odabir tri priče za nagrade, jer za svaku od osam iz užega izbora ne bismo pogriješili niti da smo ju proglasili najboljom. Zbrojem glasova svih članova žirija kao prvoplasiranu dobili smo priču **Znaci Denisa Peričića** iz Varaždina, drugoplasiranu **Nogometaši Siniše Božulića** iz Novog Sada i trećeplasiranu **Zgazio je mrava Zdravka Odorčića** iz Zagreba. Nadam se da ćemo ovim izborom potaknuti nove autore na slanje priča na buduće *Preprekove natječaje*«, rekla je, među ostalim, Todosreskov.

O narativnoj komunikaciji govorio je drugi član žirija **Pavel Domonji**.

Najnagrađivaniji suvremeni pisac u Hrvatskoj, autor najbolje priče, Denis Peričić iz Varaždina:

»Počasćen sam dobivenom nagradom. Ovo je prva nagrada koju su mi dodijelili Hrvati iz dijaspe, konkretno vojvođanski Hrvati i stoga će za mene uvijek imati posebno značenje.«

Zagrebački Slavonac, autor trećenagrađene priče, Zdravko Odorčić

»Istini za volju, nemam baš puno nagrada u Hrvatskoj, pa mi je ova tim draža. Ovo je ipak hrvatska zajednica u Vojvodini, koja gaji hrvatski jezik i drago mi je što je i ova moja priča doprinos njihovom trudu.«

Voditelj Književnog kluba Stanislava Prepreka Miroslav Cakić:

»Do sada smo izdali sedam zbirki poezije *Preprekovo proljeće*, radimo i na osmoj. Sada smo zakoračili i u zbirku kratkih priča. Žalosti me samo jedna situacija. I pored svega našega truda i pored nespornih uspjeha u očuvanju našeg nacionalnog bića u ovoj sredini, imam osjećaj da smo prepušteni sami sebi. Na našu manifestaciju se nisu udostojili doći ni predstavnici diplomacije naše matične domovine, ni predstavnici institucija Hrvata u Srbiji i Vojvodini, osim predstavnika HGS-a. Isto tako, nije nam odobrena niti najmanja materijalna potpora za *Preprekovu jesen*.«

Gosti iz Velike Kopanice

KUD HRVATA BODROG: U SUSRET ZAVITNOM DANU

Gospi u čast

1. listopada 1944. godine. Rat u svojoj završnici, a rat kao rat ne bira: gdje vojska prođe, ona ruši sve što se nađe ispred nje. U samoj završnici rata neka-ko se na putu vojskama, njemačkim u povlačenju i partizansko-ruskim koje su potiskivale njemačku armiju našao i Monoštor, pa je prijetila opasnost da će selo biti bombardirano. Mještani su se zato zajedno sa svojim tadašnjim župnikom **Matijom Zvekanovićem** okupili u crkvi svetog Petra i Pavla. Molili su se pod svjetlom svijeća za mir i da ih vojska zaobiđe. Župnik je zaiskao od Boga i Gospe pomoć za selo nad koje se imalo sručiti veliko zlo. U ponoć je u mraku služena sv. misa Prečistom Srcu Marijinu. Sutradan, 13. listopada, na dan posljednjeg ukazanja Gospe u Fatimi sve se smirilo i opasnost je uklonjena. Taj 13. listopada zato je posebno značajan dan u Monoštoru. U znak zahvalnosti Monoštorci su se zavjetovali da će svake godine 13. listopada, točno u podne, svetom misom zahvaljivati Bogu i Gospi za spasenje. Od toga vremena se u Monoštoru na taj dan ne radi, a vjernici se točno u podne okupljaju u župnoj crkvi na misnom slavlju. Zavitni dan obilježava i Kulturno-umjetničko društvo Hrvata

Bodrog programom *U susret Zavitnom danu*. Ove godine bilo je to u subotu 8. listopada u Domu kulture. U programu su sudjelovali članovi *Bodroga*, te gosti iz Hrvatske MPS-a *Baje* iz Ivanovca i KUD-a *Ivan Filipović* iz Velike Kopanice.

»Ne smijemo zaboraviti što je bilo prije sedam desetljeća, ne smijemo zaboraviti ono što je danas, ne smijemo zaboraviti tko smo i što smo, jer tko zaboravlja i sam će brzo biti zaboravljen. Naša zadaća je zato da ne zaboravljamo, da negujemo svoje i da se trudimo da trajemo što duže. Teška su vremena, ljudi trbuhom za kruhom napuštaju svoje domove, a mi koji ostajemo moramo sačuvati taj naš dom, jer mnogi koji su otišli i vratit će se, ako ništa drugo da tu budu pokopani«, kazao je predsjednik KUD-a Hrvata *Bodrog* **Željko Šeremešić**.

Na pozornici Doma kulture u Monoštoru smjenjivali su se članovi *Bodroga*, zatim muške pjevačke skupine *Bodroški bečari*, već prepoznatljive *Kraljice Bodroga* i na koncu igrачke skupine, kao i već Monoštoru dobro poznate *Baje* i, prvi puta, gosti iz Velike Kopanice.

Z.V.

TJEDAN U BAČKOJ

Somborskim vedutama

Krenem ovih dana Bajskim sokakom, a Bajski sokak se razvukao onako širok, pravi vojvodanski. S lijeve i desne strane nanizale se kuće, prizemne, s velikim ajnfort kapijama koje kriju prostrana dvorišta. S ulice redovi visokih prozora, ukrašene fasade. Sve onako s mjerom, kakav je nekada bio i sam Sombor i sami Somborci. A onda tu nisku prekida katnica iznikla na mjestu nekadašnje prizemne kuće. Tamo gdje joj mjesto nije. I nije to jedina tipična somborska ulica naružena katnicama. Sve ih je više i skoro da nema ulice u centru grada čiji izgled nije narušen grdosijama od betona i stakla, koje se onako neprirodno izdižu u toj niski tipičnih somborskih obiteljskih kuća. Umjesto velikih drvenih kapija, rustičnih fasada, malih zelenih oaza zidine, parkirališta, desetak i više stanova naguranih tamo gdje je nekada bila kuća samo jedne obitelji. I tako je nepovratno izgubljen onaj nekadašnji Sombor. Znam, ne rade ovi što grade to bez dozvole (dobro, uvijek se tu mimo dozvola dozida još potkrovlje, nekoliko stanova s dvorišne strane...), ali se čudim onima što planiraju urbanistički razvoj grada. Imaju i oni oči, pa i sami vide tu rugobu u koju su se pretvorili nekadašnji pitomi dijelovi Sombora. Zašto to nisu spriječili prije nekoliko godina, zašto višekatnice nisu protjerali tamo gdje im je i mjesto – na rub Sombora? Više vapim nego što pitam – zašto? Na što će nam to Sombor ličiti i na što već sada liči?

I nije to jedino što nam ruži Sombor. Ovog ljeta, pa i još uvijek glavni somborski sokak zakrčile su ljetne bašte, postavljenje mimo propisa i općinskih odluka. Ruže grad nakaradni reklamni panoi načičkani u staroj gradskoj jezgri, ruže grad drečavo okrečeni dijelovi fasada, ruže grad blatnjave kaljuge u što su vozači pretvorili nekadašnje zelene površine, ruže grad prazni i zakatančeni lokali, ruže grad reklamne plakate izlijepljene po fasadama, drvoredima, ruže grad automobili parkirani na trotoarima, biciklisti u pješačkoj zoni... Ruži grad još mnogo toga. Ali to što nam ruži grad vidimo samo mi Somborci. Onima koji dođu slučajno ili namjerno u Sombor, Sombor je jedan lijep pitomi gradić. Sjećam se jednog ljetosnjeg susreta s dvoje mladih Francuza na proputovanju kroz ovaj dio Europe. Usporedili su Sombor s nekim srednjoeuropskim gradom. Viđen njihovim očima tako Sombor izgleda danas. Sjećam se i susreta s grupom turista koja je u Sombor došla gratis. Častio ih je vlasnik agencije kao nagradu što su najmanje deset puta prije toga posjetili Sombor. Ima razloga zašto su toliko puta došli.

Z. V.

PROIZVODNJA SOJE U SRIJEMU

Odličan rod

Jedino mi u Srbiji izgleda nemamo zaštićene cijene poljoprivrednih proizvoda kao ostali u svijetu. Tako da koliko god sam zadovoljan prinom soje, zabada mi kada još uvijek ne znam cijenu i koliko će mi se proizvodnja isplatiti, kaže Jovica Stepanić

Na srijemskim atarima u tijeku je ubiranje roda jesenskih poljoprivrednih kultura. U Sremskoj privrednoj komori navode kako je vrijeme u kolovozu bilo idealno za sazrijevanje kultura jesenskih usjeva, a najava lijepog vremena početkom listopada ide u prilog očekivanjima da će se jesenska berba završiti bez većih problema. Prema podacima Komore skidanje roda suncokreta i soje je završeno, a prvi neslužbeni izvještaji govore da su prinosi suncokreta solidni, negdje na razini prošle godine, a soja je dala odličan rod – prinosi su negdje čak i preko 4 tone po hektaru. Po dosadašnjim rezultatima godina je itekako bila pogodna i za ovu poljoprivrednu kulturu koja je u velikoj mjeri odmah nakon kukuruza, zastupljena na srijemskim njivama.

VIŠE OD POLOVICE ZEMLJIŠTA POD SOJOM

U šidskoj općini u ovoj godini soja je posijana na 8.600 hektara, što je oko 25 posto ukupne sjetvene površine. Do kraja prošloga tjedna posao skidanja usjeva urađen je na oko 7.000 hektara, a preostale su još samo površine gdje soja još uvijek nije dozrela i izgubila vlagu:

»Prosječan prinos za općinu Šid kreće se od 3,6 do 3,7 tona po hektaru, što je odličan prinos. Ako vremenski uvjeti dozvole, poslovi na skidanju soje bit će završeni najduže za 7 dana«, kaže **Dejan Vučenović** iz Ureda za poljoprivredu Općine Šid. »Na teritoriju šidske općine u sjetvenoj kulturi kukuruz

zauzima prvo mjesto, dok je soja odmah nakon njega. Ove godine je zasijana na nešto manjoj površini nego prethodnih. Prošle je godine bilo sušno vrijeme i soja je dala manji prinos, te je ekonomski efekt proizvođača bio jako mali. Zbog toga se poljoprivrednici ove godine nisu kao prethodnih godina odlučili sijati soju«, kaže Vučenović.

Za proizvodnju soje uglavnom se odlučuju oni poljoprivredni proizvođači koji se bave stočarstvom i oni koji imaju pogodno zemljište za tu sjetvenu kulturu:

i onih koji je lageruju u svojim kućanstvima, pa je zatim mijenjaju u prirodnoj razmjeni za griz, ili je prerađuju za prehranu stoke«, navodi Vučenović.

Za sada se konačna cijena soje još uvijek ne zna. Čeka se kraj žetve koji se očekuje za 7 dana kada će se znati i konačna cijena.

AGROTEHNIČKE MJERE DALE REZULTATE

Prosječan prinos soje na nekim atarima iznosi i oko 4,5 tone po hektaru, a na taj rezultat

godina je bila solidna za uzgoj soje, samo što je na njivi bilo dosta korova. Morao sam više uložiti u kemijska sredstva i agrotehničke mjere, češće šparati i obrađivati. Ostalo mi je još da skinem soju s nekih 6 hektara. Odmah nakon žetve ću je prodati zato što moram isplatiti dugove za sjeme, gnojivo i kemijska sredstva. Cijena soje će biti, kako čujem, 39 dinara. Prvobitno je bilo govora da će biti 40, međutim nešto je pala cijena. Troškove ću nadam se uspjeti pokriti. Većinu zemlje uzimam u arendu, što me skupo izade. Svake

»Soja ne uspijeva baš dobro na sušnom zemljištu. Naša općina ima takvog zemljišta na obroncima Fruške gore, gdje u sušnijim ljetima soja ne daje dobre prinose. Ratari soju nakon žetve ili prodaju ili jedan dio mijenjaju za sojinu sačmu. Ima

svakako da su i utjecale agrotehničke mjere koje su poljoprivrednici poduzeli tijekom uzgoja usjeva. **Goran Barišić**, poljoprivrednik iz Šida, ove godine soju je zasijao na 15 hektara:

»Svake godine sijem soju, nekad više, nekad manje. Ova

godine cijena zakupa se podiže i dok se sve to obračuna, nešto malo novca mi ostane«.

Na pitanje hoće li i iduće godine zasijati soju na površini zemljišta kao i ove godine, on nam kaže: »Mislim da ću iduće godine odustati od uzimanja u

Soja je jedna od najvažnijih biljaka od koje se dobijaju važni proizvodi za prehranu ljudi, domaćih životinja i za preradu u industriji. U kemijskom sustavu zrna soje prosječno se nalazi oko 40 posto proteina i oko 20 posto ulja. U svijetu se soja gaji na 100 milijuna hektara površine (na četvrtom mjestu iza pšenice, kukuruza i riže), što čini $\frac{3}{4}$ površine pod industrijskim biljem. SAD su najveći proizvođač s proizvodnjom oko 85 milijuna tona i zemlja s najvećom površinom pod sojom od 30 milijuna hektara. Europa je mali proizvođač soje sa svega 2 posto svjetske proizvodnje, pri čemu prednjače Rusija i Ukrajina, a od zemalja EU Italija. U razdoblju od 2009. do 2013. godine soja se u Srbiji gajila na prosječno 10 tisuća hektara, s prosječnim prinosom 399 tisuća tona.

zakup nekih površina zemlje, jer mi se ne isplati. Država jednu kulturu dobro plati, a dvije nam otmu i to više ne mogu izdržati. Možda ovi krupniji poljoprivrednici mogu, a nama sitnijima je unatoč tomu što je prinos dobar, mnogo teško.»

Jovica Stepanić, poljoprivrednik iz Adaševaca, također kaže da je zadovoljan prinosom soje koju je zasijao na 20 hektara. Međutim, nije zadovoljan cijenom:

»Nezadovoljan sam cijenom, jer ne mogu imati točnu računicu koliki

će mi biti prihod. Još uvijek ne znam što ću sijati iduće godine. Ništa nama ne znače veliki prinosi, jer čini mi se da je jedino kod nas slučaj da ako je veliki prinos, onda je i cijena manja. To nigdje u svijetu nema. Jedino mi izgleda nemamo zaštićene cijene poljoprivrednih proizvoda kao ostali u svijetu. Tako da koliko god sam zadovoljan prinosom soje, zabadava mi kada još uvijek ne znam cijenu i koliko će mi se proizvodnja isplatiti.«

S. Darabašić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP MOBILE* doo Novi Beograd, Omladinskih brigada br. 21, podnio je dana 6.10.2016. Zahjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: Radio bazne stanice na lokaciji »NS2367 02 SU ĐURĐIN« zaveden pod brojem IV-08-501-312/2016, a koji se planira na katastarskoj parceli 2644/2 KO Đurđin, (45.9487100, 19.538540).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresovana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

TJEDAN U SRIJEMU

Koliki je gubitak?

Usvajanje izmjena Zakon o financiranju lokalnih samouprava izazvalo je mnogobrojne komentare u lokalnim medijima u Srijemu. S obzirom na to da se izmjene navedenog zakona odnose prije svega na odluke o proračunu i količini novca bez kojih ostaju lokalne samouprave, kojim je predviđeno da od poreza na zarade koji se isplaćuju lokalnim samoupravama umjesto sadašnjih 80 gradovima ubuduće ostaje 77 posto, a općinama 74 posto, u medijima se proteklog tjedna pojavila informacija prema kojoj se licitiralo s količinom sredstava za koliko će gradski proračun biti umanjen. Riječ je o Srijemskoj Mitrovici. Tim povodom održana je konferencija za novinare na kojoj je gradonačelnik **Vladimir Sanader** izjavio da su brojke koje su objavljene u medijima dane paušalno i da priča o 300 milijuna dinara koje bi grad izgubio temeljem izmjene zakona, ne stoji. Prema procjenama gradske uprave to umanjeње trebalo bi iznositi oko 30 milijuna dinara, prije svega umanjeњem poreza na nepokretnosti, odnosno dijela poreza koji lokalnoj samoupravi pripada od poreza. Veći dio ovog umanjeња je porez na zarade, gdje je do sada lokalnim samoupravama pripadalo 80, a od 1. siječnja 2017. će to biti 77 posto. Kako je istaknuto, umanjeње sredstava uticat će na proračun, ali ne toliko da bi ugrozilo funkcioniranje lokalne samouprave i grada uopće. Kao povoljnost za Srijemsku Mitrovicu gradonačelnik je istaknuo to što grad ima spremne projekte s kojima je sudjelovao na natječaju Europske banke za obnovu i razvoj. Povoljnost je tim bolja, s obzirom na to da je resorna ministrica obećala kako će se dio sredstava koji se ostvare ovim putem vraćati lokalnim samoupravama koje imaju spremne dobre projekte. Dobra poticajna mjera su prema njegovim riječima, ukoliko lokalne samouprave žele dobiti neka sredstva, dobri projekti. Jedan od najvećih koji predstoji u gradu na Savi jest izgradnja, odnosno postavljanje obrambenih panela koji bi grad štitili u slučaju eventualnih poplava. Za realiziranje tog projekta, grad će tražiti potporu republičkih vlasti i europskih fondova, ali i partnerstvo s nekom od susjednih država. Kada je riječ o drugim općinama u Srijemu, mnoge od njih, one razvijenije, imaju pripremljene projekte. Iz odjeljenja za financije Općine Šid dobili smo informaciju da je ovoj općini izmjenom navedenog zakona umanjen prihod za 6 posto od poreza na zarade, a temeljem ostvarenih prihoda u 2015. godini. Kažu da umanjeње proračuna neće ugroziti funkcioniranje lokalne samouprave. O projektima nije bilo riječi. Za sada su samo neke od investicija u najavi.

S. D.

REPORTAŽA: PRIRODNI REZERVAT UVAC

Bajka o meandrima

Mnogo je reklama i atraktivnih fotografija s meandrima Uvca, a ipak mnogi ljudi nisu čuli za Prirodni rezervat Uvac. Mnogo je organiziranih tura koje posjećuju upravo Uvac, njegovo jezero i bjeloglavog supa, a opet mnogi nisu obišli ovu ljepotu

Jezero Uvac se nalazi na teritoriju dvije općine, Sjenice i Nove Varoši, između planina Javor i Zlatar, a poznato je po svojim ukliještenim meandrima, koje je rijeka Uvac usjekla u krečnjačke stijene. Nastalo je potapanjem kanjona i pregrađivanjem rijeke Uvac za potrebe Hidroelektrane Uvac. Jezero je formirano od rijeke Uvac, a u njega se uliva i rijeka Vapa.

RENDŽER MESKO

Veliku atrakciju za sve ljubitelje prirode predstavlja upravo obilazak Uvačkog jezera i najbolji je to uraditi čamcem jer jedino tako je na najbolji način moguće

vidjeti špilje, meandre ali i gnijezda bjeloglavog supa na stijenama na obali. Oko Uvačkog jezera postoji uređena pješačka staza kojom se može doći do vidikovaca s kojih se pruža divan pogled na Uvac i njegove meandre. Najpoznatiji vidikovac je Molitva i njega nikako ne bi trebalo zaobići, kao ni manje poznati mali vidikovac, koji se nalazi nekoliko stotina metara iza Molitve i pruža veličanstven pogled na meandre. Do ovih vidikovaca se ide pješke i vrijede svakog koraka. Pješačka staza je prava poslastica za ljubitelje prirode. Lagana je i ne iziskuje velike napore, odlično je obilježena i nema mogućnosti zabune i neželjenog lutanja.

Dilema pred kojom se nađe svatko tko se odvaži na ovu avanturu je poći li sa sjeničke ili novovaroške strane. Verujem da ni jedan pristup nije pogrešan jer ovo mjesto vrca od živopisnih prizora, neposrednih, srdačnih ljudi i pješačkih staza s obje strane jezera. Mi smo ipak izabrali sjeničku i nikako se nismo pokajali. Kratko obrazloženje ovog izbora je to što je strana Nove Varoši mnogo urbaniziraniji i komercijaliziraniji. To naravno ne znači da je loša, ali mi volimo da nam se priroda dogodi. Taj izbor nam se dogodio slučajno, jer smo imali sreću da prilikom prikupljanja informacija dobijemo i broj rendžera **Meska**

Rebronija. Dovoljno zanimljivo i primamljivo je zvučalo i ovo rendžer, a tek kad je taj kontakt dobio i glas i kada smo čuli s kakvom emocijom Mesko poziva i uvjerava da kad dođemo nećemo htjeti otići, bili smo potpuno uvučeni u bajku o Uvcu.

BJELOGLAVI SUP

Prigodom obilaska jezera Uvac obvezno treba pogledati špilje. Špilje su brojne i po veličini variraju od potkapina do jednog od najvećih, do sada poznatih, špiljskih sustava u Srbiji, kao što je Ušački špiljski sustav. Imali smo priliku posjetiti Ledenu špilju, mračnu ljepticu punu dvorana, ukrasa, visokih stupova, okamenjenih draperija. Špiljski svijet vrijedan naklona. Ništa manje veličanstvena nije bila ni špilja Tubići, koju smo obišli drugog dana.

Osim meandara i špiljskog sustava, kanjon Uvca poznat je i po tome što se u njemu gnijezdi

bjeloglavi sup, jedna vrsta lešinara impozantne veličine, koja je prije dvije decenije skoro izumrla. U kanjonu danas živi oko šest stotine primjeraka bjeloglavog supa, a jedan od zaslužnih za njihov spas je upravo spomenuti rendžer Mesko. Kad čujete Meska kako priča o bjeloglavom supu, pomislite da oni druguju. Podatak da je ovaj lešinar vjerna i odana ptica i da ima samo jednog partnera za cijeli svoj život, osvaja i izmamljuje poštivanje. Naravno, poštivanje mami i raspon krila od dva i pol metra, pogotovo kad cijeli raspon doživite svega par metara iznad glave.

Uvačko jezero, kao uostalom i Zlatarsko, koje nismo obišli u ovoj turi, a koje pravi rijeka Uvac, koriste se i za ribolov i kupanje, a priroda je takva da i ukoliko odlučite ništa ne raditi, nego samo udisati taj zrak, poželjet ćete što više vremena provesti ondje.

T. A.

Folklorci Bunjevačkog kola u Vukovaru

SUBOTICA – Folklorci HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice, njihov prvi ansambl, gostovali su u subotu u Vukovaru, gdje su nastupili na *Danima Udruge hrvatskih branitelja Sajmište*. Oni su nastupili na folklornoj večeri s još nekoliko KUD-ova iz Hrvatske. Subotičani su se publici predstavili s bunjevačkim plesovima i hercegovačkih lindom.

Prema riječima voditelja Folkornog odjela **Andrije Bašića Palkovića**, folkorce *Bunjevačkog kola* sutra (subota, 15. listopada) očekuje dvodnevno gostovanje u Velimirovcu kod Našica.

VIII. Dani Matoša i Andrića u Plavni

PLAVNA – HKPD Matoš Plavna priređuje VIII. Dane A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića koji će biti održani 15. i 17. listopada u Plavnoj. U subotu, 15. listopada, u 14.30 počinje *Rad s djecom* koji sadržava dvije radionice. Prva je *Uvod u Malu školu tambure* – radionica posvećena tamburi i 125. obljetnici rođenja **Pere Tumbasa Haje** – koju vodi **Vojislav Temunović**. Nakon toga je Kreativna radionica i rad s recitatorima, koju vodi **Katarina Čeliković**.

Svečana akademija *U čast velikana – Antuna Gustava Matoša, Josipa Andrića i Pere Tumbasa Haje* bit će održana u Domu Mjesne zajednice s početkom u 17 sati. Tijekom večeri bit će predstavljena knjiga pjesama *Moj kutak sriće* **Tonke Šimić**, nedavno preminule članice plavanske udruge.

Program *Dana* se nastavlja u ponedjeljak, 17. listopada, u OŠ *Ivo Lola Ribar* gdje će u 17 sati Dječja dramska skupina HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice izvesti predstavu *Velika tvornica riječi* u režiji **Nevene Mlinko**.

Tavankutski festival voća

TAVANKUT – Šesti po redu *Tavankutski festival voća* bit će održan u subotu, 15. listopada, na Etno salašu *Balažević*. Manifestacija, čiji je cilj promocija proizvoda od voća, tradicionalnih specijaliteta i starih zanata, trajat će od 10 do 16 sati. Svečano otvorenje je u 11 sati, a potom će nastupiti domaćini HKPD *Matija Gubec*,

Bunjevački kulturni centar iz Tavankuta i djeca iz OŠ *Matija Gubec*. Među izlagačima će biti poljoprivredna gazdinstva, kemijske kuće, slammarke, a posetiteljima će biti ponuđena i razna tradicijska jela bunjevačkih Hrvata.

Subotica Express u Skladištu

SUBOTICA – U sklopu četvrte sezone projekta *Subotica Express*, koji povezuje nezavisne umjetnike i scene Subotice i Zagreba, sutra (subota, 15. listopada) u Subotici će gostovati umjetnici iz Zagreba. Program će biti održan u Omladinskom klubu *Skladište* s početkom u 20 sati. Program počinje projekcijom filmova *Veruda – film o Bojanu* te *Benjamin* redatelja **Igora Bezinovića**. Od 20.45 sati nastupa slam pjesnik **Žare**, a potom će publika imati priliku čuti dva glazbena projekta: *minimal synth* projekt *Neon Lies* i *indie rock* skupinu *No No Instigator*.

Također, bit će priređena i izložba plakata **Ene Jurov**, grafičke dizajnerice, ilustratorice i strip autorice.

Projekt kulturne razmjene *Subotica Expressa* realizira se u suradnji Udruženja za razvoj kulture *URK* iz Zagreba i Fondacije za omladinsku kulturu i stvaralaštvo *Danilo Kiš* iz Subotice. U sklopu projekta, protekloga su vikenda u Zagrebu gostovali subotički autori s programom koji je podrazumijevao predstavljanje bendova, nezavisnih filmova, strip autora i performerera.

Sedam veličanstvenih u Frankfurtu

ZAGREB – Pod motom *Oni dolaze - 7 veličanstvenih mladih autora* na ovogodišnjem Međunarodnom sajmu knjiga u Frankfurtu, koji se održava od 19. do 23. listopada, iz Hrvatske će se predstaviti odabrani mladi hrvatski književnici, a u okviru teme ovogodišnjeg nastupa *Hrvatska: povijest – kultura – život*.

Priliku da svoje uratke predstave na tom prestižnom sajmu dobili su **Katja Grcić**, **Iva Tkalec**, **Ružica Aščić**, **Borna Vujčić**, **Valent Pavlić**, **Ivan Jozić** i **Zoran Antičević**.

Hrvatski nastup u Frankfurtu ove godine organiziraju Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i udruga *Brod kulture* iz Zagreba.

U beskrajima zemlje i neba

SUBOTICA – U nakladi NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice ovih dana iz tiska izlazi nova knjiga: *U beskrajima zemlje i neba – antologija pjesništva Hrvata u Vojvodini na prijelazu tisućljeća*. Knjigu je priredio **Tomislav Žigmanov**. U antologiji je zastupljeno 30 pjesnik(inja) koji, kako navodi Žigmanov, »kvalitetom vlastitih umjetničkih dosega zacijelo zavređuju biti imenovani antologijskim u pjesništvu Hrvata u Vojvodini na prijelazu tisućljeća«. Knjiga je tiskana potporom Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje.

Sajam knjiga u Beogradu

BEOGRAD – Međunarodni sajam knjiga bit će održan od 23. do 30. listopada u Beogradu, a počasni gost 61. sajma će biti Iran. Gosti sajma bit će istaknuti pisci, među kojima je najavljena i **Vedrana Rudan** iz Hrvatske.

Među ostalim, u okviru sajma bit će održane i izložbe *Shakespeare i Cervantes – 400 godina od smrti*, tribine o europskoj književnosti, srpskoj književnosti u domaćem filmu, novim srpskim pjesnikinjama i prevodenju jugoslavenske književnosti. Školski dan na 61. sajmu bit će četvrtak 27. listopada. Pojedinačne ulaznice koštati će 250, a skupne 150 dinara.

MEĐUNARODNI FESTIVAL DOKUMENTARNOG FILMA SREM FILM FEST

Promidžba kulturnog naslijeđa i prirodnih resursa

Međunarodni festival dokumentarnog filma *Srem film fest*, četvrti po redu, održan je prošloga tjedna u više srijemskih mjesta u Srbiji (Rumi, Indiji, Srijemskoj Mitrovici, Zasavici, Hrtkovcima, Pećincima i Staroj Pazovi) i Hrvatskoj (Iloku, Vukovaru i Nijemcima). Tijekom četiri dana festivala, prikazano je 60 filmova iz 31 zemlje s pet kontinenata.

Festival je natjecateljskog karaktera u dvije kategorije: ekologije i turizma. Tijekom četiri godine postojanja, *Srem film fest* postao je više od festivala dokumentarnog filma, takoreći promotor turističkih potencijala i kulturnog naslijeđa regije koja se naziva Srem ili Srijem.

SURADNJA S INSTITUCIJAMA

»I ekologija i kulturno naslijeđe su u osnovi za razvoj turizma«, ističe direktor festivala **Igor Čolak**. »Kulturno naslijeđe ako je velike vrijednosti, prestaje biti vlasništvo nekog grada, države, neke nacije, već postaje vlasništvo cijele civilizacije. Ista stvar je i s ekologijom. Ekologija je globalna stvar i ne treba se samo negdje voditi računa o prirodi, a negdje ne. To moramo svi zajedno raditi. Meni je drago što smo ove godine usprkos manjem proračunu za festival, uspjeli dobiti novi aspekt *Srem film festa*, a to je proširenje suradnje s institucijama kulture i upraviteljima prirodnih resursa, što je za nas, dragocjeno.«

Promidžba kulturnog naslijeđa i prirodnih resursa dvije regije, jedan je od važnih ciljeva festivala koji je tijekom trajanja festivala ostvaren na dva načina:

»Prvi način je kroz dokumentarne filmove iz cijelog svijeta, a drugi način je uvrščivanje institucija kulture i onih koji se bave prirodnim resursima. Za kulturu se treba boriti i nadam se da će *Srem film fest* sve više dobivati na potpori. Želja nam je putem pokretnih slika iz čitavog svijeta, prenijeti jednu jasnu poruku, a to je da je ovaj zemljini šarm što nas okružuje jedan veliki dar i da o njemu treba brinuti i čuvati ga.«

UKRUPNJAVANJE PONUDE

Festivali ovakvog tipa su rijetki pogotovo u regiji. »Turističko-ekološkim filmovima se nije pridavala velika važnost«, kaže potpredsjednik Međunarodnog komiteta festivala turističkog filma **Mirko Despić**. »Međutim, u posljednje vrijeme kako postajemo svesni i kako otkrivamo da su nam te vrijednosti važna perspektiva, s obzirom na to da težimo k Europskoj uniji, sjetili smo se da imamo što ponuditi. Na prvom mjestu imamo ekološki očuvanu državu i proizvodnju koja je organska i turističke potencijale koje možemo iskoristiti.«

Despić dodaje i da je produkcijski nivo na temu turizma

i ekologije podignut na svjetsku razinu, gdje filmovi iz naše regije osvajaju nagrade na međunarodnim festivalima: »Proračun naših filmova je višestruko manji u odnosu na neke svjetske filmove, ali je nemjerljiv rad i trud naših autora kako bi se natjecali na takvom jednom festivalu. Vrlo cijenim trud koji ljudi iz *Srem film festa* ulažu u organiziranje ovog festivala i smatram da ne postoje male turističke destinacije koje mogu biti same sebi dovoljne. Zato je potrebno da ukupnimo našu turističku ponudu i napravimo jedan dobar rezultat. Jer kada je zaštita okoliša u pitanju, mi ovdje u regiji imamo dva sliva i svi smo mi tu, ili uzvodno ili nizvodno i trebamo se držati skupa.«

GRANICE

Projekcije filmova su i ove godine održane u tri mjesta u Hrvatskoj: Iloku, Vukovaru i Nijemcima. »Prošle godine, zahvaljujući udruzi *Cuccium* iz Iloka, ostvarena je suradnja sa *Srem film festom*. Muzej grada Iloka je do sada provodio mnoge akcije koje su vezane za kulturu i turizam i uopće sve vidove

turizma od promicanja kulturne baštine, suradnje lokalne zajednice i međunarodne suradnje. *Srem film fest* otvoren je u našoj srednjovjekovnoj dvorani **Nikole Iločkog** i na taj način ne samo da Muzej dobiva promidžbu nego i promidžbu naše kulturne baštine kojom mi privlačimo naše turiste. A kulturna baština je upravo i poruka mnogih dokumentarnih filmova«, kaže ravnateljica Muzeja grada Iloka **Maja Novaković**.

Kada je odabir filmova u pitanju, i ovog puta taj dio posla bio je povjeren selektoru festivala, redatelju **Vladimiru Peroviću**. »Bio je veliki izazov odabrati filmove. Imao sam priliku tijekom godine pogledati puno filmova i to što smo dobili odražava veliku šarolikost ove naše zemlje, ali i probleme koje čovjek izaziva ne poštujući ono što mu je jednom za svagda dano. Ono što je meni drago to je činjenica da se festival ove godine održava i s ove i s druge strane granice. Mislim da smo uspjeli ukinuti sve granice, jer svijet je samo jedan.«

Organizator *Srem film festa* je Udruženje filmskih, tv i radio stvaralaca Srem film u suradnji s *Bubamara production*.

S. Darabašić

DANI BALINTA VUJKOVA, PETNAESTI PO REDU, ODRŽANI U SUBOTICI

Književnost za djecu – temelj za budućnost

*Najveća književna manifestacija Hrvata u Vojvodini je i ove godine ponudila bogat program * Nagradu za životno djelo na području književnosti Balint Vujkov Dida uručena je Ljubici Kolarić Dumić*

Polaganje vijenaca na bistu Balinta Vujkova

Organizirajući *Dane Balinta Vujkova*, Hrvatska čitaonica iz Subotice već petnaest godina unatrag nastoji publici ukazati na važnost književnosti – od narodne (poput one koju je skupio, zapisao i tako trajno od zaborava sačuvao spomenuti Vujkov) do suvremene književnosti hrvatskih autora iz Vojvodine, a samim time i materinskoga jezika – od književnoga standarda do pripadajućih mu dijalektalnih govora. Jer Vujkov je i sam govorio kako narodu treba pružiti ono što narod najbolje razumije – a to je prije svega njegov materinski jezik – za koji je vjerovao da ga je uspio preslikati u toj ljepoti.

Ovogodišnji Dani Balinta Vujkova, kao najveća književna manifestacija u hrvatskoj zajednici (Hrvatsko nacionalno vijeće proglasilo ju je jednom od triju manifestacija od posebnog zna-

čaja za Hrvate u Srbiji) trajali su od 6. do 8. listopada, te ponudili sadržajan i raznovrstan program.

Sve je počelo u četvrtak programom *Narodna književnost u školi* u HKC-u *Bunjevačko kolo*, namijenjenim djeci i mladima koji se školuju na hrvatskom jeziku (opširnije na *Hrckovim stranicama*).

NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO

Središnji događaj Dana bila je Multimedijalna večer održana u petak u Velikoj vijećnici Gradske kući, na kojoj su dodijeljene književne nagrade, ove godine čak tri. Nagradu za životno djelo na području književ-

nosti *Balint Vujkov Dida*, koju dodjeljuje Hrvatska čitaonica, dobila je književnica **Ljubica Kolarić Dumić** rođena u srijemskom selu Kukujevci, a koja već preko 40 godina živi i stvara u Hrvatskoj.

»Dobitnica nagrade za životno djelo nikada nije prekinula svoju emotivnu vezu sa zavičajem. Gradila ju je ustrajno, nježno, svojim stihovima, svojim pričama, i tako ostala trajno u brazdama ove naše ravnice kao zlatni medaljon. Ovom nagradom i mi njoj želimo biti sidro u zavičaju kojim će biti trajno usidrena«, navodi se, među ostalim, u obrazloženju nagrade.

NAJBOLJA KNJIGA U 2015.

Nagrada *Emerik Pavić* za najbolju knjigu u prošloj, 2015. godini, koju dodjeljuje ZKVH, pripala je knjizi *Ban Josip Jelačić od Petrovaradina do Beča* sku-

POTPORA I UBUĐUĆE

»Koristim prigodu zahvaliti organizatorima i svima onima koji su na bilo koji način doprinijeli da se ova književna manifestacija očuva kroz dugi niz godina te da se i ove godine održi s jednim osobito važnim motom, a to je književnost za djecu. Iznimno je važno da najmlađi naraštaji Hrvata u Vojvodini sačuvaju svijest o svom porijeklu i jačaju osjećaj pripadnosti hrvatskom nacionalnom korpusu. Tome svakako najviše može doprinijeti pisana riječ na materinskom jeziku«, kazao je veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu **Gordan Markotić** na Multimedijalnoj večeri dodajući kako će Republika Hrvatska u okviru svojih mogućnosti nastaviti pružati potporu ovakvim vrstama manifestacija.

pine autora: **Ivana Andrić Penava, Dominik Deman, Davor Martinčić i Petar Pifat**, a koja je objavljena u nakladi u nakladi HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina. Nagradu je uime nagrađenih primio Petar Pifat.

U obrazloženju nagrade navodi se kako je ova knjiga rezultat zajedničkog rada četiri autora na sagledavanju i sažimanju povijest Hrvata u Srijemu od vremena doseljavanja pa sve do suvremenoga doba, koji su na tom prostoru ostavili traga u političkom, društvenom, kulturnom i gospodarskom planu. »Knjiga predstavlja doprinos proučavanju lika i djela **Josipa Jelačića**, ali i lokalne srijemske povijesti. Može biti temelj i polazište za dalja istraživanja, kako ukazujući na literaturu i izvore, tako i na bogat i kvalitetan ilustrativni materijal u obliku zemljovida i fotografija, koji prate svako knjiško poglavlje.«

NAGRADA TOMO VEREŠ

Drugi puta zaredom ZKVH je dodjelio trijenalnu nagradu za najbolju knjigu u području znanosti i publicistike *Tomo Vereš* (ovoga puta za razdoblje 2013. – 2015.) Nagrada je pripala zborniku radova *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu* (sunaklada Sveučilišta u Zagrebu, Filozofski fakultet Zagreb, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF press i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica, 2014.)

»Istraživanja Hrvata Bunjevaca su od posebnog znanstvenog interesa u više znanstvenih disciplina. To je vidljivo u sadržaju zbornika radova kroz interdisciplinarnost, međunarodni karakter zastupljenih autora i širok obuhvat tema. Također, obuhvaćene su različite skupine Bunjevaca (u Hrvatskoj, Srbiji i Mađarskoj) te se podunavski Hrvati-Bunjevci stavljaju u širi kontekst... Doprinos ovog zbornika su brojne nove spoznaje o bunjevačkim identitetima, povijesnim, društvenim i kulturnim procesima koji su oblikovali

Nagrađeni:
Ljubica Kolarić Dumić, Milana Černelić i Petar Pifat

specifičnosti svakog od ogranka bunjevačkih Hrvata«, navodi se u obrazloženju ove nagrade koja je uručena jednoj od urednica Zbornika prof. dr. sc. **Milani Černelić** iz Zagreba.

Multimedijalna večer završena je nastupom Pjevačkog zbora *Odjek Zajednice Hrvata Ilija Okrugić* iz Zemuna pod ravnanjem **Mine Bošnjak**. U sklopu večeri nastupili su i tamburaši HGU *Festival bunjevački pisama* i vokalni solist **Matija Ivković Ivandekić**, recitatorica **Nevena Mlinko** te **Lazar Cvijin** koji je kazivao ulomak iz zapisa Balinta Vujkova.

Među ostalim, Multimedijalnoj večeri nazočili su predstavnici hrvatske diplomacije u Srbiji, Ministarstva kulture i informiranja Srbije, AP

Vojvodine, Hrvatskog nacionalnog vijeća, Grada Subotice, Grada Osijeka te Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

KNJIŽEVNI SALON

U sklopu manifestacije, u četvrtak je u prostorijama Hrvatske čitaonice održan prvi *Književni salon*, a na temu *Suvremena hrvatska duhovna lirika u Vojvodini*. Kako je rekla moderatorica *Salona* **Katarina Čeliković**, *Književni saloni* će biti mjesečni susreti, a na njima će se zainteresirani moći upoznati s ovdašnjim hrvatskim piscima i djelima, ali i s recentnom literaturom iz Hrvatske.

Knjiga *Odsjaji ljubavi – panorama suvremene duhovne lirike Hrvata u Vojvodini* knjiga

je na kojoj je bila bazirana tema ovogodišnjeg *Salona*. Priredio ju je i uredio vlč. **Lazar Novaković** koji zbog bolesti nije bio prisutan. Umjesto njega govorio je svećenik i pjesnik vlč. **Marko Kljajić**. On je istaknuo kako pjesništvo Hrvata u Vojvodini »stoji što na narodnom što na književnom standardu više stoljeća, a jedno od njegovih stожernih značajki jeste bogato trajanje pjesništva duhovne provenijencije i kontinuum istoga«. »Svećenik Novaković pristupio je izradi pregleda duhovnoga pjesništva Hrvata u Vojvodini znajući da je riječ o pionirskom istraživanju specifičnoga aspekta hrvatske poezije nakon aspekta poslijeratne nametnute šutnje o Bogu i religioznom iskustvu«, kazao je Kljajić.

U razgovoru o temi *Salona*, ravnatelj ZKVH-a i književnik **Tomislav Žigmanov** je rekao kako su *Odsjaji ljubavi* prikaz jedne »relativno dugotrajne bogate scene« – duhovnog pjesništva te da je slično djelo objavljeno prije više od tri stoljeća, što je, po njemu, tragično. Kazao je i da postoji potreba da duhovna poezija počne »korespondirati sa zbiljom«, uz napomenu da to nije izazov samo onih koji stvaraju nego cjelokupne zajednice i onih koji dolaze iz prostora Crkve. »Iz Crkve je ovdje samo jedna osoba, a od onih koji stvaraju vidim šestoro, od 44-ero autora zastupljenih u knjizi. To govori o tragičnom neinteresu ljudi za ono što se događa kada je u pitanju književnost«, rekao je Žigmanov. U razgovoru je naglašena i slaba dostupnost duhovne literature ovdašnjih autora u knjižarama i knjižnicama.

Jedna od autorica zastupljenih u knjizi **Nevena Mlinko**, istaknula je primjer pozitivne prakse, tj. da se duhovna lirika ovdašnjih autora može čuti dva puta tjedno na Radio Mariji.

PAD BROJA NASLOVA

Kao i ranijih godina, predstavljena je i knjiška produkcija

POTICAJ STVARAOCIMA

Potporu manifestaciji dala je i **Aleksandra Đorđević** iz Ministarstva kulture i informiranja. »Svi znamo da nije lako biti književnik danas u Srbiji, a posebno ako stvara na manjinskom jeziku. Upravo zbog toga, svi programi koje organizirate u okviru *Dana Balinta Vujkova*, program za djecu koja su naša budućnost, nagrade koje dodjelujete, značajni su da motiviraju nove i mlade stvaraoce da se bave književnošću na hrvatskom jeziku«, rekla je ona.

Marko Kljajić

vojvođanskih Hrvata nastala u proteklih godinu dana. Pregled je sačinila profesorica hrvatskog jezika i povijesti **Marta Vargek**. U proteklih 365 dana objavljeno je 26 knjiga. »Analizirala sam protekle tri godine, i mogu reći da je knjiška produkcija u opadanju, drastično. Jedino što je stalno jest periodika. Možemo to pripisati gospodarskoj krizi, manjim izdavanjem države za kulturu, ali opet na nama je da se borimo i da se ne damo s takvim nedaćama. Zabrinjavajuća je činjenica kako je u protekloj godini objavljena samo jedna knjiga za djecu i mlade *Svi na noge, svi u trk* **Ivana Balenovića**. Izdan je i samo jedan roman, *Posjetitelj* **Miroslava Pendelja** te nekoliko knjiga kratke proze. Smanjuje se broj tiskanih znanstvenih publikacija. Prepolovio se u odnosu na prošlu godinu, a dominiraju pjesničke zbirke. Naglasila bih i to kako nema mladih autora«, rekla je Vargek. Po njezinim riječima, nedostatak nekih književnih vrsta nije isključivo rezultat gospodarske krize već suvremenog načina života: »Čovjek pribjegava kratkoći jer je neprestano u natjecanju s vremenom«, kazala je ona.

Pisana riječ je od velika važnosti za neku nacionalnu manjinu, navela je Vargek, jer se time čuva jezik i njegovi dijalekti.

O Dječjoj književnosti iz kuta manjina

Književnost za djecu nametnula se kao tema ovogodišnje manifestacije. Naime, u sklopu *Dana Balinta Vujkova* održano

Književni salon na temu duhovne lirike

je savjetovanje *Književnost za djecu na manjinskim jezicima u Vojvodini* koje je okupilo predstavnike manjina koji su govorili o književnosti za djecu na mađarskom (**Gábor Virág**), slovačkom (**Vladimir Valentik**), rumunjskom (**Anișoara Caran**), rusinskom (**Melanija Riman**), hrvatskom (**Katarina Čeliković**) i češkom jeziku (**Zorica Tomić Ilić**). Po riječima organizatora, ovu temu je bilo neophodno aktualizirati, jer su upravo djeca budućnost svake zajednice, kao i očuvanja

vojvođanske multijezičnosti.

Na savjetovanju je bilo riječi o povijesnim prilikama vezanim za ovu vrstu književnosti ali i o aktualnim problemima s kojima se suočavaju nakladnici te autori knjiga za djecu. Iako svaka od zajednica ima svoje specifičnosti (od brojnosti do izgrađenosti i organizacije manjinskih institucija i ustanova), kao zajednički i ključni problemi istaknuti su: nedovoljna financijska potpora ovoj vrsti nakladništva (primjerice, još uvijek nije raspisan

godišnji natječaj za nakladništvo na jezicima nacionalnih manjina u AP Vojvodini), mali broj autora i slaba prodaja ovakvih izdanja.

U kontekstu rješavanja problema, na savjetovanju je naglašena potreba jačeg umrežavanja i nastupa, pa i izdavanja panorame manjinskih autora poput prije par godina objavljene antologije poezije pjesnika nacionalnih manjina i etničkih zajednica u Srbiji *Trajnik*. Naznačena je i potreba među-

Savjetovanje Književnost za djecu na manjinskim jezicima u Vojvodini

sobnog prevođenja ali i okretanja novim oblicima promocije pisane riječi kroz *audio knjige* i animirane filmove. U kontekstu poticanja autora, naglašena je važnost raspisivanja literarnih natječaja te suradnja s katedrama za jezike Sveučilišta u Novom Sadu, ali i Akademije umjetnosti poradi pronalaženja ilustratora. Najavljen je i zajednički nastup prema Zavodu za kulturu Vojvodine koji bi u sklopu strateškoga dokumenta koji se tiče kulturnih prava nacionalnih manjina, sustavno regulirao i pitanja vezana za područje književnosti za djecu.

ZAJEDNIČKI DO RJEŠENJA

Sudionici su savjetovanja ocijenili veoma korisnim u smislu sagledavanja problema te zajedničkom iznalaženja rješenja. »Danas smo mogli vidjeti da imamo slične ciljeve, ali i slične probleme. Stoga je važno da se srećemo, i autori i nakladnici. Mislim da našim izdanjima obogaćujemo knjišku produkciju ne samo naših nacionalnih zajednica, nego i cijele Vojvodine i Srbije«, smatra ravnatelj Izdavačkog zavoda Forum iz Novog Sada Gábor Virág.

Predsjednica Organiza-

Izložba knjiga objavljenih u protekloj godini

SAČUVATI NASLIJEĐENO I POTICATI NOVO

»Vjerujemo da je i Balint Vujkov zadovoljan onime što nakon njega, a na njegovu tragu činimo«, kaže predsjednica Organizacijskog odbora **Dana Balinta Vujkova Katarina Čeliković**. »Ostaje nam nadati se da ćemo stvoriti nove naraštaje koji će nastaviti ovo što mi sada činimo. Hvala svima koji nam podražavaju, bilo financijski, bilo svojom prisutnošću – što nije lako jer ovakve manifestacije nemaju uvijek mnogo publike. U svemu nas vodi entuzijazam i ljubav prema knjizi i jeziku, prema svom narodu kojem želimo sačuvati naslijeđe – i potaknuti novo književno stvaralaštvo.«

cijskog odbora **Dana Balinta Vujkova Katarina Čeliković** naglasila je važnost, ali i jedan od ciljeva ovoga savjetovanja. »Ove smo godine nastavili suradnju s pripadnicima drugih manjinskih zajednica i održali savjetovanje na temu *Književnost za djecu na manjinskim jezicima* te potvrdili da nas zajedništvo koje prirodno živimo na ovim prostorima veže više nego što nas bilo koja različitost može razdvojiti«, kaže ona.

U sklopu savjetovanja predstavljen je i projekt Novosadske novinarske škole pod nazivom *Kovčević – audio bajke na jezicima nacionalnih manjina*, koji bi, kako je najavio koordinator projekta **Stefan Janjić**, trebao biti nastavljen, a što će ovisiti o financijskim sredstvima.

U pratećem programu priređena je izložba knjiga za djecu na manjinskim jezicima i izložba knjiške produkcije Hrvata u Vojvodini 2015./2016. Kao i ranijih godina, sudionici i organizatori manifestacije, Generalnog konzulata RH u Subotici, HNV-a, Grada Subotice i Gradske knjižnice, položili su vijenac na bistu **Balinta Vujkova** koja se nalazi u parku iza Gradske kuće.

D. B. P. i J. D. B.

Zbor Odjek iz Zemuna na Multimedijalnoj večeri

PREDSTAVLJENA KNJIGA S. BLAŽENKE RUDIĆ

Povratak iskonu

Ima doživljaja, dojmova, slika, nekih dragosti, ima riči koje se ne mogu podijeliti ni s kim osim s ljudima iz ove ravnice, koji je vole. Ima, također, pitanja, osjećanja, lutanja koja ne zaobilaze tražitelje Istine, ma gdje i ma tko bili. Žreci, službenici i poklonici te ljubavi prema riječima, prema lijepom i prema istini, ma kako je izražavali, sestre dominikanke, rodbina i prijatelji, okupili su se u subotu, 8. listopada, u pastoralnom centru *Augustinianum* radovati se trećoj knjizi pjesama sestre **Blaženke Rudić** naslova *Povratak iskonu*.

Skup je u ime organizatora, Katoličkog društva *Ivan Antunović*, pozdravio pročelnik nakladničkog odjela, vlč. **Josip Štefković**.

O poeziji sestre Blaženke govorila je časna majka sestara dominikanki **Katarina Maglica**. Zbirka pjesama *Povratak iskonu* podijeljena je u 3 cjeline, *Zatočena u kamenu*, *Tajne duše* i *Razgovor s mojim pokojnima*, rekla je Katarina Maglica.

»Autorica se trudi objasniti i razumjeti sebe, svoj unutarnji svijet i vlastitu narav povratkom

Katarina Čeliković, Katarina Maglica, Blaženka Rudić i Lazar Novaković

korijenima, svom iskonu, birajući slike koje nosi u sebi iz djetinstva i mladosti.

Prvi i treći dio knjige pisan je bunjevačkom ikavicom, a u odjeljku *Tajne duše*, koji je pisala književnim jezikom, kao da je čitateljima htjela poručiti: nisam zakopana samo u vlastitu prošlost, tu sam s vama u istom svijetu, u istim problemima, istim pitanjima. Otkriva nam svoje želje, nadu, gorčinu, žeđ, govori o suzama, sudbini, smrti, o pitanjima koja je muče i osjećajima koji je razdiru. Osjeća nemoć pred silinom života, pred egz-

stencijalnom samoćom čovjeka koji je po prirodi društveno biće. U pjesmama koje odzvanjaju snagom proživljenog iskustva otkriva svoj bunt, pitanja i traženja jasnih odgovora i sigurnosti«, kazala je Maglica.

Iako bi se, po riječima Katarine Maglice, ove pjesme mogle svrstati u duhovnu religioznu tematiku, ona ih, s obzirom na to da među ostalim obuhvaćaju i ljubavnu liriku, radije promatra kao misaono refleksivne pjesme s motivima svojstvenim duhovno religioznom stvaralaštvu.

»Pjesme su majstorski stilski i sadržajno sazidane«, zaključila je Maglica.

Zbirka poezije *Povratak iskonu*, 21. je u ediciji *Poezija*, serije *Duhovnost*, nakladnika Katoličkog društva *Ivan Antunović*, a u sunakladi Kongregacije svetih anđela čuvara sestara dominikanki, u povodu 800 godina od utemeljenja dominikanskog reda. U posljednjih 15 godina u ovoj seriji tiskano je samo 5 sličnih knjiga, rekla je urednica knjige **Katarina Čeliković**, predstavljajući zbirku u kontekstu suv-

200 GODINA OD IZGRADNJE CRKVE U STANIŠĆU

Duga prisutnost

Jubilarna godina u Stanišću u kojoj je proslavljeno 200 godina od izgradnje crkve posvećene Imenu Marijinom okončana je u subotu, 8. listopada svetom misom. Dvojezičnu misu predslavio je biskup Subotičke biskupije, mons. dr. **János Péntes** u zajedništvu s vlč. **Mirkom Štefkovićem**, vlč. **Árpádom Pásztor** župnikom Telečke, vlč. **Ákosom Gutási** župnikom iz Horgoša i mjesnim duhovnim pastirrom, vlč. **Antalom Egedi**, lemeškim župnikom.

Prije svete mise lokalno i lemeško društvo poštovatelje Gospine krunicе razmatrali su kroz molitvu radosna otajstva, a za sve nazočne bila je prigoda za svetu ispovijed. Naime, papa **Pio VII.** darovao je dokument kao odgovor na molbu barunice **Julije Redl** o mogućnosti zadobivanja potpunog oprostа svih grijeha u stanišćkoj crkvi o posebnim prigodama i uvjetima. Rimski biskup card. **Braschio de Honestis** službujući u bazilici santa Maria Maggiore po papinom napatku 1815. odobrio je neopozivo i za sva vremena zadobivanje milosti onome tko se na dan proštenja i

posvete crkve, od večernje premise do zalaska sunca na blagdan Imena Marijinog, iskreno pokaje za opacine i grijehе, pričesti i moli u crkvi na nakanu uspostavljanja i širenja mira među kršćanskim crkvama i zajednicama, iskorijenjenje jeretika i uzvišenje Majke crkve. Ista milost može se zadobiti na blagdan Rođenja BDM, tj. osam dana prije i dva po blagdanu.

Mons. Péntes tijekom homilije istaknuo je značaj riječi jubilej, stalnu nazočnost oltarskog sakramenta i ulogu crkve kao građevine i kao žive institucije. Pojasnio je i život kroz oči prava, vrijedna i radna kršćanina

mene hrvatske duhovne lirike.

Svećenik i pjesnik, **Lazar Novaković** i u pogovoru je napisao da se ispunio radošću dobivši u ruke zbirku poezije s. Blaženke Rudić. Razlog radosti je istina da Blaženka živi, to jest stvar, dariva se, rekao je prisjećajući se da je s njom uvijek znao lijepo razgovarati. U svojem razmišljanju o njenim pjesmama koje je pročitao sjemeništarc **Đuro Juhas**, Novaković je na istoj plohi označio i dva pokojna svećenika i poete, **Marka Vukova** i **Josipa Temunovića**. Na završetku ovog blagdana poezije, autorica zbirke časna sestra Blaženka Rudić je rekla da je radosna i ganuta priređenom večeri.

»Pjesme su nastajale 10, 15 godina, po inspiraciji ili iz potrebe. Odvažila sam se zamoliti Društvo *Ivan Antunović* da izda ovu knjigu pjesama ovdje, u Subotici, iako ja sada živim u Korčuli jer, ako sam pjesnikinja i ako ovo ima neku vrijednost, onda to želim ostaviti ovdje, svome narodu«, rekla je časna Blaženka.

Naslovnice i foto ilustracije u knjizi uradio je **Zoran Vukmanov Šimokov**, moderatorica večeri je bila **Klara Dulić**, stihove su govorili nećak sestre Blaženke **Ivan Vizin** i **Nevena Mlinko**, a glazbenu točku je na tamburi izveo **Marko Kujundžić**.
N. Skenderović

i dotakao se eutanazije te brojnih primjera iz svakodnevnog života u zemlji i svijetu. **Etelka Pekter**, zadužena za rukovođenje restauracijom i održavanje crkve zahvalila je svećenicima i svima koji doprinose održavanju žive vjere. Pod misom je pjevao mjesni ženski zbor dok je za orguljama bio **György Mandić**, restaurator orgulja koji posljednjih godina radi na održavanju i restauraciji instrumenta.

Da podsjetimo: prošle godine obilježeno je 200. godina od postavljanja kamena temeljca za izgradnju crkve, dok je ove godine obilježena 200. obljetnica od posvećenja crkve, što je učinjeno 4. listopada 1816.

Željko Zelić

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Svaki molitelj je iskusio koliko je teško ustrajno moliti, zadržati sabranost i volju. Mnogo puta čovjeku dođe da odustane, bori se s različitim pitanjima i dvojabama. No, Isus nas hrabri da ne odustajemo, nego da ustrajemo u molitvi i onda kada nam je najteže.

SUDAC I UDOVICA

Svima nam je poznato da se u svemu isplati biti uporan i istrajan. I što god da u životu želimo postići to zahtjeva određenu vrstu upornosti. Primjer uporne udovice Isus koristi kako bi svojim učenicima ilustrirao da je ova osobina itekako potrebna kada je o molitvi riječ. Udovica iz Isusove priče uporno je dolazila kod suca moleći ga za pomoć. On je imao tvrdo srce te ga bespomoćnost ove žene nije ni malo ganula. Ali, ona je bila ustrajna i nije mu prestajala dolaziti sa zahtjevom za pomoć iako ju je on odbijao. Budući da je u njemu vidjela jednog pomoćnika, nije dopustila da je njegova bezosjećajnost pokoleba. Tako ga je svojom upornošću naposljetku prisilila da se predomisli i pomogne joj: »Iako se Boga ne bojim nit za ljude marim, ipak, jer mi udovica ova dodijava, obranit ću je da vječno ne dolazi mučiti me« (Lk 18,4-5). Nakon toga Isus dodaje: »Čujte što govori nepravedni sudac! Neće li onda Bog obraniti svoje izabrane koji dan i noć vape k njemu sve ako

Ustrajnost u molitvi

i odgađa stvar njihovu?» (Lk 18,6-7).

Primjerom uporne udovice i bezosjećajnog suca Isus se poslužio da učenike uvjeri kako ne smiju sumnjati u uslišanost svoje molitve. Moraju biti ustrajni i ne dopustiti da ih bilo što pokoleba, čak i onda kada im se čini da molitva ne donosi ploda, ili im je postala preteška. Taj savjet vrijedi i za nas. Ništa ne koristi o molitvi čitati ili slušati. Potrebno je započeti moliti. To često nije lako. Svaki se molitelj susreo s različitim poteškoćama, a najgora je kada se čini da ta molitva ostaje tu gdje je izrečena i da nikada neće biti uslišana. Svaki čovjek, ako poslije određenog vremena ne bude uslišan zapada u malodušnost i bezvoljnost. Ali, Isus nas na primjeru ove uporne udovice uči da se treba izboriti s tim osjećajima i nastaviti i dalje moliti. Takve krize, kada se čovjek osjeća sam, kada mu se čini da je Bog daleko i ne čuje, nisu bile strane ni svcima. No, oni su ustrajali u molitvi i pobijedili su molitvene krize koje su im dolazile.

Ne odustati Isusova je poruka. Nekada uslišanje dođe brzo, nekada se mora duže čekati, nekada bude u drugačijem obliku od onoga čemu smo se nadali, ali važno je znati da Bog čuje i da ne zanemaruje kada mu se obraćamo. Nekada samo želi iskušati našu vjernost, ali nikada nas neće napustiti ni ignorirati. Odluka pravog vjernika je da moli ustrajno svaki dan s povjerenjem u Božju dobrotu i ljubav.

MOLITVA I VJERA

S teme molitve Isus se naglo prebacuje na temu vjere: »Ali

kad Sin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?» (Lk 18,8). Ovaj prijelaz nije nelogičan i neobičan, jer vjera i molitva uvijek idu zajedno. Ustrajno moliti i u molitvi ne posustati može samo onaj koji ima vjere. Vjera i molitva uvijek idu zajedno, prožimaju se. Iskreni i ustrajni molitelj je onaj koji se uvijek oslanja na Boga, koji ima povjerenja u njega i ne dopušta da vrijeme iščekivanja uslišanja ispuni sumnja u Božju dobrotu. Tako se vjera i molitva nadovezuju jedna na drugu i ovise jedna o drugoj.

I kao što vjera pomaže ustrajnost u molitvi, tako molitva hrani vjeru, jer je ona susret s Bogom. No, poteškoće u našim molitvama nastaju, jer su one površne, shvaćene kao obveza koju treba ispuniti, a ponekad i kao nepotrebne i suvišne. Često su sebične i usmjerene samo k ispunjenju naših želja i ciljeva. Takve molitve ne mogu se nazvati susretom s Bogom i ne mogu biti ustrajne, jer ne dolaze iz iskrene želje da Boga susretnemo i zato nas vrlo brzo zamaraju te od njih odustajemo. Iskreni vjernik, koji ljubi Boga u svojoj molitvi predaje sve u Božje ruke, a ne smatra ga čarobnjakom koji ispunjava želje. Dolazak Gospodinu s povjerenjem i predanjem čini od naše molitve istinski susret koji će donijeti svoje plodove.

Bog nas je iz ljubavi stvorio i otkupio, zato želi da mu vjerujemo i s povjerenjem predajemo sve u njegove ruke te da nam molitva ne bude mrška obveza iz straha od kazne, već da joj pristupamo s radošću i povjerenjem. Vjera i molitva uvijek idu zajedno i one nas čine kršćanima.

Republika Srbija
Autonoma Pokrajina Vojvodina
Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje,
propise, upravu i nacionalne manjine –
nacionalne zajednice
Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad
T: +381 21 487 48 19; 487 45 12, 487 41 57;
F: +381 21 487 46 14
ounz@vojvodina.gov.rs
KLASA: 128-451-3507/2016-01
DATUM: 10. 10. 2016. godine

Temeljem članka 3. Pravilnika o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje osnovnih i srednjih škola u APV koje realiziraju dvojezičnu nastavu, broj 128-451-3506/2016-01 od 10.10.2016. godine, a u svezi s Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (Službeni list APV, br. 54/15 i 54/16), Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: Tajništvo) raspisuje

NATJEČAJ

za financiranje i sufinanciranje osnovnih i srednjih škola u APV koje realiziraju dvojezičnu nastavu u 2016. godini

Natječaj se raspisuje na iznos sredstava osiguranih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (Službeni list APV, br. 54/15 i 54/16) na posebnom razdjelu Tajništva za financiranje i sufinanciranje osnovnih i srednjih škola u APV koje realiziraju dvojezičnu nastavu u 2016. godini (u daljnjem tekstu: dvojezične škole) u iznosu od **4.560.000,00 dinara** i to:

1) za osnovno obrazovanje
programski troškovi u funkciji realiziranja dvojezične nastave (financiranje izvršitelja koji realiziraju dvojezičnu nastavu, troškovi materijala za obrazovanje, stručnog usavršavanja zaposlenika – obuka nastavnog kadra u zemlji i inozemstvu, troškovi nabave stručne literature i didaktičkog materijala, kao i svih drugih troškova u funkciji realiziranja dvojezične nastave **1.235.000,00 dinara**, nabava opreme u funkciji realiziranja dvojezične nastave **950.000,00 dinara**,

2) za srednje obrazovanje
programski troškovi u funkciji realiziranja dvojezične nastave (financiranje izvršitelja koji realiziraju dvojezičnu nastavu, troškovi materijala za obrazovanje, stručnog usavršavanja zaposlenika – obuka nastavnog kadra u zemlji i inozemstvu, troškovi nabave stručne literature i didaktičkog materijala, godišnje članarine za licenciju Cambridge centra i članarine za međunarodnu maturu – IB kao i svih drugih troškova u funkciji realiziranja dvojezične nastave) **1.805.000,00 dinara**,

nabava opreme u funkciji realiziranja dvojezične nastave **570.000,00 dinara**.

Korisnik je dužan prigodom nabave usluga i opreme postupati sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama (Službeni glasnik RS, br. 124/12, 14/15 i 68/15).

Realiziranje financijskih obveza vršit će se sukladno likvidnim mogućnostima proračuna Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu.

UVJETI NATJEČAJA

1. Podnositelji zahtjeva

Pravo na dodjelu sredstava imaju ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja koje su dobile suglasnost Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za izvođenje dvojezične nastave.

2. Kriteriji raspodjele sredstava

Prigodom određivanja visine sredstava za programske troškove u funkciji realiziranja dvojezične nastave, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

- broj nastavnika koji sudjeluju u dvojezičnoj nastavi,
- broj učenika u dvojezičnoj nastavi,
- opravdanost u smislu daljnjeg razvijanja dvojezične nastave.

Prigodom određivanja visine sredstava za nabavu opreme u funkciji realiziranja dvojezične nastave, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

- broj dvojezičnih odjela i
- broj nastavnih predmeta koji se predaju dvojezično.

NAČIN PODNOŠENJA ZAHTEJEVA

Zahtjevi za dodjelu sredstava podnose se na jedinstvenom natječanom obrascu Tajništva. Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti od 10. 10. 2016. godine na internet adresi Tajništva www.puma.vojvodina.gov.rs

Zahtjevi se dostavljaju putem pošte na adresu: **Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice s naznakom »Natječaj za dvojezičnu nastavu«, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad, ili se podnose osobno, predajom u pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (u prizemlju zgrade Pokrajinske vlade).**

Uz prijavu na natječaj, podnosi se sljedeća dokumentacija:

- preslika akta kojim se dokazuje dobivena suglasnost Ministarstva,
- nevezana ponuda-predračun za programske troškove, nabavu opreme (kalkulacija troškova).

Rok za podnošenje prijave na Natječaj je 24. listopada 2016. godine. Tajništvo zadržava pravo od podnositelja zahtjeva, po potrebi, zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje potrebnih uvjeta. Nepravodobne ili nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Rezultati Natječaja bit će objavljeni na internetskoj prezentaciji Tajništva. **Zainteresirane osobe, dodatne informacije u svezi Natječaja mogu dobiti u Tajništvu na telefon:**

021/487 4819, 487 4512, 487 4157, 487 4262 i 487 4451.

**Pokrajinski tajnik
Mihály Nyilas**

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje,
propise, upravu i nacionalne manjine –
nacionalne zajednice
Bulevar Mihajla Pupina 16,
21000 Novi Sad
T: +381 21 487 41 83; 487 48 67
F: +381 21 456 977
ounz@vojvodina.gov.rs
Klasa: 128-451-3497/2016-01
Datum: 10. listopada 2016. god.

Temeljem članka 3. Pravilnika o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje aktivnosti, programa i projekata nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u području osnovnog i srednjeg obrazovanja (Službeni list APV, br. 9/16), a u svezi s Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (Službeni list APV, br. 54/15 i 54/16), Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice raspisuje

NATJEČAJ

ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE AKTIVNOSTI, PROGRAMA I PROJEKATA NACIONALNIH VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA U PODRUČJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI ZA 2016. GODINU

Natječaj se raspisuje za financiranje i sufinanciranje aktivnosti, programa i projekata nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u području razvoja i podizanja kvalitete osnovnog obrazovanja na jezicima/govoru nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

I. RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na iznos od **250.000,00 dinara**.

Sredstva se dodjeljuju za financiranje i sufinanciranje aktivnosti, programa i projekata nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u području razvoja i podizanja kvalitete osnovnog obrazovanja na jezicima/govoru nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, namijenjenih naročito za: dotiranje pripreme i izrade testova i zadataka na manjinskim jezicima, za natjecanja na svim razinama, od općinske, preko regionalne do republičke, u organizaciji Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

II. UVJETI I PRAVILA NATJEČAJA

1. Pravo sudjelovanja na natječaju imaju nacionalna vijeća nacionalnih manjina sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, i to za aktivnosti, programe i projekte u području razvoja i podizanja kvalitete osnovnog obrazovanja na jezicima/govoru nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.
2. Podnesene prijave razmatra Povjerenstvo koje imenuje pokrajinski tajnik za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: pokrajinski tajnik).

3. Povjerenstvo neće uzeti u razmatranje nepravodobne i nepotpune prijave, prijave koje nisu podnesene od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet Natječaja.
4. Prilikom odlučivanja o dodjeli sredstava uzet će se u obzir kriteriji definirani Pravilnikom o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje aktivnosti, programa i projekata nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u području osnovnog i srednjeg obrazovanja i to: Odgovor na temu projekta (ciljevi i aktivnosti projekta su u suglasju s prioritetima natječaja, ciljevi projekta su jasni, konkretni i ostvarivi, aktivnosti su realne i primjerene za postizanje ciljeva). Utjecaj predloženog projekta (veličina ciljne skupine, stupanj uključenosti ciljne skupine kojoj je projekt namijenjen, vidljivost projekta, održivost rezultata projekta).
5. Kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo (dosadašnja iskustva u realiziranju projekata koji doprinose unapređenju obrazovno-odgojnog rada).
6. Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: Tajništvo) zadržava pravo od podnositelja prijave, po potrebi zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje dodatnih uvjeta.
7. Prijave i priložena dokumentacija se ne vraćaju podnositeljima.
8. Rješenje o raspodjeli sredstava donosi pokrajinski tajnik, na temelju prijedloga Povjerenstva.
9. Rješenje pokrajinskog tajnika je konačno i protiv rješenja se ne može uložiti pravni lijek.
10. Rezultati Natječaja se objavljuju na site-u Tajništva, pri čemu Tajništvo nije u obvezi obrazložiti svoje odluke.
11. S podnositeljima prijava, kojima su odobrena sredstva, Tajništvo će sklopiti ugovor o financiranju, odnosno sufinanciranju aktivnosti na temelju kojeg će sredstva biti isplaćena.

III. NAČIN APLICIRANJA

1. Rok za podnošenje prijave je **24. 10. 2016. godine**.
2. Prijave se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva.
3. Natječajna dokumentacija se može preuzeti od 10. 10. 2016. godine na web adresi Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs
4. Uz prijavu se obvezno podnose preslike sljedećih dokumenata:
 - potvrda o registraciji nacionalnog vijeća kod nadležnog tijela i
 - potvrda o poreznom identifikacijskom broju (PIB).
5. Prijave na Natječaj se podnose na srpskom jeziku ili na jeziku/govoru nacionalne manjine - nacionalne zajednice koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.
6. Prijave se podnose osobno, predajom na pisarnici pokrajinskih tijela pokrajinske uprave u Novom Sadu (zgrada Pokrajinske vlade) ili se upućuju poštom na adresu:
Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice
21000 Novi Sad
Bulevar Mihajla Pupina 16
S NAZNAKOM:
ZA NATJEČAJ ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE AKTIVNOSTI, PROGRAMA I PROJEKATA NACIONALNIH VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA U PODRUČJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA

POKRAJINSKI TAJNIK
Mihály Nyilas

Republika Srbija
Autonoma Pokrajina Vojvodina
Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise,
upravu i nacionalne manjine - nacionalne
zajednice
Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad
T: +381 21 487 45 02;
F: +381 21 456 986
ounz@vojvodina.gov.rs
KLASA:128-451-3489/2016
DATUM: 10. 10. 2016. godine

Temeljem članka 6. stavak 1. Pravilnika o uvjetima regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini (Službeni list APV, br. 39/15), a u svezi s Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (Službeni list AP, br. 54/15 i 54/16),

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: Tajništvo) raspisuje

NATJEČAJ

ZA REGRESIRANJE PRIJEVOZA UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA NA TERITORIJU AP VOJVODINE ZA RAZDOBLJE RUJAN - PROSINAC 2016. GODINE

Natječaj se raspisuje na iznos sredstava osiguranih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (Službeni list APV, br. 54/15 i 54/16) na posebnom razdjelu Tajništva za regresiranje prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini za razdoblje rujan – prosinac 2016. godine, u iznosu od **70.800.000,00 dinara**.

Realiziranje finansijskih obveza vršit će se sukladno likvidnim mogućnostima proračuna Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu.

UVJETI NATJEČAJA

1. Podnositelji prijave

Korisnici koji imaju pravo sudjelovati u raspodjeli sredstava u općine i gradovi na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine.

2. Kriteriji raspodjele sredstava

Kriteriji raspodjele sredstava po Pravilniku o uvjetima regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini (Službeni list APV, br. 39/15), su:

- broj učenika srednjih škola s područja općine ili grada koji svakodnevno putuju od mjesta stanovanja do škole i

- stupanj razvijenosti općine ili grada u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, utvrđen aktom Vlade Republike Srbije.

NAČIN PODNOŠENJA PRIJAVE

Prijave za dodjelu sredstava podnose se na jedinstvenom natječajnom obrascu Tajništva (s prilogima). Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti od 10. listopada 2016. godine na web adresi Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs

Podnositelj prijave, uz Prijavu, treba priložiti:

Prilog br. 1 - Tablica s osnovnim podacima u svezi regresiranja prijevoza učenika srednjih škola,

Prilog br. 2 - Popis učenika - putnika srednjih škola u međugradskom prometu u školskoj 2016./2017. godini na području općine/grada i

Prilog br. 3 - Finansijski plan regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u općini/gradu s procjenom potrebnih sredstava za 2016. godinu.

Prijave se dostavljaju putem pošte na adresu: **Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice s naznakom Za natječaj - regresiranje prijevoza učenika, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad, ili se podnose osobno, predajom u pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (u prizemlju zgrade Pokrajinske vlade).**

Rok za podnošenje prijave na Natječaj je 24. listopada 2016. godine.

Tajništvo zadržava pravo od podnositelja prijave, po potrebi, zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje potrebnih uvjeta.

Nepravodobne ili nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Rezultati Natječaja bit će objavljeni na internet stranici Tajništva.

Dodatne informacije u svezi Natječaja mogu se dobiti u Tajništvu na telefon: 021/487 42 62 i 487 45 02.

POKRAJINSKI TAJNIK

Mihály Nyilas

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE

O PODNESENOM ZAHTEJUVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP MOBILE* D.O.O. Novi Beograd, Omladinskih brigada br. 21, podnio je dana 5. 10. 2016. pod brojem IV-08-501-310/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: RADIO-BAZNE STANICE »NS 2087_04 SU_Subotica_Aleksandrovo« na katastarskoj parceli 36141/15, KO Donji Grad, ulica Čantavirski put bb (46.064402°, 19.683285°). Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10 do 12 sati od 10. 10. 2016 do 7. 11. 2016., a javna prezentacija Studija održat će se 14. 11. 2016. godine u 14 sati u prostorijama Odsjeka.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE

O PODNESENOM ZAHTEJUVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP MOBILE* DOO Omladinskih brigada br. 21 NOVI BEOGRAD podnio je putem *Kodar Inženjeringa* d.o.o. Beograd, dana 5. 10. 2016. pod brojem IV-08-501-311/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: BAZNA STANICA MOBILNE TELEFONIJE oznake »NS2048_01 SU_Subotica_centar« koja se nalazi na objektu zgrade Otvorenog sveučilišta, Trg cara Jovana Nenada br. 15 u Subotici, na katastarskoj parceli 3723/3, KO Stari Grad (46.101838°, 19.665047°). Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10-12 sati od 14. 10. 2016 do 11. 11. 2016., a javna prezentacija Studija održat će se 14. 11. 2016. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

Uz kazalište – opera i balet

Subotička filharmonija pod ravnanjem maestra Milana Asića

Milan Asić

Snastankom subotičkog Hrvatskog narodnog kazališta (1945.), iz niza uzajamno uvjetovanih, temeljnih uljudbenih razloga, ubrzo će se, pače i zaoštriti, pitanje onodobne sudbine, početkom XX. stoljeća, u srednjoeuropskim razmjerima, glasovite Subotičke filharmonije, čiji su dobar umjetnički glas i kadrovski izvođačko-pedagoški ugled te sukladno tomu i financijska reputacija, gotovo posve devastirani i urušeni u razdoblju između dva svjetska rata, unatoč i u to doba zapaženih nastupa nekolicine uglednih solista, glazbenih ansambala i grupa pod pokroviteljstvom ili unutar Muzičke škole, *Népköra*, *Nevena* i drugih, mahom nacionalno ili i konfesionalno profiliranih skupina i društava.

DOLAZAK MAESTRA

Prvi koncert u oslobođenoj Subotici, od 10. listopada 1944. izvan izravnih ratnih ugroza, održan je već 25. studenoga 1944. kada je pod ravnanjem **Željka Strake** debitirao tzv. Filharmonijski orkestar željezničara sastavljen od nekolicine subotičkih glazbenika. Dužni smo dodati, tom je prigodom, »i

to s velikim uspjehom«, nastupio i jedan ansambl Crvene armije, kasnije u još nekim prigodama, međutim, dojmljiv razvoj Subotičke filharmonije, glede ovjerovljenih kulturnih središta, u jugoslavenskim zemaljskim razmjerima, započinje tek kada dirigentom i umjetničkim pročelnikom postane maestro **Milan Asić** (1917. – 1986.), došavši amo s jeseni 1945. godine.

O njemu je kao glazbeniku, kompozitoru i dirigentu dr. **Josip Andrić**, zapisao: »Kad je zagrebački tisak 1935. donio senzacionalnu vijest, da je osamnaestogodišnji gimnazijalac 7. razreda Milan Asić komponirao operetu, koja je izvedena s neobičnim uspjehom, svratili su na tu zanimljivu pojavu pažnju i glazbeni krugovi i sva glazbena javnost.

Opereta *Pekarov Miško* mladoga gimnazijalca-kompozitora, izvedena najprije u jednoj manjoj dvorani, pojavila se godinu dana kasnije na pozornici Hrvatskog narodnog kazališta i potvrdila nadobudni talent, koji je to djelo stvorio. Tako je ime Milana Asića ušlo u glazbenu javnost i odonda stoji na vidiku kao markantna pojava u našoj glazbenoj kulturi. I druga Asićeve operete *Veseli penzionat* u dva čina, koja

je došla brzo iza prve bila je primljena s pohvalama kritike te je bila izvedena i izvan Zagreba. A pogotovu treća njegova opereta *Pjesmom kroz život* dala je puno svjedočanstvo o stvaralačkoj invenciji i snazi tada već 25-godišnjeg kompozitora, koji se kao đak **Krste Odaka**, **Franje Dugana** i **Zlatka Grgoševića** na Zagrebačkoj Glazbenoj akademiji razvijao u jednog od najistaknutijih predstavnika tadanje najmlađe kompozitorske generacije u Hrvatskoj.

PRVI USPON MILANA ASIĆA

Njegova opereta *Pjesmom kroz život* postala je ubrzo jedna od najpopularnijih naših domaćih opereta, izvođena u Zagrebu, Osijeku i Sarajevu, a prodrila je i preko granice. Takav je na putu operetnog stvaranja bio prvi uspon Milana Asića i afirmacija njegova umjetničkog individualiteta u našem glazbenom životu ... Iako je počeo sa stvaranjem opereta, nije se na tom zadržao, nego ga je stvaralački nagon vodio, da posegne i za drugim područjima glazbenog stvaranja. Njegov triptih *Ravenna* za sopran i orkestar, izveden u Zagrebu još na kraju njegovih studija, odaje majsto-

ra u komponiranju solo-pjesme, kojoj je jezgra u orkestralnom dijelu kompozicije. Njegov orkestar je profinjen u svakoj svojoj dionici, a pun i jedar u cjelini. Orkestralnom kompozicijom *Hrvatski ples* (1938.) postigao je velik uspjeh te je ona izvođena i koreografski u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Subotici (pod naslovom *Seoska idila*). Isto tako je značajan njegov *Ples s Balkana*, koji je nagrađen od zagrebačke Radio-stanice.«

Posve razumljivo, Milan Asić je ponajviše skladao scensku glazbu, i to za više desetina drama tijekom svoje duge i plodne umjetničke karijere, ostavljajući neizbrisiv stvaralački trag u njezinu užem muzičkom podneblju i širem arealu, uzdižući ga među univerzalne umjetničke vrijednosti. Utičući put svestranom razvoju Subotičke filharmonije, zatim Muzičkoj grani Hrvatskog narodnog kazališta, a početkom pedesetih godina XX. stoljeća i subotičkoj Operi s baletom, koju su vlasti žurno zatomile i to nakon 21 premijere u samo tri i pol sezone i do tada nezabilježenog uspjeha kod najširih slojeva publike, ali i stručne kritike.

Zlatna harfa u Subotici

U subotičkoj katedrali bazilici svete Terezije Avilske u subotu, 8. listopada, održana je jubilara 30. po redu *Zlatna harfa* na kojoj se okupilo oko 350 djece iz 13 župa Subotičke biskupije. Susret malih župskih zborova započet je svetom misom, koju je predvodio vlč. **Siniša Tumbas Loketić**. Tijekom mise djeca su skupa pjevala i molila te tako slavila Boga. Nakon misnoga slavlja uslijedio je nastup dječjih zborova. Svaki posebno predstavio se s po jednom pjesmom, koja je posvećena Godini milosrđa.

Na ovogodišnjoj *Zlatnoj harfi* sudjelovali su dječji zborovi sljedećih župa: sv. Terezije Avilske iz Subotica, Presvetog Trojstva iz Selenče, Isusova uskrsnuća iz Subotice, Presvetog Srca Isusova iz Tavankuta, Marija Majka Crkve iz Subotice, sv. Josipa Radnika iz Đurđina, sv. Marka evanđeliste iz Žednika i Presvetog Trojstva iz Male Bosne. Bilo je i onih župa koje su se udružile te su skupa nastupile: župa sv. Jakova apostola iz Plavne i sv. Pavla apostola iz Bača, zatim vrtić *Marije Petković Sunčica* i župa sv. Roka iz Subotice te župa sv. Jurja iz Vajske i sv. Ilije iz Bođana.

Svi oni su se predstavili s po jednom pjesmom, a za ovaj nastup su ih pripremili vjeroučitelji, odgojitelji, časne sestre, kantori i sami župnici.

Bio je ovo blagdan za dušu i uši.

BOGAT PROGRAM ZA DJECU U OKVIRU XV. DANA BALINTA VUJKOVA

Nove knjige, film, predstava...

Prošlog tjedna su u Subotici održani petnaesti po redu *Dani Balinta Vujkova*. Kao i svake godine, posebna pažnja se posvećuje vama djeci, a ove godine ste dobili čak dva programa. Sreća najveća! Veliko hvala organizatorima Hrvatskoj čitaonici i Gradskoj knjižnici Subotica koji su uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata napravili tako da *Dani Balinta Vujkova* započnu i završe se programom za djecu.

Prvoga dana, u četvrtak, 6. listopada, je u dvorani HKC

Bunjevačko kolo priređen program *Narodna književnost u školi* koji je okupio oko 400 djece koja idu u vrtić i školu na hrvatskom jeziku ili slušaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. To su bila djeca iz četiri vrtića i sedam osnovnih škola iz Subotice, Male Bosne, Tavankuta, Đurđina, Žednika i Sonte.

Ovom prigodom predstavljene su dvije nove knjige Hrvatske čitaonice. Nova knjiga iz opusa **Balinta Vujkova** *Šta na srcu to na jeziku* koja sadrži 38 do sada neobjavljenih pripovje-

daka koje je odabrala **Bernadica Ivanković** i prva knjiga epigrama *Svi na noge, svi u trk* **Ivana Balenovića** koju je ilustrirao **Marinko Lebović**. Obje knjige smo i dobili za naše školske knjižnice.

Posebna poslastica bila je predstava *Vrijeme je za bajku* Dječjeg kazališta Mihaljevića iz Osijeka. Neki su se pitali je li vrijeme za bajku? Naravno da jeste, to ne trebate ni pitati. Uvijek je vrijeme je za bajku i ona je svezremenska. Tako je bilo i u četvrtak. *Crvenkapicu*, bajku koju svi dobro poznaje-

mo, vidjeli smo u jednoj novoj izvedbi koja se svidila i nama malima ali i našim učiteljicama. Svi su se smijali i zabavili u ovoj interaktivnoj priči naših gostiju iz Osijeka.

XV. *Dani Balinta Vujkova* završeni su projekcijom filma *Vlak u snijegu* u subotu, 8. listopada, u Art kinu *Lifka*. Film je snimljen po istoimenom romanu **Mate Lovraka** koji je inače obvezna lektira za treći razred.

Sve su nas razgalili ovi *Dani Balinta Vujkova*. Jedva čekamo sljedeće!

PETAK **14.10.2016.**

06:37 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:06 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:06 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Sachiena kuhinja, (R)
 09:31 McLeodove kćeri, serija
 10:18 Putovanja željeznicom:
 Vlakom kroz sjevernu
 Argentinu,
 dokumentarna serija)
 11:01 Kratki dokumentarni
 film
 11:10 Riječ i život: Bogu
 zahvali, drugima podijeli
 12:00 Dnevnik 1
 12:26 Talijanska mlada
 13:54 Kod doktora, talk-show
 14:38 Normalan život
 15:23 Znanstveni krugovi
 15:51 Kako je obranjena
 Hrvatska, dokumentarna
 serija
 17:00 Vijesti
 17:18 Moj HRT
 17:46 Manjinski mozaik
 18:01 Kratki dokumentarni
 film
 18:10 Priče o veteranskom
 uspjehu: Vitezovi
 u ratu, branitelji u miru -
 dokumentarna serija
 19:00 Dnevnik 2
 19:45 Tema dana
 20:00 Škola kuhanja: Omlet s
 povrćem
 20:08 Crno-bijeli svijet, serija
 21:01 Naši dani - priče
 o hrvatskom rocku,
 dokumentarna serija
 21:57 Hrvatska za 5
 22:50 Eurojackpot
 23:00 Dnevnik 3
 23:33 Fargo, serija
 00:24 Sitna riba, australski film
 02:13 McLeodove kćeri, serija
 02:56 Kod doktora, talk-
 show (R)
 03:37 Skica za portret (R)
 03:55 Hrvatska uživo
 04:37 Tema dana
 04:50 Talijanska mlada,
 telenovela

06:28 Sadie J., serija za djecu
 06:55 Vrijeme na Drugom
 07:02 Juhuhu
 08:07 Žak i Kvak, crtana serija
 08:18 Vedranovi velikani:
 Marko Miličević (R)
 08:29 Lovci na zmajevе, crtana
 serija

08:53 Životinjske posebnosti,
 dokumentarna serija
 08:57 Ubojice između polova,
 dokumentarna serija
 09:26 Školski sat: Školsko
 zadrugarstvo
 09:55 Inkubator: Nastavnik (R)
 10:11 Ton i ton: Laka pjesma i
 teška slika (R)
 10:30 H2O: Uz malo vode!,
 serija za mlade (R)
 11:00 Kućni ljubimci Marca
 Morronea, dokumentarna
 serija
 11:25 Don Matteo, serija
 12:27 Silvia Colloca i talijanska
 kuhinja
 12:56 Svijet vrtlara, (R)
 13:30 Nemoralna prosidba,
 kanadski film (R)
 14:59 Divlji svjetovi:
 dokumentarni film
 15:09 George Clarke - Čudesne
 zamisli
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:41 Školski sat: Školsko
 zadrugarstvo
 17:13 Magazin rukometne LP
 17:41 Bitange i princeze,
 humoristična serija
 18:19 Dobra žena, serija
 19:04 Kruške i jabuke
 19:50 kratki dokumentarni
 film
 20:00 Umorstva u Midsomeru
 21:34 Vrijeme na Drugom
 21:41 Vera, serija)
 23:13 Plijen, serija
 00:03 Nemoralna prosidba,
 kanadski film (R)
 01:30 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
 07:00 Sve u šest, magazin (R)
 07:35 Legenda o Tarzanu
 08:00 Prava žena, serija (R)
 09:00 TV prodaja
 09:15 Pet na pet, kviz (R)
 10:10 TV prodaja
 10:25 Najbolji ninja ratnici,
 zabavno-natjecateljski
 reality (R)
 11:40 Wipeout, game show
 12:35 Ruža vjetrova, serija
 13:35 Prava žena, serija (R)
 14:35 Amerikanka u
 Tokiju - TV premijera,
 film, romantična drama
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici,
 zabavno-natjecateljski
 reality
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Usamljeni osvjetnik - TV
 premijera, igrani film,
 western komedija
 22:40 Spašavanje vojnika
 Ryana, igrani film, ratni

01:55 Anno: Ljeta Gospodnjeg
 925., povijesni reality
 spektakl
 03:30 RTL Danas, (R)
 04:10 Kraj programa

SUBOTA **15.10.2016.**

05:37 TV kalendar
 05:52 Klasika mundi: 7. festival
 komorne glazbe Musica
 Maxima u muzeju
 Mimara, 2. dio
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:10 Kobna odluka u
 Sundownu, američki film
 - Kinoteka, ciklus
 klasičnog vesterna
 10:30 Kućni ljubimci
 11:05 Duhovni izazovi
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:15 Potrošački kod
 13:50 Prizma
 14:40 Čuvari neba: Priča
 o uzletištu Stow Maries,
 dokumentarna serija
 15:25 Bajkovita Hrvatska:
 15:40 Tržnice - trbuh grada:
 Toulouse, dokumentarna
 serija
 17:00 Vijesti
 17:20 Fotografija u Hrvatskoj/
 Skica za portret
 17:40 Lijepom našom: Plitvička
 jezera (2. dio)
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 7/39
 20:10 Jobs, američki film
 22:20 Dnevnik 3
 22:35 Vijesti iz kulture
 22:55 Mafijaši starog kova,
 američki film
 00:30 Dobra stara Freda,
 glazbeno-dokumentarni
 film
 02:00 Kobna odluka u
 Sundownu, američki film
 - Kinoteka, ciklus
 klasičnog vesterna
 03:15 Reprizni program
 04:18 Lijepom našom: Priča
 o uzletištu Stow Maries,
 dokumentarna serija
 05:03 Tema dana
 05:15 Veterani mira
 06:00 Prizma

06:22 Sadie J., serija za djecu
 06:52 Vrijeme na Drugom

07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:02 Ubojice između polova,
 dokumentarna serija
 09:30 Farscape - Bijeg u svemir,
 serija
 10:25 Pite i pudinzi Paula
 Hollywooda
 11:25 Vrtlara: Ljepota
 hortenzija
 12:00 Umorstva u Midsomeru
 13:30 Auto Market TV
 Magazin - sponzorirani
 program
 13:50 Najljepši vrtovi - pogled
 iz zraka, dokumentarna
 serija
 14:37 Luka i prijatelji
 15:07 Magazin EL
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:33 Indeks (R)
 17:00 Košarka, PH: Split -
 Alkar, prijenos
 18:50 Najduži dan:
 Pirotehničar,
 dokumentarna serija
 19:35 Garaža: Them Moose
 Rush
 20:05 Najveće pustolovine
 u Velikoj Britaniji s
 Bearom Gryllsom: Škotska,
 dokumentarna serija
 20:55 Vrijeme na Drugom
 21:00 Graham Norton i gosti,
 talk-show
 21:50 Ray Donovan, serija
 22:40 Dva i pol muškarca
 23:05 Annika Bengtson:
 Reporterka crne kronike,
 serija
 00:35 Pa to je fantastično,
 humoristična serija
 01:05 Noćni glazbeni program

04:55 RTL Danas, (R)
 05:40 Jezikova juha
 06:40 Legenda o Tarzanu
 07:10 Lego Ninjago
 09:00 TV prodaja
 09:15 Naša mala klinika, (R)
 10:30 Cosentino, zabavna
 emisija
 11:25 Troy, zabavna emisija
 12:25 Otok boje krvi, igrani
 film, avanturistički
 14:50 Pad Olimpa - TV
 premijera, film, akcijski
 triler (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Pad Olimpa - TV
 premijera, igrani film,
 akcijski triler (R)
 17:15 10 "veselih" trenutaka
 Hrvatske, zabavna emisija
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, emisija
 20:00 Bojni brod, film
 22:45 Boks: Bellew Vs. Flores,
 prijenos
 00:05 47 ronina - TV

premijera, film, akcijski
 02:20 Anno: Ljeta Gospodnjeg
 925., povijesni reality
 spektakl
 03:50 RTL Danas
 04:35 Kraj programa

NEDJELJA **16.10.2016.**

07:14 TV kalendar
 07:30 The Knack...and How to
 get It, britanski film -
 Zlatna kinoteka
 08:55 Iza zavjese, politički
 talk-show
 09:50 Portret Crkve i mjesta:
 Trnbusi
 10:00 Trnbusi: Misa, prijenos
 11:00 Biblija
 11:10 Pozitivno
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Ovo je opera: La Boheme
 - Giacomo Puccini
 17:00 Vijesti
 17:15 Kuhajmo kao Heston:
 Čokolada
 17:40 Volim Hrvatsku
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 6/45
 20:10 Novine, serija
 21:00 Carlitov način, američki
 film
 23:25 Dnevnik 3
 23:54 Profesije osobno:
 U duhu prošlih vremena,
 dokumentarna serija
 00:40 Nedjeljom u dva
 01:45 The Knack...and How to
 Get It, britanski film -
 Zlatna kinoteka
 03:05 Ovo je opera: La Boheme
 - Giacomo Puccini
 03:55 Reprizni program
 05:05 Plodovi zemlje
 05:55 Tema dana
 06:07 Rijeka: More

06:22 Sadie J., serija za djecu
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Najveće pustolovine
 u Velikoj Britaniji s
 Bearom Gryllsom: Škotska
 09:25 Detektiv Murdoch, serija
 10:10 Grantchester, serija
 11:00 Vlastitih ruku djelo,
 dokumentarna serija
 11:30 Vrtlara: Životinje u vrtu
 12:05 Nećemo reći mladenki
 13:05 Dobar, bolji, najbolji...
 Kroz ušicu igle

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

MILENIJUM®
OSIGURANJE

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

14:10 Najdraža jela Mary Berry, dokumentarna serija
 14:40 (Re)kreativac
 15:15 Little Ghost, američko-rumunjski film
 16:50 Jura Hura, serija za djecu
 17:25 Dokumentarna serija - domaća
 18:15 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
 18:44 Festivali, smotre i koncerti narodne, tradicijske, etno i duhovne glazbe
 20:00 Svi predsjednikovi ljudi, američki film
 22:12 Vrijeme na Drugom
 22:21 Vikinzi, serija
 23:11 Pa to je fantastično
 23:41 Uvijek je sunčano u Philadelphiji, serija
 00:06 Grantchester, serija
 00:56 Little Ghost, američko-rumunjski film
 02:26 Noćni glazbeni program

04:40 RTL Danas, (R)
 05:25 Jezikova juha
 06:20 Jezikova juha
 07:20 TV prodaja
 07:45 Lego Ninjago
 09:00 Naša mala klinika, (R)
 10:00 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija
 10:35 TV prodaja
 10:50 Moj prijatelj Willy 3: Spašavanje, igrani film, obiteljski
 12:30 Amerikanka u Tokiju - TV premijera, film
 14:25 Bojni brod, igrani film, znanstveno-fantastični/akcijski (R)
 15:15 Snježno kraljevstvo, igrani film, animirani (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Bojni brod, film (R)
 17:25 10 najvećih javnih svađa Hrvatske, zabavna emisija
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, emisija
 20:00 Bitka na Neretvi, igrani film, ratni
 23:50 Smrtonosna utrka, film
 02:00 Astro show, emisija uživo
 03:40 RTL Danas, (R)

PONEDJELJAK 17.10.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Sachiena kuhinja, dokumentarna serija
 09:32 McLeodove kćeri, serija

10:17 Plodovi zemlje
 11:12 Treća dob
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Talijanska mlada
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 15:56 Serija - domaća
 16:41 Obrazovna emisija
 17:00 Vijesti
 17:20 Kraljica noći, telenovela
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Škola kuhanja
 20:05 Dva : jedan u gostima
 20:40 Kuća od karata, serija
 21:35 CSI Hrvatska: Nestale, dokumentarna serija
 22:30 Otvoreno
 23:15 Dnevnik 3
 23:50 Nasljednici, serija
 00:45 McLeodove kćeri, serija
 01:30 Sachiena kuhinja
 01:55 Kod doktora, talk-show
 02:37 Treća dob
 03:07 Hrvatska uživo
 03:49 Otvoreno
 04:29 Društvena mreža
 05:34 Skica za portret
 05:43 Tema dana
 05:55 Talijanska mlada

06:22 Grimmove bajke
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:30 Školski sat : Matematički višebroj 2
 10:00 Notica: Saksofon
 10:15 Jezični crtići: Pismo prosjaka
 10:17 Navrh jezika: Obične stvari
 10:30 H2O: Uz malo vode!
 11:05 Indeks
 11:35 Don Matteo, serija
 12:35 Kraljevska kuhinja
 13:00 Svijet vrtlara
 13:35 Srce neznanca, film
 15:05 George Clarke - Čudesne zamisli, dok. serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Školski sat: Matematički višebroj 2
 17:10 Magazin LP
 17:45 Bitange i princeze
 18:25 Dobra žena, serija
 19:10 Kruške i jabuke
 20:05 Supruga i kćeri, serija
 20:56 Vrijeme na Drugom
 21:00 TV Bingo
 21:45 Stadion - sportska emisija
 23:00 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 23:45 Simpsoni
 00:05 Srce neznanca, film
 01:30 Noćni glazbeni program

07:05 RTL Danas, (R)
 07:45 Sve u šest, magazin (R)
 08:25 Legenda o Tarzanu
 08:50 TV prodaja
 09:05 Bibin svijet, serija
 09:45 Bibin svijet, serija
 10:30 TV prodaja
 10:45 Pet na pet - kviz
 11:55 Najbolji ninja ratnici, (R)
 12:50 Wipeout, game show (R)
 13:50 Ruža vjetrova, serija
 14:50 Moj prijatelj Willy 3: Spašavanje, igrani film, obiteljski (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - nove epizode, kviz
 20:00 Prava žena, serija
 21:10 Ljubav je na selu - nova sezona
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Andrija i Anđelka, serija
 23:35 Andrija i Anđelka, serija
 00:10 Ljubav je na selu - (R)
 01:15 Kriza, serija
 01:55 Kriza, serija
 02:30 CSI, serija
 03:30 Astro show, emisija uživo
 04:30 RTL Danas, (R)
 05:10 Kraj programa

UTORAK 18.10.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Sachiena kuhinja, serija
 09:32 McLeodove kćeri, serija
 10:17 Putovanja željeznicom: Vlakom kroz južnu Englesku, dokumentarna serija
 11:02 Kratki dok. film
 11:17 Glas domovine
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Talijanska mlada
 13:15 Hrvatska uživo
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 15:55 Skica za portret
 16:06 Dva : jedan u gostima
 16:36 Informativka: Unos vozila iz EU
 17:00 Vijesti
 17:20 Kraljica noći, telenovela
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Škola kuhanja
 20:05 Naknadno
 20:40 Domovina, serija
 21:35 Global, vanjskopolitički magazin

22:15 Otvoreno
 23:00 Dnevnik 3
 23:35 Putovanja željeznicom: Vlakom kroz južnu Englesku
 00:25 Ubojstvo, serija
 02:05 Sachiena kuhinja
 02:30 Kod doktora, talk-show
 03:13 Glas domovine
 03:38 Skica za portret
 03:48 Hrvatska uživo
 04:33 Otvoreno
 05:13 Global, vanjskopolitički magazin
 05:43 Tema dana
 05:55 Talijanska mlada

06:22 Grimmove bajke
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:30 Školski sat: Moćna Perzija
 10:00 Ciak junior: Longlongova priča, film za djecu
 10:15 Malo o velikima: Marin Držić
 10:17 Ta politika: Vlada
 10:30 H2O: Uz malo vode!
 11:01 (Re)kreativac
 11:31 Don Matteo, serija
 12:25 Kraljevska kuhinja
 12:50 Svijet vrtlara
 13:25 Clara Immerwahr, austrijski film
 15:00 Dizajn interijera u rukama amatera
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Školski sat: Moćna Perzija
 17:15 Bitange i princeze
 19:05 Kruške i jabuke
 19:55 Tea Mamut
 20:05 Izvan kontrole, američki film
 22:08 Vrijeme na Drugom
 22:18 Igra prijestolja, serija
 23:18 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 00:03 Simpsoni
 00:23 Clara Immerwahr
 01:53 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
 07:05 Sve u šest, magazin (R)
 07:45 Lego Ninjago, (R)
 08:15 TV prodaja
 08:25 Prava žena, serija (R)
 09:25 Bibin svijet, serija
 10:05 TV prodaja
 10:20 Pet na pet - (R)
 11:15 TV prodaja
 11:30 Najbolji ninja ratnici, (R)
 12:30 Wipeout, game show
 13:30 Ruža vjetrova, serija
 14:25 Prava žena, serija

15:25 Ljubav je na selu - (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet
 20:00 Prava žena, serija
 21:10 Ljubav je na selu
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Andrija i Anđelka, serija
 23:30 Andrija i Anđelka, serija
 00:05 Ljubav je na selu - (R)
 01:10 Kriza, serija
 01:50 Kriza, serija
 02:30 CSI, serija
 03:25 Astro show, emisija uživo
 04:25 RTL Danas, (R)
 05:10 Kraj programa

SRIJEDA 19.10.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Sachiena kuhinja
 09:32 McLeodove kćeri, serija
 10:17 Putovanja željeznicom: Vlakom kroz Tajvan
 11:02 Kratki dok.film
 11:17 Eko zona
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Talijanska mlada
 13:15 Hrvatska uživo
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 15:55 Skica za portret
 16:06 Naknadno
 16:36 Informativka: Volonterski rad
 17:00 Vijesti
 17:20 Kraljica noći, telenovela
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 7/39
 20:05 Škola kuhanja
 20:10 Pola ure kulture
 20:45 Domovina, serija
 21:40 Labirint
 22:20 Otvoreno
 23:05 Dnevnik 3
 23:40 Putovanja željeznicom: Vlakom kroz Tajvan
 00:30 Ubojstvo, serija
 01:25 McLeodove kćeri, serij
 02:10 Sachiena kuhinja, dokumentarna serija
 02:35 Kod doktora, talk-show
 03:20 Reprizni program
 03:50 Skica za portret
 03:51 Hrvatska uživo
 04:33 Otvoreno
 05:13 Labirint
 05:43 Tema dana
 05:55 Talijanska mlada

06:22 Grimmmove bajke
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:30 Školski sat: Pauci
 10:00 Kratki spoj: Tajna Stradivarja
 10:15 Kako nastaje: Kako žive lutke
 10:30 H2O: Uz malo vode!
 10:59 Luka i prijatelji
 11:29 Don Matteo, serija
 12:25 Kraljevska kuhinja
 12:50 Svijet vrtlara
 13:25 Siječanjko vjenčanje, američki film
 15:00 Dizajn interijera u rukama amatera
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Školski sat: Pauci
 17:10 Juhuhu junior
 17:11 Životinjske posebnosti, dokumentarna serija
 17:15 Ubojice između polova
 17:45 Bitange i princeze
 18:25 Dobra žena, serija
 19:10 Kruške i jabuke
 20:00 Nogometna LP - emisija
 20:35 Nogometna LP: Barcelona - Manchester City, prijenos
 22:35 Nogometna LP - emisija i sažeci
 23:20 Vrijeme na Drugom
 23:30 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 00:15 Simpsoni
 00:35 Siječanjko vjenčanje, američki film
 02:01 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, (R)
 07:05 Sve u šest, magazin (R)
 07:45 Lego Ninjago, (R)
 08:10 TV prodaja
 08:25 Prava žena, serija (R)
 09:25 Bibin svijet, serija
 10:05 TV prodaja
 10:20 Pet na pet - (R)
 11:30 Najbolji ninja ratnici (R)
 12:30 Wipeout, game show
 13:30 Ruža vjetrova, serija
 14:25 Prava žena, serija (R)
 15:25 Ljubav je na selu - nova sezona, (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - kviz
 20:00 Prava žena, serija
 21:10 Ljubav je na selu
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Andrija i Anđelka, serija
 23:30 Andrija i Anđelka, serija
 00:05 Ljubav je na selu - nova sezona, dokumentarna sapunica (R)
 01:10 Kriza, serija
 01:50 Kriza, serija
 02:30 CSI, serija
 03:25 Astro show, emisija uživo
 04:25 RTL Danas, (R)
 05:10 Kraj programa

ČETVRTAK 20.10.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti

07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:05 Sachienova kuhinja
 09:32 McLeodove kćeri, serija
 10:17 Putovanja željeznicom: Vlakom kroz Mont Blanc
 11:02 Kratki dok. film
 11:12 Međimurski plesovi, emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Talijanska mlada
 13:15 Hrvatska uživo
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Pola ure kulture
 16:30 Jezik za svakoga
 17:00 Vijesti
 17:20 Kraljica noći, telenovela
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Škola kuhanja
 20:05 Šifra, kviz
 21:00 Kako je obranjena Hrvatska, dok. serija
 21:55 Otvoreno
 22:40 Dnevnik 3
 23:15 Romano Bolković - 1 na 1, talk-show
 00:05 Putovanja željeznicom: Vlakom kroz Mont Blanc
 00:55 Ubojstvo, serija
 01:50 McLeodove kćeri, serija
 02:35 Sachienova kuhinja
 02:57 Kod doktora, talk-show
 03:40 Skica za portret
 03:51 Međimurski plesovi, emisija pučke i predajne kulture
 04:21 Hrvatska uživo
 05:03 Otvoreno
 05:43 Tema dana

05:55 Talijanska mlada

 06:22 Grimmmove bajke
 06:52 Vrijeme na Drugom
 07:00 Juhuhu
 08:30 Juhuhu junior
 09:30 Školski sat: Kako napisati lektiru
 10:00 Čarobna ploča - Širimo vidike: Motivi i boje
 10:15 Jezični crtići: Pidžin
 10:16 Netko poput mene, EBU dokumentarni film
 10:30 H2O: Uz malo vode!
 10:59 Pozitivno
 11:29 Don Matteo, serija
 12:29 Kraljevska kuhinja
 12:54 Svijet vrtlara
 13:28 Smrt na Bodenskom jezeru, austrijsko-njemački film
 15:00 Dizajn interijera u rukama amatera
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Školski sat: Kako napisati lektiru
 17:10 Juhuhu junior
 17:11 Životinjske posebnosti
 17:14 Juhuhu junior
 17:15 Ubojice između polova
 17:45 Bitange i princeze
 18:25 Dobra žena, serija
 19:10 Kruške i jabuke
 20:05 U ladanjskoj palači
 20:51 Vrijeme na Drugom
 21:00 Nogomet, Europska liga: Manchester UTD - Fenerbahce, prijenos
 23:00 Nogomet, Europska liga, sažeci

23:30 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 00:15 Simpsoni
 00:35 Smrt na Bodenskom jezeru, austrijsko-njemački film
 02:05 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, (R)
 07:05 Sve u šest, magazin (R)
 07:45 Lego Ninjago, (R)
 08:15 TV prodaja
 08:30 Prava žena, serija (R)
 09:25 Bibin svijet, serija
 10:20 Pet na pet - (R)
 11:15 TV prodaja
 11:30 Najbolji ninja ratnici, (R)
 12:30 Wipeout, game show
 13:30 Ruža vjetrova, serija
 14:25 Prava žena, serija (R)
 15:25 Ljubav je na selu - (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet - kviz
 20:00 Prava žena, serija
 21:10 Tesna koža 2, film
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Tesna koža 2, film
 23:25 Andrija i Anđelka, serija
 00:05 Andrija i Anđelka, serija
 00:40 Kriza, serija
 01:20 Kriza, serija
 01:55 CSI, serija
 02:55 Astro show, emisija uživo
 03:55 RTL Danas, (R)
 04:35 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetlonik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18.15 *Vojvođanski tjedan*
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

Republika Srbija
Autonomna pokrajina Vojvodina
Pokrajinsko tajništvo za financije
Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad
T: +381 21 487 43 45 F: +381 21 456 581
psfkabinet@vojvodina.gov.rs
klasa: 102-401-3761/2016-06-01
Datum: 7. listopada 2016. godine

Temeljem članka 2. Odluke o dodjeli sredstava Pokrajinskog tajništva za financije u 2016. godini za sudjelovanje u sufinanciranju Projekata koji se financiraju iz fondova Europske unije (Službeni list APV, broj 55/2016) Pokrajinsko tajništvo za financije raspisuje

JAVNI NATJEČAJ

ZA DODJELU SREDSTAVA POKRAJINSKOG TAJNIŠTVA ZA FINACIJE U 2016. GODINI ZA UDIO U SUFINANCIRANJU PROJEKATA KOJI SE FINANCIRAJU IZ FONDOVA EUROPSKE UNIJE

Temeljem članka 2. Odluke o dodjeli sredstava Pokrajinskog tajništva za financije u 2016. godini za sudjelovanje u sufinanciranju projekata koji se financiraju iz fondova Europske unije (Službeni list APV, broj 55/2016) (u daljnjem tekstu: Odluka), a sukladno sredstvima opredijeljenim Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (Službeni list APV, broj: 54/2015 i 54/2016) i Financijskim planom Pokrajinskog tajništva za financije za 2016. godinu, Pokrajinsko tajništvo za financije (u daljnjem tekstu: Tajništvo) dodjeljuje nepovratna sredstva u ukupnom iznosu do 20.000.000,00 dinara (slovima: dvadesetmilijunadinara i 00/100) za udio u sufinanciranju projekata na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine koji se financiraju iz fondova Europske unije (u daljnjem tekstu: Projekt).

Dodjela sredstava po Javnom natječaju za dodjelu sredstava Pokrajinskog tajništva za financije u 2016. godini za udio u sufinanciranju projekata koji se financiraju iz fondova Europske unije (u daljnjem tekstu: Javni natječaj) vršit će se sukladno Odluci.

I. UVJETI ZA SUDJELOVANJE NA JAVNOM NATJEČAJU

Pravo sudjelovanja na Javnom natječaju ima pravna osoba (u daljnjem tekstu: Subjekt) čije je sjedište na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine (u daljnjem tekstu: AP Vojvodina) pod uvjetom da je ugovorna strana na Projektu, odnosno da je nositelj Projekta ili partner na Projektu i da nije izravni ili neizravni korisnik proračuna AP Vojvodine.

Iznimno, ukoliko se Projekt financira u okviru prve komponente Instrumenta za pretprijetupnu pomoć Europske unije, pravo sudjelovanja na Javnom natječaju ima jedinica lokalne samouprave pod uvjetom da prije podnošenja Prijave pribavi mišljenje pokrajinskog tajništva nadležnog za područje na koje se Projekt odnosi da je za tu jedinicu lokalne samouprave utvrđena obveza osiguravanja proračunskih sredstava u 2016. godini, kao financiranje nacionalnog doprinosa u provođenju financijske pomoći Europske unije.

Subjekt može konkurirati isključivo za sredstva koja mu nedostaju za sufinanciranje vlastitog proračuna na Projektu, a ne i proračuna drugih partnera na Projektu.

Za sudjelovanje u sufinanciranju jednog Projekta maksimalno se može dodijeliti 3.000.000,00 dinara.

Jedan subjekt može konkurirati za više Projekata.

Za neizravne korisnike proračuna lokalne samouprave, prijavu podnosi nadležna jedinica lokalne samouprave.

II. NAČIN I ROK ZA PODNOŠENJE PRIJAVA NA JAVNI NATJEČAJ

Javni natječaj se objavljuje u Službenom listu Autonomne Pokrajine Vojvodine i u dnevnim, odnosno tjednim novinama i to na srpskom jeziku i na jeziku nacionalne manjine - nacionalne zajednice koji je u službenoj uporabi u radu pokrajinskih tijela, a koji pokriva cijeli teritorij Autonomne Pokrajine Vojvodine, kao i na internetskoj stranici Tajništva.

Prijava se podnosi u pisanom obliku u jednom primjerkuna: **Pokrajinsko tajništvo za financije, 21000 Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina 16, s naznakom: »Prijava na Javni natječaj«.**

Rok za podnošenje Prijava počinje teći narednog dana od dana objavljivanja Javnog natječaja u Službenom listu Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Sredstva se dodjeljuju do iznosa navedenog u Javnom natječaju, a krajnji rok za podnošenje Prijava jeste 30. studenoga 2016. godine.

U slučaju da se sredstva Subjektima dodjele prije isteka roka iz prethodnog stavka, Tajništvo će o tome dati obavijest na svojoj internetskoj stranici.

III. KRITERIJI ZA OCJENU PRIJAVA I DODJELA SREDSTAVA

Postupak Javnog natječaja provodi Povjerenstvo koje rješenjem imenuje rukovoditelj Tajništva.

Povjerenstvo pristigle Prijave razmatra sukcesivno do zaključnja Javnog natječaja, odnosno do dodjele cjelokupnog iznosa sredstava predviđenih Javnim natječajem.

Povjerenstvo vrši vrednovanje podnesenih Prijava sukladno članku 9. Odluke, na temelju sljedećih kriterija:

- značaj Projekta;
- osiguranost dijela sredstava koji je potreban na ime sufinanciranja Projekta;
- stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave na čijem se teritoriju Projekt realizira;
- kontinuitet u realiziranju drugih Projekata i
- ocjena kvalitete podnesene dokumentacije.

Tajništvo neće dodijeliti sredstva ako je:

- prijava podnesena za Projekt koji se ne financira iz fondova Europske unije;
- prijava podnesena od strane neovlaštenog Subjekta;
- prijavu podnio Subjekt koji nije ugovorna strana na Projektu, odnosno nije nositelj Projekta ili partner na Projektu, izuzev Prijave podnesene od Subjekta iz članka 3. stavak 2. ove odluke;
- prijavu podnio Subjekt koji ne konkuriра za sredstva za sufinanciranje vlastitog proračuna na Projektu;
- prijavu podnio Subjekt koji nije ispunio prethodne ugovorne obveze prema Tajništvu;

prijava nepravodobna i

ako Prijava nije podnesena na utvrđenom obrascu.

Tajništvo zadržava pravo od Subjekta koji je podnio Prijavu, po potrebi, zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije.

O dodjeli sredstava rješenjem odlučuje rukovoditelj Tajništva.

Rješenje o dodjeli sredstava rukovoditelja Tajništva je konačno.

Tajništvo sa Subjektom zaključuje ugovor o dodjeli sredstava kojim se reguliraju uzajamna prava i obveze.

Tajništvo će rezultate Javnog natječaja objaviti na svojoj internetskoj stranici.

Natječajna dokumentacija se ne vraća.

Sredstva će se dodjeljivati po redoslijedu prijema potpunih Prijava do dodjele iznosa sredstava opredijeljenih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu za ovu namjenu.

IV. DOKUMENTACIJA KOJA SE PODNOSI

Subjekt na Javni natječaj podnosi sljedeću dokumentaciju: popunjen obrazac Prijave na Javni natječaj Pokrajinskog tajništva za financije u 2016. godini za udio u sufinanciranju projekata koji se financiraju iz fondova Europske unije (u daljnjem tekstu: Prijava) potpisan i ovjeren od strane odgovorne osobe Subjekta;

ovjereni prijevod ugovora na srpski jezik od strane ovlaštenog sudskog tumača, kojim se dokazuje da je Subjekt koji konkuruje za sredstva ugovorna strana na Projektu, odnosno da je nositelj Projekta ili partner na Projektu, kao i ovjereni prijevod na srpski jezik proračuna Projekta i izvora financiranja prihvaćenih od strane regulatornog tijela, a za jedinice lokalne samouprave iz članka 3. stavak 2. Odluke mišljenje pokrajinskog tajništva nadležnog za područje na koje se Projekt odnosi, da je za tu jedinicu lokalne samouprave utvrđena obveza osiguravanja proračunskih sredstava u 2016. godini;

presliku potvrde o poreznom identifikacijskom broju (PIB-u);

presliku akta o osnutku i presliku potvrde o registraciji kod nadležnog tijela, osim za jedinice lokalne samouprave;

presliku obrasca Ovjereni potpisi osoba ovlaštenih za zastupanje – OP obrazac;

potvrdu o izmirenim poreznim obvezama ne stariju od 30 dana izdanu od nadležne Porezne uprave pri Ministarstvu financija Republike Srbije i

potvrdu o izmirenim poreznim obvezama ne stariju od 30 dana izdanu od nadležne lokalne porezne administracije.

Jedinica lokalne samouprave iz članka 3. stavak 2. Odluke podnosi i: presliku akta o osnutku i presliku potvrde o registraciji pravne osobe nadležne za realiziranje Projekta i

presliku plana nabava u 2016. godini pravne osobe nadležne za realiziranje Projekta.

V. NATJEČAJNI OBRASCI

Subjekt podnosi Prijavu na obrascu P1.

Jedinica lokalne samouprave za Projekt koji se financira u okviru prve komponente Instrumenta za pretprijetnu pomoć Europske unije (članak 3. stavak 2. Odluke) Prijavu podnosi na obrascu P2.

Prijavu potpisuje i ovjerava ovlaštena osoba Subjekta.

Obrasci prijava i Odluka mogu se preuzeti s internetske stranice Tajništva <http://www.psf.vojvodina.gov.rs>

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE

O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *AGEMA* d.o.o., Subotica, Trg cara Jovana Nenada br. 15, ovlašten od strane *OIL FLOW* d.o.o., Vrbas, Palih boraca br. 11/a, podnio je dana 10. 10. 2016. pod brojem IV-08-501-314/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Poslovni objekt P+1 proizvodnja limenih ormarića i polica« na katastarskim parcelama 17397/1 i 17403/4 KO Novi grad, ulice Pešćarina br. 17 (46.111266°, 19.732149°).

Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10 do 12 sati od 11. 10. 2016 do 8. 11. 2016., a javna prezentacija Studija održat će se 10. 11. 2016. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 29 i 30. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA ZATEČENOG STANJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *TRIO-PLAST* d.o.o., Subotica, Šantićeva br. 80 podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja zatečenog stanja projekta na životni okoliš projekta: »PROIZVODNI OBJEKAT ZA PROIZVODNJU PLASTIČNIH VREĆA« zaveden pod brojem IV-08-501-227/2015, a koji se planira na katastarskoj parceli 831/11 KO Novi grad (46.108220°, 19.686368°), Grad Subotica.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja obavještenja u sredstvima javnog informiranja u skladu s člankom 29. stavak 1. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

POGLED S TRIBINA

Dvije pobjede

Izjava **Ante Čačića**, izbornika nogometne reprezentacije Hrvatske, nakon dvije ostvarene pobjede u gostujućim duelima protiv Kosova (6:0) i Finske (1:0) najbolje svjedoči o zadovoljstvu nakon stopostotnog učinka u nastavku kvalifikacija za SP u Rusiji 2018. godine: »Nije lako ni doma dobiti dvije utakmice zaredom, a kamoli u gostima.«

Upravo tako. Treba cijeniti šest osvojenih bodova, osobito nakon izgubljena dva u domaćem srazu protiv Turske. Također, nikako se ne smije smetnuti ni činjenica kako su u

posljednja dva susreta vatreni nastupili bez nekoliko igrača iz prve postave (**Modrić, Rakitić, Ćorluka...**), a njihove zamijene u potpunosti ispunila očekivanja, što je već samo po sebi veliki plus. Napose, što se prvi topnik **Mario Mandžukić** poslije dužeg posta s četiri pogotka vratio u golgetersku formu, povrativši pomalo poljuljano igračko samopouzdanje. I konačno, Hrvatska je u dva susreta, pored bodovne zalihe, sa sedam postignutih pogodaka značajno popravila i gol razliku, na osnovu koje sada zauzima prvo mjesto na tablici skupine I.

Gore spomenuti izbornik Čačić, također, je veliki dobitnik ove listopadske reprezentativne kampanje, jer je u teškoj situaciji suočen s brojnim ozljedama glavnih igrača, uspio složiti dobitničku momčad i pokazati svoje, često osporavane, trenerske kvalitete.

Igra u kvalifikacijama nije igra za oko, nego igra za bodove. Jedino se oni broje, a svaki izgubljeni na kraju može biti itekako preskup. Početni domaći kiks polagano se neutralizira, ali treba biti oprezan jer tek slijede susreti protiv, kako se nakon uvidnih kola sve očividnije čini, glavnih konkurenata za vrh tablice i izravan plasman na sljedeći mundijal. Ugodno iznenađenje proteklog EP-a Island i uvijek neugodna momčad Ukrajine pokazat će pravu snagu ove generacije vatrene, ali prema viđenom ne trebamo sumnjati kako će bilo koja jedanaestorica u kockastim majicama biti u stanju izboriti nove bodove.

Hrvatska je ipak favorit skupine I.

D. P.

RUKOMET

Novi poraz PPD Zagreba

Nakon uvodna poraza protiv *Celja* i *Szegeda* u novoj sezoni Lige prvaka, rukometaši *PPD Zagreba* doživjeli su i treći, na gostovanju kod švedskog *Kristianstada* (22:29) i nakon tri kola bez osvojenih bodova zauzimaju posljednje mjesto u skupini B. U sljedećem kolu hrvatski prvak dočekuje bjeloruskog šampiona *Mešov Brest*.

KOŠARKA

Cedevita deklasirala Zadar

Hrvatski derbi 4. kola Regionalne košarkaške ABA lige između *Cedevite* i *Zadra* završio je visokom pobjedom aktualnog

prvaka (120:62). Treći hrvatski predstavnik *Cibona* upisala je nakon produžetaka pobjedu na gostovanju kod *MZT Soplja* (89:85). Nakon četiri odigrana kola *Cibona* se nalazi na četvrtom mjestu (3-1), *Cedevita* je šesta (2-2), dok su *Zadrani* deseti (1-3).

TENIS

Čilić zaustavljen u polufinalu

Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** nije se uspio plasirati u finale ATP Japan Opena u Tokiju. Po treći puta ove sezone od njega je bio bolji Belgijanac **Goffin** (7:5, 6:4), a Čiliću ostaje žal za propuštenom prilikom osvajanja novih bodova koji bi mu mnogo značili u borbi za plasman na završni Masters osmorice najboljih tenisača svijeta.

NOGOMET

Hrvatska bez plasmata

Mlada reprezentacija Hrvatske (U21) izgubila je posljednji, odlučujući susret protiv Švedske (2:4) u Trelleborgu i propustila šansu za plasman na Europsko prvenstvo. Strijelci za mlade vatrene bili su **Perica** i **Benković**.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čačkare s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljino, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjave, čaršavi, muške čačkare i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizvici. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunic. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupao- nom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Potrebno udumljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepljene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.

PRODAJEM sitno rađene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 21. 10. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARAOĐEV PUT 2 TEL: 024/555765 WWW.TIPPNET.RS

NOGOMET

Pačircima bodovi

TAVANKUT – Minimalnom pobjedom protiv domaćeg *Tavankuta* (1:0) *Bačka* iz Pačira je odnijela sva tri boda u lokalnom derbiju Vojvođanske lige skupina Sjever. Priliku za nove bodove Tavankučani će imati u subotu, 15. listopada, na gostovanju kod momčadi *Srbobrana*.

Visoki poraz Brežana

KUPUSINA – U 7. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 2. razred ekipa *Dinama 1923* iz Berega poražena je rezultatom 5:1 na gostovanju u Kupusini. U početnom dijelu utakmice gosti su igrali bolje, imali čak i prednost, ali su i platili danak neiskustvu. U otvorenoj igri proradio je kupusinski stroj za davanje zgoditaka, pa je na zadovoljstvo brojnih navijača Partizana visokom pobjedom otpisao jednog od rivala za leadersku poziciju. U narednom kolu Berešci će dočekati ekipu *Jedinstva* iz Ribareva.

I. A.

Poraz u derbiju jeseni

ALEKSA ŠANTIĆ – U 7. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 1. razred momčad *Dunava* iz Monoštora poražena je rezultatom 2:1 na gostovanju kod Aleka Šantića. Utakmica je opravdala epitet derbija. Igralo se otvoreno, borbeno, uz maksimalno zalaganje igrača obiju ekipa. Domaćini su svoje prigode iskoristili u 35. i 63. minuti, a Monoštorci su uspjeli samo umanjiti poraz zgoditkom odličnog *Curnića* u 87. minuti. U narednom kolu *Dunav* će u derbiju na Doli dočekati trenutačnog lidera, ekipu *Crvenke*.

I. A.

Veliki bod

SOMBOR – U 7. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 2. razred, oslabljeni *Dinamo* se iz Sombora vratio s velikim bodom, osvojenim protiv uvijek neugodnog *OFK Metalca* s rezultatom 0:0. Po prohladnom, ali sunčanom vremenu igralo se obostrano napadački, ali odlične obrane nisu dopuštale napadačima stvaranje izrazitih prigoda za postizanje zgoditaka, pa se, na žalost malobrojnih gledatelja, više od polovice Sončana, mreže nisu tresle. Sončani su dominirali u prvom, domaćini u drugom poluvremenu, pa je neodlučno i najpravičniji ishod. U 8. kolu *Dinamo* će ugostiti lidera, *Partizan* iz Kupusine, koji u dosadašnjem dijelu prvenstva ima maksimalan učinak.

I. A.

Tajfunke otpuhale Banaćanke

SONTA – Na predstavljanju pred svojom publikom pomlađena ekipa *ŽRK Sonta* je u 2. kolu TRLS, skupina Banat, u kojem se ove sezone natječe, deklasirala *ŽRK Lehel* iz Mužlje rezultatom 41:11. Mlade tajfunke su odigrale nadahnuto, čvrsto u obrani i vrlo efikasno u napadu. Na vratima je blistala *Marijana Gomboš*, nakon čijih

je uspješnih obrana i kretao veliki broj uspješnih kontri. Novi trener **Stevan Mihaljev** prezadovoljan je prije svega zalaganjem djevojaka na parketu. »Ovo je igra kojoj težim od preuzimanja ekipe. Samo čvrsta obrana je temelj efikasnih napada. Djevojke su me oduševile, od starije do najmlađe. Doslovno, sve dogovoreno na treninzima i u svlačioni realizirale su na parketu. Nadam se da je i publika osjetila novo ozračje u ekipi i da će nam se vratiti na tribine u većem broju«, kaže Mihaljev.

I. A.

KOŠARKA

Pobjeda na početku

SUBOTICA – Košarkaši *Spartaka* započeli su natjecanje u Prvoj ligi Srbije domaćom pobjedom protiv *Sloge* iz Kraljeva (87:62). U susretu drugog kola Subotičani će u subotu, 15. listopada, gostovati u Smederevu.

Odličan početak

SUBOTICA – Sigurnom pobjedom protiv *Vršca* (59:52) košarkašice *Spartaka* započele su u Prvoj ženskoj ligi Srbije. U sljedećem kolu, odigranom u srijedu, 12. listopada, Golubice su gostovale u Šapcu.

RUKOMET

Po bod svakome

SUBOTICA – Neodlučni rezultatom završio je susret 6. kola rukometne Superlige između *Spartak Vojputa* i *Kostolca* (25:25). Subotička momčad se trenutačno nalazi na petom mjestu sa sedam osvojenih bodova.

NIKOLA KOLTIN, PLIVAČ PK SPARTAK I DRŽAVNI PRVAK NA 100 M PRSNIM STILOM

U stazi sve ovisi o meni

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Stručnjaci smatraju kako je rođen za ovu disciplinu

Mladi plivač PK Spartaka iz Subotice **Nikola Koltin** je početkom proljeća osvojio naslov pionirskog prvaka države u utrci na 100 m prsnim stilom i dokazao kako se radi o velikom plivačkom talentu u disciplini za koju stručnjaci smatraju kako se jednostavno moraš roditi za nju.

Nakon ljetne pauze plivačka sezona se počinje ponovno zahuktavati i za očekivati je još mnogo dobrih rezultata od ovog talentiranog natjecatelja. Zanimljivo je istaknuti kako se Nikola plivanjem počeo baviti, prije svega, iz zdravstvenih razloga.

»Nažalost, imam jednu vrstu alergijske astme i roditelji su me upisali na plivanje kako bih, prije svega ojačao pluća i naučio bolje plivati. Nakon prvog dogovora i testiranja s trenerom **Milanom Jovanovićem**, on je konstatirao kako sam rođen za prsno plivanje i posljednje tri godine

treniram po njegovim stručnim nadzorom«, pojašnjava nam Nikola na početku razgovora kako je došlo do njegovog plivačkog angažmana.

PLIVANJE – PRSNI STIL

Subotica ima lijepu tradiciju plivačkog sporta, a tijekom predstojeće zimske sezone s dva zatvorena bazena pruža mogućnost kontinuiranog, kvalitetnog treninga. Što za našeg sugovornika, aktualnog državnog pionirskog prvaka, znači aktivno bavljenje ovim sportom?

»Volim plivanje jer je to sport u kojemu sve ovisi isključivo o individualnoj kvaliteti, konkretno govoreći kada sam u stazi sve ovisi samo o meni. Već odmalena sam shvatio kako za osvajanje medalja treba uložiti puno rada i truda, a nikada mi nije bilo teško trenirati jer volim plivati i uživam kada sam u ba-

zenu. Plivanje je pošten sport, jer jedino štoperica odlučuje tko će pobijediti.«

Zašto se odlučio intenzivnije posvetiti plivanju prsnim stilom?

»Stručnjaci smatraju kako se prsnaši jednostavno rađaju, dok se ostale tehničke stvari u drugim disciplinama mogu s treningom usavršavati. Kada su me skenirali istakli su kako imam idealne tjelesne predispozicije za ovu plivačku disciplinu, duge noge i tanak stas, te da sam vrlo plovao kako se to kaže u plivačkom žargonu. Volim plivati prsnim stilom, svakim novim treningom nastojim usavršavati tehniku i biti još bolji i brži.«

DRŽAVNI PRVAK

Na prvenstvu Srbije za pionire u Pirotu, održanom koncem ožujka ove godine, Nikola Koltin se okitio s dvije medalje. Naslov državnog prvaka je osvojio u utrci na 100 m prsnim stilom, dok mu je utrci na 200m mješovito pripalo srebrno odličje.

»Naslov državnog prvaka na 100 m s vremenom 1:20:00, što je i moj aktualni rekord u malim bazenima, veliko je priznanje i nagrada za dosadašnji uloženi trud i veliki poticaj za daljnji rad na plivačkom usavršavanju. Tijekom školske godine svakoga dana treniram najmanje dva sata u bazenu, uz još dodatne aktivnosti koje prate samu pripremu za trening poput zagrijavanja, istezanja i sl. Treniram na oba gradska bazena, i u Dudovoj šumi i na Proizivki, ovisno o vrsti treninga koji je tog dana na programu i vrsti natjecanja za koje se spremamo. Zimska prvenstva su uglavnom na malim bazenima, dok su ljetna na velikim plivalištima, pa je tako i koncipiran plan i program treninga. Za vrijeme ljetnog školskog raspusta sam trenirao dva, pa i tri puta dnevno, provodeći maksimalno

moguće vrijeme u bazenu, često puta na uštrb svog slobodnog vremena. Ali plivanje jednostavno volim i ništa mi nije teško žrtvovati za svoj omiljeni sport«, priznaje nam mladi Koltin.

SELEKCIJA VOJVODINE

Svojim zapaženim rezultatima Nikola je već odavno skrenuo pozornost na sebe, a pozivi u selekciju Vojvodine potvrđuju kako se u budućnosti od njega mnogo očekuje.

SPORTSKI CILJ

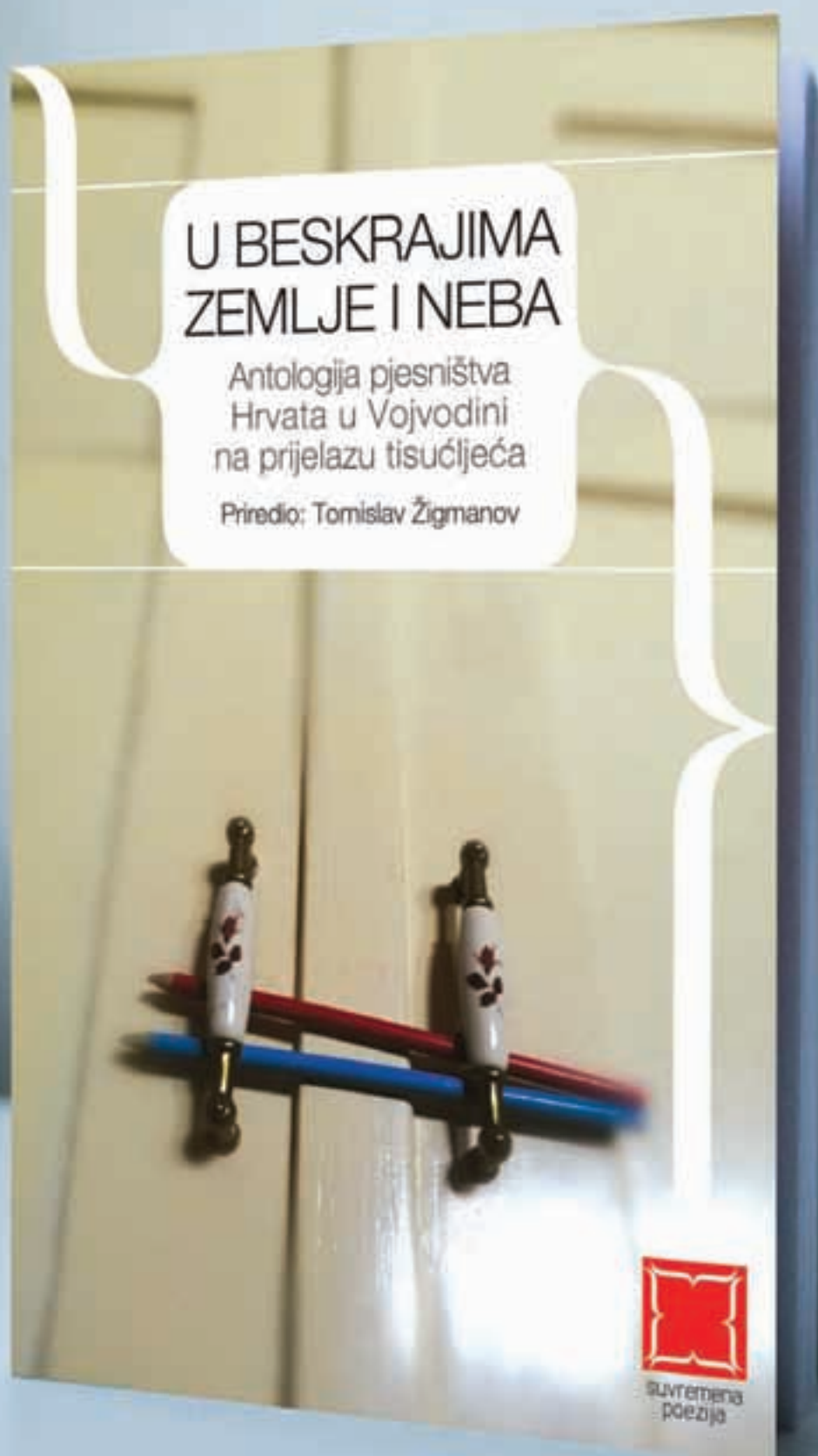
»Volio bih, kada za to dođe vrijeme, upisati neki jači sportski koledž u SAD i uz studije posvetiti se plivačkom sportu u kojem vidim svoju budućnost.«

DVA ZLATA

Na međunarodnom plivačkom mitingu u Kikindi, održanom prošlog vikenda, Nikola Koltin je osvojio prva mjesta u disciplinama 100 m prsno i 200 m mješovito.

»Državna reprezentacija za starosni uzrast u kojem se trenutno natječem (pionirski) još uvijek ne postoji, ali sam zato već par puta na pojedinim međunarodnim natjecanjima nastupao za selekciju Vojvodine koja skuplja i prati talentiranu djecu mlađih uzrasta. Nastup u izabranoj selekciji je velika čast i uvijek se trudim postići što bolji rezultat i opravdati izbornikov poziv. Vjerujem kako će u budućnosti biti još dobrih rezultata i reprezentativnih poziva«, nasmijao se na koncu razgovora Nikola Koltin, talentirani plivač subotičkog Spartaka i državni prvak na 100 m prsnim stilom.

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.